

Prevalentiemonitor

Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld

2020

Prevalentiemonitor

Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld 2020

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
–	Nihil
–	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2019–2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18–2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en CCN Creatie, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.

Deze publicatie (PHGSG 2020) is een gezamenlijke uitgave van het WODC en het CBS.

Auteursrechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het WODC/CBS.

Inhoud

Samenvatting 5

1. Inleiding 12

1.1 Concepten en operationalisering 15

1.2 Leeswijzer 15

2. Verbale agressie in huiselijke kring 17

2.1 Slachtofferschap verbale agressie in huiselijke kring 17

2.2 Structurele verbale agressie in huiselijke kring 20

2.3 Plegers verbale agressie in huiselijke kring 21

3. Fysiek geweld in huiselijke kring 23

3.1 Slachtofferschap fysiek geweld in huiselijke kring 23

3.2 Structureel fysiek geweld in huiselijke kring 25

3.3 Plegers fysiek geweld in huiselijke kring 26

3.4 Gevolgen fysiek geweld in huiselijke kring 28

3.5 Praten over fysiek geweld in huiselijke kring 29

4. Dwingende controle in huiselijke kring 31

4.1 Slachtoffers van dwingende controle in huiselijke kring 31

4.2 Plegers dwingende controle in huiselijke kring 34

4.3 Gevolgen dwingende controle in huiselijke kring 36

4.4 Praten over dwingende controle in huiselijke kring 37

5. Stalking door ex-partner 39

5.1 Slachtofferschap stalking door ex-partner 39

5.2 Stalker: man of vrouw? 41

5.3 Gevolgen stalking door ex-partner 41

5.4 Praten over stalking door ex-partner 42

6. Niet-fysieke seksuele intimidatie 44

- 6.1 Slachtofferschap niet-fysieke seksuele intimidatie 44
- 6.2 Structurele niet-fysieke seksuele intimidatie 47
- 6.3 Plegers niet-fysieke seksuele intimidatie 48
- 6.4 Gevolgen van niet-fysieke seksuele intimidatie 49
- 6.5 Praten over niet-fysieke seksuele intimidatie 50

7. Fysiek seksueel geweld 52

- 7.1 Slachtofferschap fysiek seksueel geweld 52
- 7.2 Structureel fysiek seksueel geweld 54
- 7.3 Plegers fysiek seksueel geweld 54
- 7.4 Reactie en gevolgen fysiek seksueel geweld 56
- 7.5 Praten over fysiek seksueel geweld 58

8. Online seksuele intimidatie 60

- 8.1 Slachtofferschap online seksuele intimidatie 60
- 8.2 Structurele online seksuele intimidatie 63
- 8.3 Plegers online seksuele intimidatie 64
- 8.4 Gevolgen online seksuele intimidatie 65
- 8.5 Praten over online seksuele intimidatie 66

9. Huiselijk geweld en seksueel geweld in samenhang bekeken 68

- 9.1 Slachtofferschap huiselijk geweld en seksueel geweld 68
- 9.2 Slachtofferschap huiselijk geweld en seksueel geweld in de kindertijd 69
- 9.3 Plegers huiselijk geweld en seksueel geweld 70
- 9.4 Gevolgen huiselijk geweld en seksueel geweld 71
- 9.5 Praten over huiselijk geweld en seksueel geweld 72
- 9.6 Zelf pleger van huiselijk geweld en/of seksueel geweld 73

10. Totaal huiselijk geweld en totaal seksueel geweld 75

- 10.1 Totaal slachtofferschap 75
- 10.2 Structureel slachtofferschap 76
- 10.3 Slachtofferschap huiselijk geweld naar kenmerken 77
- 10.4 Slachtofferschap seksueel geweld naar kenmerken 78

Bijlage A. Tabellen 80

Bijlage B. Onderzoeksverantwoording 85

Bijlage C. Meer cijfers 94

Bijlage D. Summary 95

Bijlage E. Referenties 101

Medewerkers 102

Samenvatting

1. Aanleiding voor het onderzoek

De aanleiding van deze Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld (PHGSG) was de aanbieding aan de Tweede Kamer van het recentste onderzoek naar de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling (Ten Boom & Wittebrood, 2019). De minister van VWS en de minister voor Rechtsbescherming gaven aan dat zij het van belang vinden dat er frequenter dan voorheen onderzoek wordt gedaan naar de prevalentie van huiselijk geweld (en kindermishandeling) (brief d.d. 5 februari 2019). Daarnaast is naar aanleiding van het maatschappelijke #MeToo debat en het debat in de Tweede Kamer over het rapport van de Onderzoekscommissie seksuele intimidatie en misbruik in de sport (Commissie de Vries), een motie aangenomen waarin onder meer wordt vastgesteld dat er geen goed beeld is van de omvang en ontwikkeling van gevallen van seksuele intimidatie en seksueel geweld. De motie verzoekt de regering onder andere om periodiek kwantitatief wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten zodat de ontwikkelingen (primair van de omvang) van seksuele intimidatie en seksueel geweld blijvend worden gemonitord en het effect van preventiebeleid kan worden onderzocht.

2. Opzet van het onderzoek

De cijfers in deze PHGSG zijn gebaseerd op een internetenquête onder een steekproef van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder (ongeveer 14,3 miljoen personen). Het onderzoek is gehouden van begin maart tot eind april 2020. De uitvraag was net een week gaande toen de zogeheten 'lockdown' in het kader van de coronapandemie werd afgekondigd. Over de mogelijke effecten van deze lockdown op het onderzoek wordt in deze publicatie gerapporteerd.

Voor het onderzoek zijn honderdduizend personen benaderd. Ruim 30 duizend personen hebben de vragenlijst ingevuld, een respons van 30,5 procent. Dit grote aantal respondenten maakt het mogelijk om betrouwbare en gedetailleerde uitspraken te doen over de prevalentie van huiselijk geweld en seksueel geweld in Nederland.

3. Onderwerp van het onderzoek

De PHGSG beschrijft de aard en de mate waarin huiselijk geweld en seksueel geweld in Nederland voorkomen. Bij huiselijk geweld gaat het om vormen van geweld als fysiek geweld, dwingende controle, stalking en seksueel geweld die gepleegd worden door iemand uit de huiselijke kring. De term 'huiselijke kring' heeft betrekking op de sociale relatie tussen slachtoffer en pleger. Tot de huiselijke kring worden gezins- en familieleden en ook eventuele (ex-)partners gerekend. Met 'huiselijke kring' wordt niet de locatie bedoeld: de voorvallen hoeven niet per se thuis te hebben plaatsgevonden. Seksueel geweld omvat alle vormen van seksuele intimidatie en geweld. Seksueel geweld kan binnen en buiten de huiselijke kring plaatsvinden, zowel in de 'echte wereld' als online.

In deze monitor worden de volgende vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld afzonderlijk besproken: verbale agressie in huiselijke kring, fysiek geweld in huiselijke kring, dwingende controle in huiselijke kring, stalking door een ex-partner, niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld, en online seksuele intimidatie. Daarbij is gevraagd naar ondervonden geweld in het afgelopen jaar. Het slachtofferschap staat centraal. Aangezien het veldwerk van dit onderzoek in maart en april 2020 plaatsvond heeft de jaarprevalentie van slachtofferschap betrekking op de periode maart/april 2019 tot maart/april 2020. Daarnaast komt ook aan de orde in welke mate dit slachtofferschap een structureel karakter heeft (dat wil zeggen ten minste maandelijks plaatsvindt), wie de plegers zijn, wat de gevolgen voor de slachtoffers zijn, en met wie de slachtoffers over hun ervaringen hebben gepraat. De cijfers over structureel slachtofferschap betreffen minimumschattingen. Het is onbekend hoeveel personen slachtoffer werden van meerdere vormen van geweld die afzonderlijk niet structureel voorkwamen maar bij elkaar wel optellen tot 'structureel geweld'. Het slachtofferschap van huiselijk geweld en seksueel geweld is uitgesplitst naar relevante kenmerken van respondenten zoals de persoonskenmerken geslacht, leeftijd, seksuele oriëntatie en migratieachtergrond, en achtergrondkenmerken zoals de positie van de persoon in het huishouden, het hebben van kinderen en het aantal kinderen, het welvaartsniveau van het huishouden en de stedelijkheid van de gemeente.

4. Resultaten van het onderzoek

Verbale agressie in huiselijke kring

In maart/april 2020 gaf bijna 1 op de 3 (31 procent) personen van 16 jaar of ouder aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van verbale agressie in de huiselijke kring. Dit zijn bijna 4,5 miljoen personen. Het gaat dan bijvoorbeeld om hoogoplopende meningsverschillen waarbij geschreeuwd of gegild wordt, treiteren of pesten, of kleineren of vernederen. Bij 1 op de 10 slachtoffers is de verbale agressie structureel van aard, dat wil zeggen dat zij hier ten minste één keer per maand mee te maken hebben.

Mannen en vrouwen maken vrijwel even vaak verbale agressie in huiselijke kring mee. Jongeren worden er het meest mee geconfronteerd. Wanneer wordt gekeken naar de seksuele oriëntatie blijkt dat biseksuele vrouwen vaak aangeven in huiselijke kring slachtoffer te zijn geweest van verbale agressie. Verbale agressie in huiselijke kring komt het vaakst van de eigen partner. Ruim de helft van de slachtoffers geeft dit aan.

Fysiek geweld in huiselijke kring

Vier procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (ruim 520 duizend personen) zei in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest fysiek geweld in huiselijke kring. Hierbij gaat het om ervaringen waarbij werd bedreigd met geweld, het slachtoffer werd verwond of een poging daartoe werd gedaan. De voorvallen lopen uiteen van dreigen met pijn doen tot poging tot verstikking of verwondingen door het gebruik van wapens. Bij ruim 8 procent van de slachtoffers had het fysieke geweld een structureel karakter.

Vrouwen hebben even vaak met fysiek geweld te maken als mannen. Vooral 16- tot 18-jarigen zijn er vaak slachtoffer van (16 procent). Bijna een derde van alle slachtoffers zegt dat de partner het fysieke geweld pleegde. Ook een broer wordt vaak genoemd. Bijna de helft van de slachtoffers geeft aan dat het fysieke geweld gevolgen heeft gehad. Psychische en relatieproblemen worden door ongeveer een kwart genoemd. Drie kwart van de slachtoffers heeft met iemand gepraat over de ervaringen. De meeste slachtoffers doen dit in hun informele netwerk (partner, andere gezins- of familieleden, vriend of vriendin).

Dwingende controle in huiselijke kring

Dwingende controle, ook wel *coercive control* genoemd, is een vorm van huiselijk geweld waarbij één persoon de ander sterk domineert en controleert. Het slachtoffer kan daarbij bepaalde vrijheden worden ontzegd door de ander, zoals het onderhouden van sociale contacten of het hebben van eigen geld. Ook kan de pleger dreigen zichzelf, het slachtoffer, of geliefden iets aan te doen. Vijf procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (ruim 580 duizend personen) werd in de afgelopen 12 maanden slachtoffer van dwingende controle in huiselijk kring. Vrouwen zijn vaker slachtoffer van dwingende controle dan mannen, en jongeren vaker dan ouderen. Ook biseksuele personen krijgen er naar verhouding vaak mee te maken.

Partners en ouders worden het vaakst als plegers genoemd. Ruim zes op de tien slachtoffers geven aan dat de dwingende controle gevolgen heeft gehad. Psychische problemen worden het vaakst genoemd (door ongeveer 40 procent). Acht op de tien slachtoffers hebben met iemand gesproken over hun ervaringen. Het vaakst gebeurt dit met een vriend of vriendin (ruim 40 procent), gevolgd door de partner of andere gezins-/familieleden, en hulpverleners zoals (huis-)artsen of maatschappelijk werkers (allen circa 35 procent).

Stalking door ex-partner

Twee procent van de bevolking van 16 jaar en ouder met een ex-partner (190 duizend personen) gaf aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van stalking door een ex-partner. Vrouwen hebben hier vaker mee te maken dan mannen, en jongeren vaker dan ouderen. Vooral jonge vrouwen zijn naar verhouding vaak slachtoffer (10 procent van de 16- tot 18-jarige vrouwen). Voor meer dan de helft van de slachtoffers heeft de stalking gevolgen gehad. Het vaakst gaat het om psychische problemen (bijna 40 procent). Negen op de tien slachtoffers hebben met iemand gepraat over hun ervaring. Met een vriend of vriendin wordt het vaakst contact gezocht (58 procent). Binnen de huiselijke kring wordt er vaker over gesproken met een ander gezins- of familielid dan met de eigen partner (44 tegen 29 procent). Drie op de tien slachtoffers raadplegen een hulpverlener.

Niet-fysieke seksuele intimidatie

Zeven procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (ongeveer 975 duizend personen) zei in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van niet-fysieke seksuele intimidatie. Het gaat om ervaringen met seksuele intimidatie waarbij er geen lichamelijk contact tussen pleger en slachtoffer was en die in de 'echte wereld', dus niet online plaatsvonden. Niet-fysieke seksuele intimidatie kan verschillen van seksueel getinte opmerkingen tot het moeten aanschouwen van seksuele handelingen. Bij 13 procent van de slachtoffers had de

intimidatie een structureel karakter, dat wil zeggen dat zij ten minste één keer per maand werden geïntimideerd. Vrouwen zijn er vaker slachtoffer van dan mannen, en jongeren (met name 18- tot 24-jarigen) vaker dan ouderen. Jonge vrouwen worden er relatief het vaakst mee geconfronteerd: 33 procent van de 18- tot 24-jarige vrouwen gaf aan niet-fysieke seksuele intimidatie te hebben meegemaakt. Ook biseksuele vrouwen zijn relatief vaak slachtoffer. De incidenten kunnen binnen en buiten de huiselijke kring plaatsvinden. 89 procent van de slachtoffers geeft aan seksueel geïntimideerd te zijn geweest door alleen personen van buiten de huiselijke kring. Bij 5 procent gebeurde het alleen binnen de huiselijke kring, en bij 5 procent zowel binnen als buiten de eigen kring.

Meer dan de helft van de slachtoffers zegt dat de seksuele intimidatie door een onbekende gebeurde. Bijna een op de zes heeft er gevolgen aan overgehouden, vooral psychische problemen. Twee derde van de slachtoffers heeft over de ervaringen gepraat; de meesten met een vriend of vriendin (43 procent). Professionele hulpverlening wordt minder vaak ingeschakeld (6 procent).

Fysiek seksueel geweld

Drie procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (470 duizend personen) zei in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van fysiek seksueel geweld. Dit zijn vormen van seksuele intimidatie en seksueel geweld waarbij lichamelijk contact plaatsvond, variërend van ongewenste aanrakingen tot verkrachting. Bij vier procent van de slachtoffers was het fysiek seksueel geweld structureel van aard (ten minste één keer per maand).

Net als bij niet-fysieke seksuele intimidatie zijn vrouwen vaker slachtoffer dan mannen, en jongeren (met name 18- tot 24-jarigen) vaker dan ouderen. Jonge vrouwen maken fysiek seksueel geweld het vaakst mee: 22 procent van de 18- tot 24-jarige vrouwen is in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest. Fysiek seksueel geweld kan plaatsvinden binnen of buiten de huiselijke kring. Bij verreweg de meeste slachtoffers (85 procent) kwam het geweld van iemand van buiten de huiselijke kring. Bij 10 procent kwam de pleger van binnen de huiselijke kring en 3 procent had te maken met plegers van zowel binnen de huiselijke kring als daarbuiten.

Veertig procent gaf aan dat het seksueel geweld gepleegd werd door een onbekende; bij 22 procent betrof het iemand uit het uitgaansleven. Een kwart van de slachtoffers zegt dat het fysieke seksuele geweld gevolgen heeft gehad. Daarbij dient opgemerkt worden dat het bij fysiek seksueel geweld in de meeste gevallen gaat om ongewenst gezoend of ongewenst seksueel aangeraakt worden. Fysiek geweld waarbij expliciete seksuele handelingen plaatsvinden, heeft vaker gevolgen: hiervan zeggen meer dan zes op de tien slachtoffers gevolgen te ondervinden, waarbij psychische problemen het vaakst genoemd worden. Zeven op de tien slachtoffers van fysiek seksueel geweld hebben met iemand gesproken over hun ervaringen. Meestal praatte men met een vriend of vriendin, gevolgd door de partner. Door minder dan een op de tien slachtoffers werd professionele hulpverlening ingeschakeld.

Online seksuele intimidatie

Vijf procent van bevolking van 16 jaar en ouder (770 duizend personen) gaf aan dat ze in de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geweest van online seksuele intimidatie. Hierbij gaat het om ongewenst seksueel gedrag dat via het internet, bijvoorbeeld via sociale media, WhatsApp, (video)chat of e-mail, plaatsvond. Voorbeelden zijn vervelende seksueel getinte opmerkingen of gedwongen worden om online seksuele handelingen te verrichten. 11 procent van de slachtoffers heeft structureel, dat wil zeggen minstens één keer per maand, met online seksuele intimidatie te maken gehad.

Vrouwen zijn vaker slachtoffer dan mannen, en jongeren vaker dan ouderen. Vooral jonge vrouwen worden er relatief vaak mee geconfronteerd: van de 16- tot 18-jarige vrouwen gaf 29 procent aan de afgelopen 12 maanden met online seksuele intimidatie te maken hebben gehad. Verder zijn biseksuelen (vooral biseksuele vrouwen) en homoseksuele mannen relatief vaak slachtoffer. Bij meer dan negen op de tien slachtoffers komen de plegers van buiten de huiselijke kring. De helft van de slachtoffers geeft aan dat het om onbekenden gaat; drie op de tien zeggen dat het iemand is die ze online ontmoet hebben. Het grootste deel (meer dan 80 procent) van de slachtoffers zegt dat hun ervaring met online intimidatie geen gevolgen heeft gehad. Ruim 60 procent van de slachtoffers heeft met iemand gesproken over wat zij op het internet hebben meegemaakt, vooral in het informele netwerk (vriend/vriendin, partner of anders gezins-/familieleden). Met professionele hulpverlening wordt naar aanleiding van deze ervaringen weinig contact gezocht (circa 5 procent).

Huiselijk geweld en seksueel geweld vergeleken naar plegers, gevolgen en contacten

Bij alle vormen van huiselijk geweld is de plegers vaker man dan vrouw. Dit geldt ook voor alle vormen van seksueel geweld, waar de verschillen wel groter zijn. Slachtoffers van huiselijk geweld geven vaker dan slachtoffers van seksueel geweld aan dat de gebeurtenissen voor hen gevolgen hebben gehad. De meerderheid van de slachtoffers van huiselijk geweld en seksueel geweld praat met iemand over de ervaringen. Slachtoffers van huiselijk geweld zoeken vaker contact dan slachtoffers van seksueel geweld. Het meest wordt gesproken met personen in het eigen, informele circuit zoals vrienden of vriendinnen, partner en andere gezins- of familieleden. Bij huiselijk geweld worden vaker dan bij seksueel geweld professionele hulpverleners zoals (huis)artsen, psychologen of maatschappelijk werkers geconsulteerd. Met andere instanties zoals de politie, Veilig Thuis of het Centrum Seksueel Geweld wordt naar verhouding weinig contact gelegd.

Totaal huiselijk geweld en totaal seksueel geweld

In 2020 gaf 8 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk geweld. Dit komt neer op 1,2 miljoen personen. Bij het prevalentiecijfer van huiselijk geweld is verbale agressie niet meegeteld. Als verbale agressie mee zou worden geteld zou 33 procent slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Van seksueel geweld werd 11 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder in de afgelopen 12 maanden slachtoffer. Dit zijn omgerekend 1,6 miljoen personen.

Huiselijk geweld kan seksueel van aard zijn, en – andersom – kan seksueel geweld in huiselijke kring plaatsvinden. Deze overlap tussen huiselijk geweld en seksueel geweld is echter klein: 1 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder (162 duizend personen) werd slachtoffer van huiselijk seksueel geweld, terwijl 8 procent slachtoffer werd van huiselijk geweld dat geen seksueel karakter had. Omgekeerd vindt seksueel geweld voor het grootste deel niet in huiselijke kring plaats: 10 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder is slachtoffer geweest van seksueel geweld buiten de huiselijke kring. Bij 1 procent gebeurde dit binnen de huiselijke kring.

Zes procent van de personen van 16 jaar of ouder is structureel slachtoffer geweest van huiselijk geweld, dat wil zeggen dat ze in de afgelopen 12 maanden ten minste één bepaalde vorm van huiselijk geweld (bijna) dagelijks, wekelijks of maandelijks hebben meegemaakt. Dit betreft 820 duizend personen. Door het herhaalde, structurele karakter van stalking en dwingende controle in huiselijke kring worden deze vormen van geweld per definitie als structureel slachtofferschap gezien. Een procent werd structureel slachtoffer van seksueel geweld (185 duizend personen) en 0,2 procent werd structureel slachtoffer van huiselijk seksueel geweld (27 duizend personen).

Slachtofferschap van huiselijk geweld neemt af naarmate men ouder wordt. Zo werd 24 procent van de 16- tot 18-jarigen slachtoffer tegen 3 procent van de 65-plussers. Vrouwen zijn iets vaker slachtoffer dan mannen (9 tegen 7 procent). Heteroseksuelen zijn minder vaak slachtoffer dan personen met een andere seksuele oriëntatie. Ook seksueel geweld komt vaker voor bij jongeren dan bij ouderen. Van de 16- tot 18-jarigen kreeg 26 procent hiermee te maken, van de 18- tot 24-jarigen 30 procent, en van de 65-plussers 3 procent. Vrouwen zijn dubbel zo vaak slachtoffer van seksueel geweld als mannen (15 tegen 7 procent). Heteroseksuelen zijn minder vaak slachtoffer dan homoseksuelen en biseksuelen. Vooral biseksuele vrouwen zijn naar verhouding vaak slachtoffer van seksueel geweld (44 procent).

Huiselijk en seksueel geweld in de kinderjaren

In 2020 gaf 22 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder aan dat zij in de kinderjaren, dat wil zeggen voor de leeftijd van 12 jaar, slachtoffer zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk en/of seksueel geweld. De meesten (16 procent) hadden in hun kinderjaren te maken met fysiek geweld in huiselijke kring. Het slachtofferschap in de kinderjaren hangt samen met het recente slachtofferschap. Zo had ruim een derde (35 procent) van de personen van 16 jaar of ouder die in de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geweest van fysiek geweld hier voor hun twaalfde levensjaar ook mee te maken. Van de personen die in 2020 geen slachtoffer hiervan zijn geweest is dit 15 procent.

Zelf pleger van huiselijk en/of seksueel geweld in huiselijke kring

Twee procent van de personen van 16 jaar of ouder geeft aan dat het in de afgelopen 12 maanden weleens is voorgekomen dat zijzelf binnen de huiselijke kring lichamelijk agressief, controlerend en/of intimiderend zijn geweest. Ook kan het gaan om ongewenst seksueel gedrag of het stalken door een ex-partner. Dit zijn ongeveer 290 duizend personen.

5. Opdrachtgever, opdrachtnemer en begeleidingscommissie

De PHGSG is uitgevoerd door het CBS in opdracht van het WODC. De begeleiding van het onderzoek vindt plaats door een commissie die naast vertegenwoordigers van het CBS en het WODC bestaat uit inhoudelijke en methodologische experts van wetenschappelijke kennisinstellingen (Amsterdam UMC, Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Utrecht en Verwey-Jonker Instituut) en vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De publicatie wordt uitgebracht als webpublicatie en in pdf-vorm, en is beschikbaar via de website van het CBS en het WODC.

1. Inleiding

Hoeveel Nederlanders zijn slachtoffer van huiselijk geweld en van seksueel geweld? Wie zijn de plegers van dit geweld? Wat zijn de gevolgen ervan voor het slachtoffer? En praten ze over hun ervaringen? Deze vragen, en nog meer, worden in deze *Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld (PHGSG)* beantwoord.

De PHGSG heeft als doel de jaarprevalentie van huiselijk geweld en seksueel geweld in Nederland systematisch in beeld te gaan brengen, en ook te onderzoeken of de jaarprevalentie in de komende jaren aan verandering onderhevig is. Dit onderzoek van 2020 fungeert als nulmeting, waarna in ieder geval in 2022 en 2024 vervolgmetingen zullen plaatsvinden; over herhaling in 2026 en 2028 wordt op een later moment besloten. Daarbij zal het onderzoek van 2022 kortetermijntrends in beeld brengen en het onderzoek van 2024 en die van de eventuele volgende jaren langetermijntrends in de ontwikkeling van huiselijk geweld en seksueel geweld zichtbaar kunnen maken.

Aanleiding

De aanleiding van deze PHGSG was de aanbieding aan de Tweede Kamer van het recentste onderzoek naar de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling (Ten Boom & Wittebrood, 2019). De minister van VWS en de minister voor Rechtsbescherming gaven aan dat zij het van belang vinden dat er frequenter dan voorheen onderzoek wordt gedaan naar de prevalentie van huiselijk geweld (en kindermishandeling) (brief d.d. 5 februari 2019). Hierbij moest worden ingezet op vergelijkbaarheid met eerdere onderzoeken, zodat er over de tijd gekeken kan worden naar trendontwikkelingen. Daarnaast is naar aanleiding van het maatschappelijke #MeToo debat en het debat in de Tweede Kamer over het rapport van de Onderzoekscommissie seksuele intimidatie en misbruik in de sport (Commissie de Vries) een motie aangenomen waarin onder meer wordt vastgesteld dat er geen goed beeld is van de omvang en ontwikkeling van gevallen van seksuele intimidatie en seksueel geweld. De motie verzoekt de regering onder andere om periodiek kwantitatief wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten zodat de ontwikkelingen (primair van de omvang) van seksuele intimidatie en seksueel geweld blijvend worden gemonitord en het effect van preventiebeleid kan worden onderzocht.

Doelstelling en onderzoeksvragen

Om aan de toezegging en motie die de aanleiding voor het onderzoek vormden tegemoet te komen, heeft het WODC op verzoek van het ministerie van JenV en het ministerie van VWS aan het CBS gevraagd een tweejaarlijkse monitor te ontwikkelen naar de jaarprevalentie van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld onder de Nederlandse bevolking

van 16 jaar en ouder. Deze PHGSG wordt minstens drie keer – in 2020, 2022 en 2024 – maar mogelijk vijf keer afgenomen met als doelstelling:

- inzicht krijgen in de aard en omvang, gemeten over de periode van een jaar, van slachtofferschap van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld onder de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder; en
- inzicht krijgen in de trend van de jaarprevalentie van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld.

Daarnaast dient de PHGSG antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat zijn de door slachtoffers ervaren gevolgen van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld?
- In hoeverre spreken slachtoffers van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld met anderen over hun ervaringen?
- In hoeverre worden huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld door slachtoffers zelf gemeld bij Veilig Thuis of de politie?
- Bestaan er verschillen in de aard en omvang van slachtofferschap van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld tussen verschillende bevolkingsgroepen (geslacht, leeftijd, migratieachtergrond, opleidingsniveau, en andere relevante groepen)?

Huiselijk geweld en seksueel geweld

Bij huiselijk geweld gaat het om vormen van geweld als fysiek geweld, dwingende controle, stalking en seksueel geweld die gepleegd worden door iemand uit de huiselijke kring. De term 'huiselijke kring' heeft betrekking op de sociale relatie tussen slachtoffer en pleger. Tot de huiselijke kring worden gezins- en familieleden en ook eventuele (ex-)partners gerekend. Met 'huiselijke kring' wordt niet de locatie bedoeld: de voorvallen hoeven niet per se thuis te hebben plaatsgevonden. Seksueel geweld omvat alle vormen van seksuele intimidatie en geweld. Seksueel geweld kan binnen en buiten de huiselijke kring plaatsvinden, zowel in de 'echte wereld' als online.

Tussen huiselijk geweld en seksueel geweld bestaat overlap: seksuele voorvallen die in huiselijke kring plaatsvinden vallen ook onder huiselijk geweld. Ondanks deze overlap is er in deze publicatie voor gekozen de prevalentie van huiselijk geweld en de prevalentie van seksueel geweld apart te beschrijven. Het samenvoegen ervan zou geen recht doen aan de inhoudelijke en beleidsmatig relevante verschillen tussen beide vormen van geweld.

Eerdere metingen van huiselijk en seksueel geweld

In de afgelopen jaren zijn er meerdere enquêtes over huiselijk geweld en seksueel geweld geweest. Zo is in 2008 door Intomart het onderzoek Huiselijk geweld (HG) uitgevoerd, een online (panel)enquête onder ruim 6 duizend mannen en vrouwen van 18 jaar of ouder. In 2012 werd door FRA-European Union Agency for Fundamental Rights het onderzoek 'Violence against women' gehouden, een face-to-face enquête in de EU, waarbij in Nederland 1 500 vrouwen in de leeftijd van 18 tot 75 jaar zijn bevraagd (in 2019 is het onderzoek opnieuw uitgevoerd; de resultaten hiervan zijn te verwachten in 2021). In 2017 heeft het CBS in opdracht van WODC het onderzoek Persoonlijke veiligheid uitgevoerd, een enquête via papier en internet onder bijna 7 duizend mannen en vrouwen van 18 jaar of ouder.

Een goede vergelijking van de cijfers van de PHGSG met die van deze eerdere onderzoeken is echter niet mogelijk. Dit komt doordat de PHGSG in aansluiting op de discussie naar aanleiding van eerder onderzoek een aantal wijzigingen heeft doorgevoerd in de operationalisering van huiselijk geweld, veel aandacht besteedt aan het nieuwere verschijnsel van online seksueel geweld, vooral gericht is op het vaststellen van jaarprevalenties in plaats van life-time prevalenties, en in onderzoeksopzet verschilt van deze eerdere onderzoeken.

Opzet van het onderzoek

De cijfers in deze PHGSG zijn gebaseerd op een internetenquête onder de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder (14,3 miljoen personen). Het onderzoek is gehouden van begin maart tot eind april 2020. De dataverzameling vond ongeveer een week plaats, toen de zogeheten 'lockdown' in het kader van de coronapandemie werd afgekondigd. Over de mogelijke effecten van deze lockdown op het onderzoek wordt in deze publicatie gerapporteerd.

Voor het onderzoek zijn honderdduizend personen benaderd. Ruim 30 duizend personen hebben de vragenlijst ingevuld, een respons van 30,5 procent. Dit grote aantal respondenten maakt het mogelijk om betrouwbare en gedetailleerde uitspraken te doen over de prevalentie van huiselijk geweld en seksueel geweld in Nederland.

Vragenlijst

De vragenlijstblokken die huiselijk geweld meten zijn ontwikkeld door het WODC. Dat is gebeurd op basis van bestaande vragenlijsten voor huiselijk geweld en het concept van de vragenlijst is voorgelegd aan een groep experts op het gebied van huiselijk geweld. De vragenlijstblokken die seksuele intimidatie en seksueel geweld meten, zijn in opdracht van het WODC ontwikkeld door Rutgers (De Graaf & Marra, 2019), waarbij de ontwikkeling is begeleid door een commissie bestaande uit een aantal deskundigen op het gebied van seksualiteit en seksueel geweld.

Opdrachtgever, opdrachtnemer en begeleidingscommissie

De PHGSG is uitgevoerd door het CBS in opdracht van het WODC. De begeleiding van het onderzoek vindt plaats door een commissie die naast vertegenwoordigers van het CBS en het WODC bestaat uit inhoudelijke en methodologische experts van wetenschappelijke kennisinstellingen (Amsterdam UMC, Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Utrecht en Verwey-Jonker Instituut) en vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De publicatie wordt uitgebracht als webpublicatie en in pdf-vorm, en is beschikbaar via de website van het CBS en het WODC.

1.1 Concepten en operationalisering

In deze paragraaf worden de belangrijkste concepten die in deze PHGSG centraal staan en de operationalisering ervan toegelicht.

Hieronder volgt een overzicht van de bevroegde vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld en voorbeelden van onderzoeksitems waarmee deze in de vragenlijst zijn geoperationaliseerd. In totaal zijn er meer dan zestig items aan de respondenten voorgelegd. Deze zijn alle beschreven in de afzonderlijke hoofdstukken. Voor de exacte formulering van de items kan de [vragenlijst](#)¹⁾ worden geraadpleegd.

Vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld

Concept	Voorbeelden van operationalisering
Verbale agressie in huiselijke kring	– Iemand beledigde u en/of vloekte tegen u – Iemand schreeuwde en/of gilte tegen u – Iemand kleinerde of vernederde u
Fysiek geweld in huiselijke kring	– Iemand dreigde een mes of ander wapen tegen u te gebruiken – Iemand heeft u geschopt – Iemand heeft geprobeerd om u te verstikken of te wurgen
Dwingende controle in huiselijke kring	– Iemand hield u de hele tijd weg bij uw familie en/of vrienden – Iemand bepaalde voor u waaraan u uw geld mocht uitgeven – Iemand controleerde regelmatig of de hele tijd uw post, telefoontjes, berichten, e-mails, of sociale media
Stalking door ex-partner	– Een ex-partner belde u regelmatig, terwijl u dit niet wilde (inclusief opgehangen, voicemail en berichten) – Een ex-partner bespioneerde u bijvoorbeeld met een verborgen camera, opnameapparatuur of andere technologie – Een ex-partner is uw auto of huis binnen gegaan zonder uw toestemming, of heeft dit geprobeerd
Niet-fysieke seksuele intimidatie (binnen en buiten huiselijke kring)	– Iemand bleef aandringen op een date, terwijl u dat niet wilde – Iemand staarde naar u op een seksuele manier, terwijl u dat niet wilde – Iemand maakte een naaktfoto of seksfilmpje van u, terwijl u dat niet wilde
Fysiek seksueel geweld (binnen en buiten huiselijke kring)	– Iemand zoende u, terwijl u dat niet wilde – Orale seks (seks met de mond), terwijl u dat niet wilde – Iemand dwong u om seks met iemand anders te hebben voor geld en/of goederen
Online seksuele intimidatie (binnen en buiten huiselijke kring)	– Iemand maakte online seksueel kwetsende opmerkingen of grapjes – Iemand bleef online aandringen op seks met hem/haar, terwijl u dat niet wilde – Iemand maakte online een naaktfoto of seksfilmpje van u, terwijl u dat niet wilde

In de Onderzoeksverantwoording is beschreven hoe op basis van deze afzonderlijke vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld de bredere concepten 'huiselijk geweld totaal' en 'seksueel geweld totaal' zijn geoperationaliseerd.

1.2 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 8 passeren de afzonderlijke vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld de revue: verbale agressie in huiselijke kring, fysiek geweld in huiselijke kring, dwingende controle in huiselijke kring, stalking door ex-partner, niet-fysieke seksuele

¹⁾ Het vragenlijstdocument bevat naast de vraagteksten ook informatie die noodzakelijk is voor het ontwerp van de internetvragenlijst. De vragenlijst zelf is alleen digitaal afgenomen. Een papieren versie ervan is daarom niet beschikbaar.

intimidatie, fysiek seksueel geweld, en online seksuele intimidatie. In hoofdstuk 9 worden deze vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld in samenhang beschreven. Hoofdstuk 10 sluit af met een totaalbeeld.

Elk hoofdstuk heeft in grote lijnen dezelfde opbouw. Eerst wordt de prevalentie beschreven: welk deel van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder is in de afgelopen 5 jaar en in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van een of meerdere vormen van huiselijk geweld of seksueel geweld? Vervolgens is beschreven welk deel van deze slachtoffers heeft aangegeven structureel slachtoffer te zijn geweest. Ook het aantal vormen van geweld en de mate waarin slachtoffers daarmee werden geconfronteerd komen aan de orde. Verder is beschreven wie de plegers waren, wat de gevolgen voor het slachtoffer zijn, en met wie het slachtoffer over de ervaringen heeft gepraat.

Incidenteel wordt van deze opbouw iets afgeweken. Bij voorvallen zoals verbale agressie ontbreken de passages over gevolgen en praten over de ervaringen. Bij voorvallen zoals fysiek seksueel geweld daarentegen zijn extra thema's toegevoegd, zoals de pressiemiddelen die de pleger tegenover het slachtoffer heeft gebruikt en de reactie van het slachtoffer op het geweld.

De bijlage bevat een vijftal tabellen met de belangrijkste cijfers uit deze publicatie, een onderzoeksverantwoording, een verwijzing naar meer cijfermateriaal, een Engelstalige versie van de samenvatting, literatuurreferenties, en een lijst van personen die aan deze publicatie hebben meegewerkt.

2. Verbale agressie in huiselijke kring

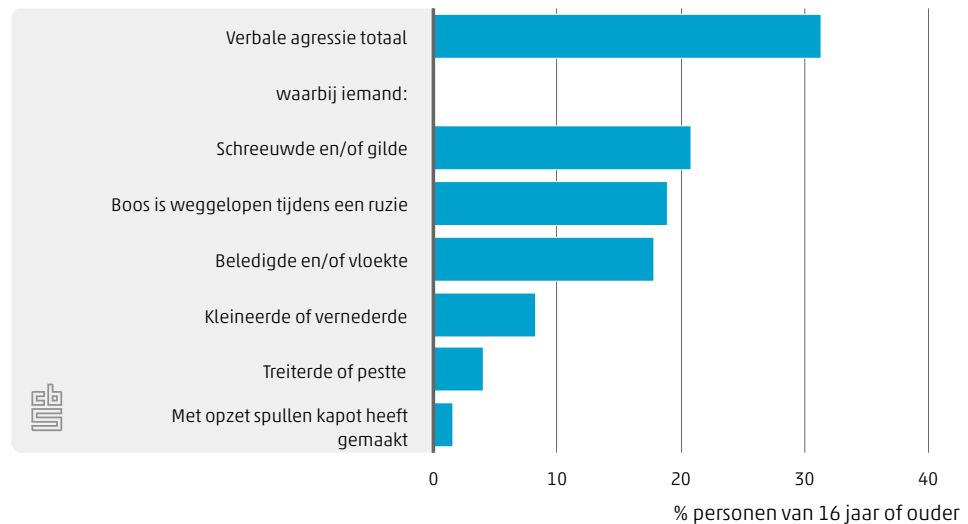
In dit hoofdstuk staat verbale agressie in de huiselijke kring centraal. Verbale agressie varieert van hoogoplopende meningsverschillen waarbij geschreeuwd of gegild wordt, van treiteren of pesten, tot kleineren of vernederen. Agressie met een fysieke component blijft hierbij buiten beschouwing. Deze komt in het volgende hoofdstuk aan de orde. Tot de huiselijke kring worden alle gezins- en familieleden en ook eventuele (ex-)partners gerekend. Met 'huiselijke kring' wordt niet de locatie bedoeld: voorvallen hoeven niet per se thuis te hebben plaatsgevonden.

2.1 Slachtofferschap verbale agressie in huiselijke kring

In 2020 gaf bijna de helft (46 procent) van de bevolking van 16 jaar en ouder aan in de afgelopen vijf jaar een of meerdere vormen van verbale agressie door iemand uit de huiselijke kring te hebben meegemaakt. Bijna een op de drie (31 procent) maakte dit ook in de afgelopen 12 maanden mee; dit komt neer op bijna 4,5 miljoen personen.¹⁾ In de meeste gevallen ging het om schreeuwen of gillen (21 procent), boos weglopen tijdens een ruzie (19 procent), of beledigen en/of vloeken (18 procent).

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor verbale agressie in de afgelopen 5 jaar 48 procent bedragen, en het slachtofferpercentage in de afgelopen 12 maanden 35 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

2.1.1 Slachtoffers verbale agressie in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

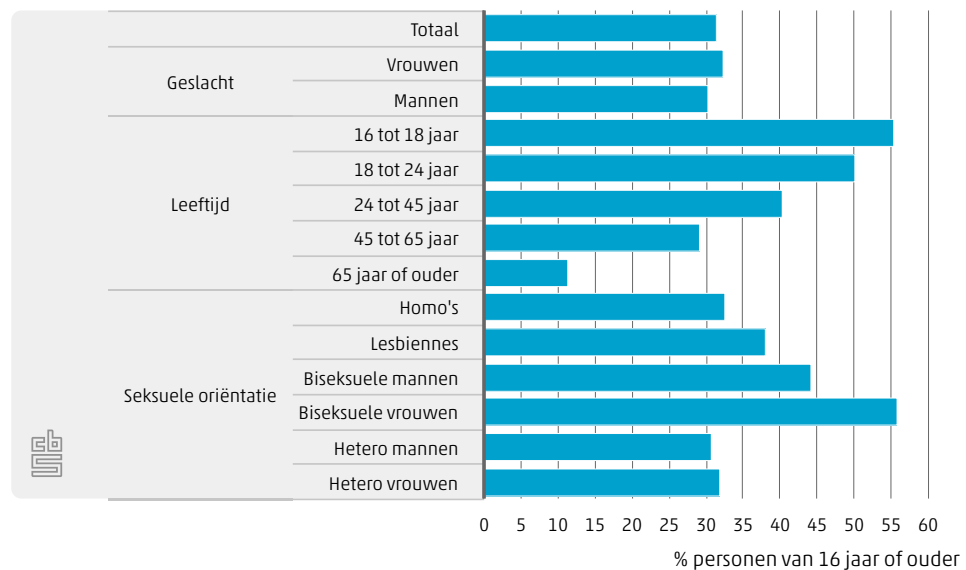
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

Slachtoffers verbale agressie in huiselijke kring naar kenmerken

Jongeren worden naar verhouding vaak slachtoffer van verbale agressie in huiselijke kring (zie tabel 1b in bijlage A). Zo kreeg 56 procent van de 16- tot 18-jarigen en 50 procent van de 18- tot 24-jarigen hier in de afgelopen 12 maanden mee te maken, tegen 12 procent van de 65-plussers. Mannen en vrouwen maken vrijwel even vaak verbale agressie mee. Biseksuele mannen (44 procent) en vooral biseksuele vrouwen (56 procent) hebben vaker last van verbale agressie in huiselijke kring dan homoseksuelen en heteroseksuelen.

2.1.2 Slachtoffers verbale agressie in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

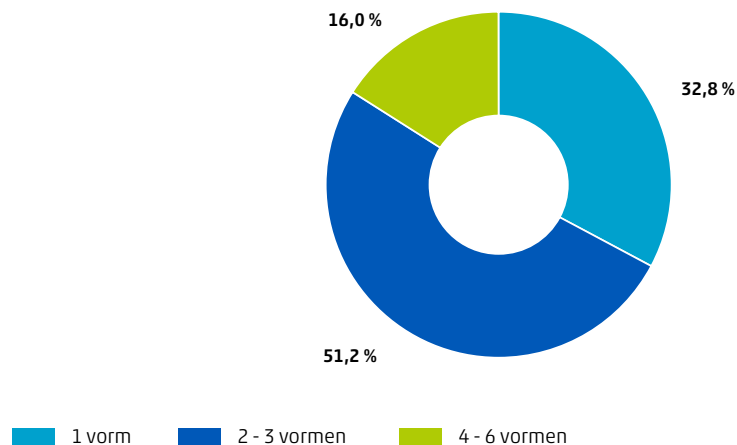
Personen zonder kinderen zijn vaker slachtoffer van verbale agressie dan personen met kinderen (zie tabel 1b in bijlage A), maar dit komt doordat zij doorgaans jonger zijn. Wanneer rekening gehouden wordt met leeftijd, is het beeld omgekeerd. Daarbij neemt het slachtofferschap licht toe met het aantal kinderen. Alleenstaanden geven het minst vaak aan slachtoffer te zijn geweest. Verder geven personen met een Nederlandse achtergrond en personen met een westerse migratieachtergrond met respectievelijk 33 en 31 procent vaker aan met verbale agressie in huiselijke kring geconfronteerd te worden dan personen met een niet-westerse migratieachtergrond (24 procent). Personen in huishoudens met een hoog welvaartsniveau komen vaker met verbale agressie in aanraking dan personen in huishoudens met een lagere welvaart.

Aantal vormen van verbale agressie in huiselijke kring

Een op de drie slachtoffers (33 procent) heeft in de afgelopen 12 maanden één vorm van verbale agressie in huiselijke kring meegemaakt, en twee op de drie (67 procent) dus meerdere vormen.

Bij ongeveer de helft (51 procent) ging het om twee of drie verschillende vormen van verbale agressie en bij bijna een op de zes (16 procent) om meer dan drie verschillende vormen.

2.1.3 Aantal vormen verbale agressie in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden, 2020

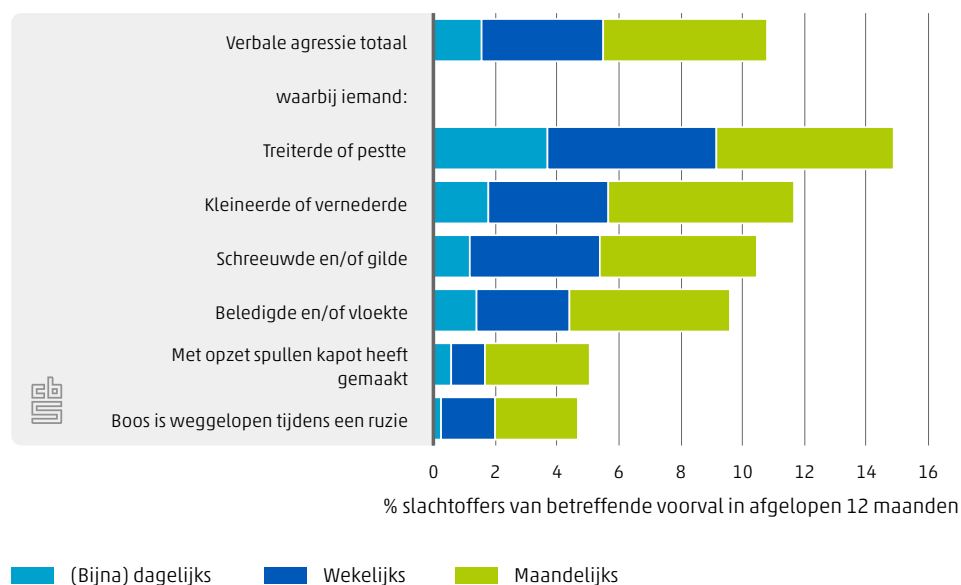

Bron: CBS, WODC

2.2 Structurele verbale agressie in huiselijke kring

De overgrote meerderheid van de personen die in de afgelopen 12 maanden te maken hadden met verbale agressie in huiselijke kring zegt dat deze incidenteel – dat wil zeggen eenmalig of enkele malen – plaatsvond. Van structurele verbale agressie is sprake als de voorvallen ten minste één keer per maand voorkomen; bij een op de tien slachtoffers (11 procent) is dit het geval (zie tabel 2 in bijlage A). Dit is 3,4 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder. Omgerekend gaat het dan om bijna 490 duizend personen. Bijna 2 procent van de slachtoffers maakt (bijna) dagelijks een vorm van verbale agressie mee, 4 procent wekelijks en 5 procent maandelijks. Treiteren of pesten heeft het vaakst een structureel karakter. Zo geeft ruim een op de zeven (15 procent) slachtoffers die in de afgelopen 12 maanden getreiterd of gepest zijn aan dat dit maandelijks of vaker gebeurde.

2.2.1 Structurele verbale agressie in huiselijke kring¹⁾, 2020

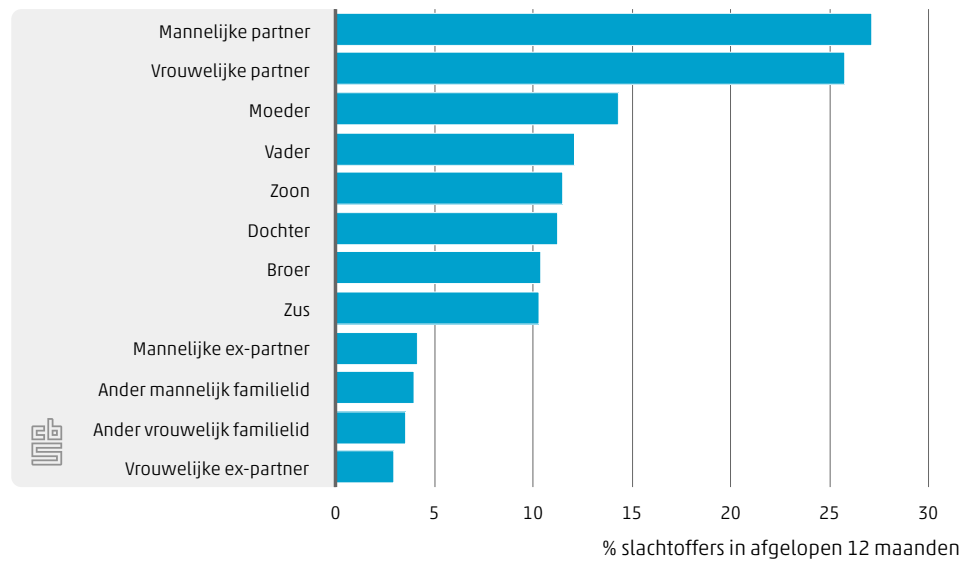
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

2.3 Plegers verbale agressie in huiselijke kring

Verbale agressie in huiselijke kring komt het vaakst van de eigen partner (zie tabel 3 in bijlage A). Ruim een kwart (respectievelijk 27 en 26 procent) van de personen die aangeven in de afgelopen 12 maanden verbale agressie te hebben meegemaakt, zegt dat de mannelijke of vrouwelijke partner dit deed. Andere gezinsleden worden alle door ongeveer 10 procent van de slachtoffers genoemd: vader (12 procent), moeder (14 procent), broer of zus (beiden 10 procent), zoon (12 procent) of dochter (11 procent).

2.3.1 Plegers verbale agressie in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

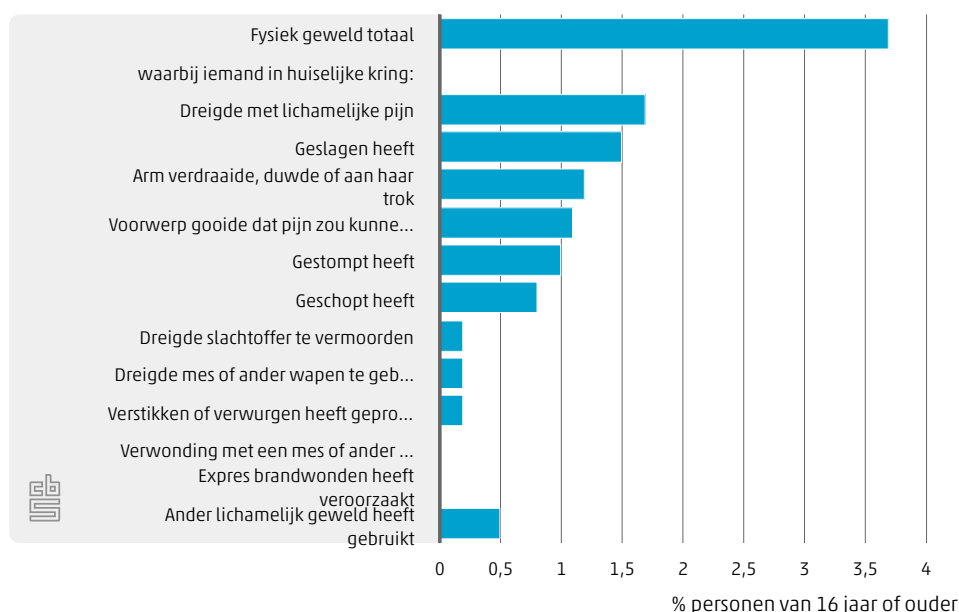
3. Fysiek geweld in huiselijke kring

In dit hoofdstuk gaat het om geweld in huiselijke kring waarbij de pleger dreigde met geweld, het slachtoffer verwondde of een poging daartoe deed. Fysiek geweld loopt uiteen van dreigen met pijn doen tot poging tot verstikking of verwondingen door het gebruik van wapens.

3.1 Slachtofferschap fysiek geweld in huiselijke kring

In 2020 gaf 7 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder aan dat zij in de afgelopen vijf jaar slachtoffer zijn geweest van een of meerdere vormen van fysiek geweld door iemand uit de huiselijke kring. Vier procent werd ook in de afgelopen 12 maanden slachtoffer; dit komt neer op ruim 520 duizend personen.¹⁾ In de meeste gevallen dreigde de pleger met lichamelijke pijn (1,7 procent) of werden de slachtoffers geslagen (1,5 procent).

3.1.1 Slachtoffers fysiek geweld in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

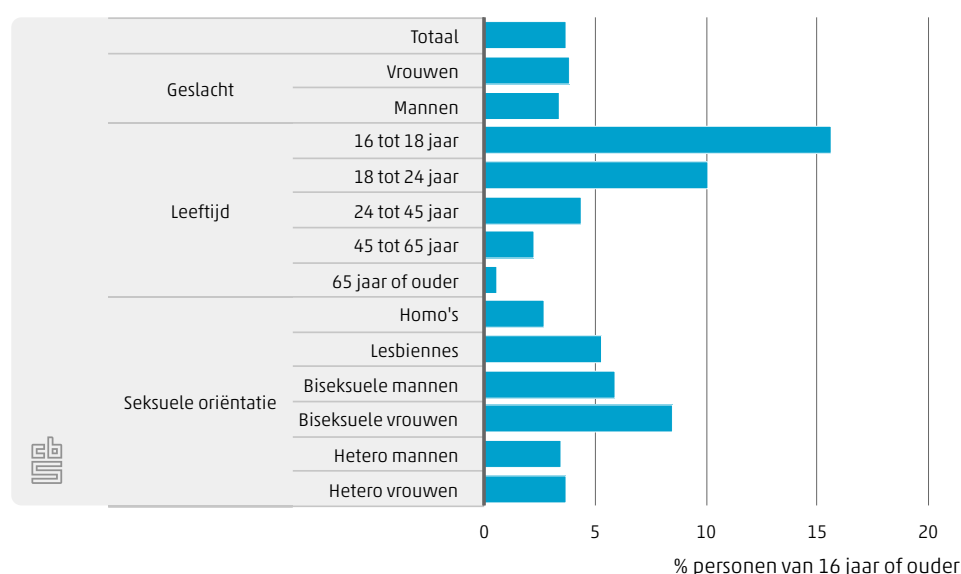
¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft mee-gemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor fysiek geweld in de afgelopen 5 jaar 9 procent bedragen, en het slachtofferpercentage in de afgelopen 12 maanden 6 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

Slachtoffers fysiek geweld in huiselijke kring naar kenmerken

Jongeren tussen de 16 en 18 jaar geven naar verhouding vaak aan slachtoffer te zijn geweest van fysiek geweld in huiselijke kring, gevolgd door jongeren tussen de 18 en 24 jaar (zie tabel 1b in bijlage A). Zo kreeg 16 procent van de 16- tot 18-jarigen en 10 procent van de 18- tot 24-jarigen hier in de afgelopen 12 maanden mee te maken, tegen 1 procent van de 65-plussers. Slachtofferschap van fysiek geweld in de huiselijke kring komt nagenoeg even vaak voor bij vrouwen als bij mannen. De seksuele oriëntatie lijkt wel een rol te spelen: biseksuelen worden relatief vaak slachtoffer, met name biseksuele vrouwen. Dit is echter grotendeels toe te schrijven aan andere persoonskenmerken. Zo zijn jongeren bijvoorbeeld relatief vaak biseksueel, waardoor het hoge slachtofferschap onder biseksuelen onder meer gerelateerd is aan hun jonge leeftijd.

3.1.2 Slachtoffers fysiek geweld in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

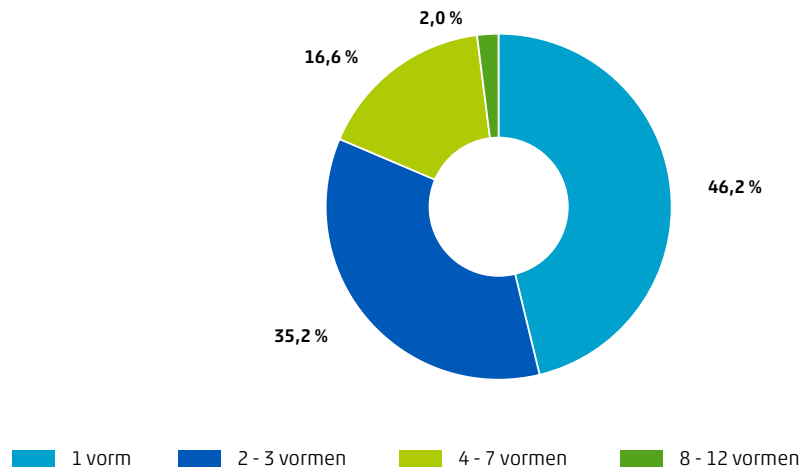
Bron: CBS, WODC

Personen in huishoudens met een lager welvaartsniveau komen iets vaker met fysiek geweld in aanraking dan personen in huishoudens met een hoge welvaart (zie tabel 1b in bijlage A). De samenstelling van het huishouden is ook van belang. Alleenstaande ouders zijn naar verhouding vaak slachtoffer, vooral degenen met kinderen in de basisschoolleeftijd. Het percentage slachtoffers is relatief laag onder personen met een partner en zonder kinderen. Hier speelt mee dat zij doorgaans ouder zijn.

Aantal vormen van fysiek geweld in huiselijke kring

46 procent van de slachtoffers heeft in de afgelopen 12 maanden één vorm van fysiek geweld meegemaakt in huiselijke kring, en 54 procent dus meerdere vormen. Bij ruim een derde (35 procent) ging het om twee of drie verschillende vormen en ongeveer een vijfde (19 procent) was slachtoffer van meer dan drie verschillende vormen.

3.1.3 Aantal vormen van fysiek geweld in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden, 2020

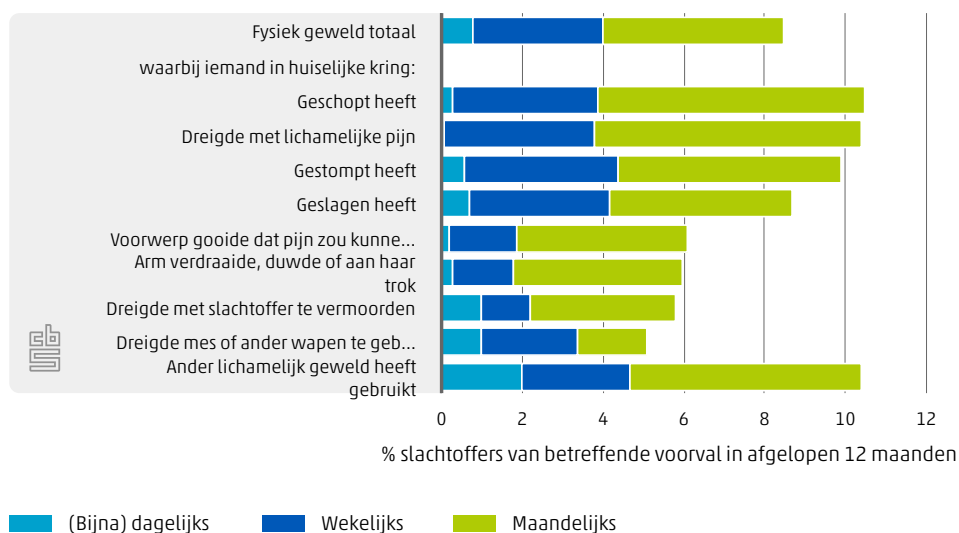

Bron: CBS, WODC

3.2 Structureel fysiek geweld in huiselijke kring

Bij de overgrote meerderheid van de slachtoffers vond het fysieke geweld incidenteel – dat wil zeggen eenmalig of enkele malen – plaats. Van structureel fysiek geweld is sprake als de voorvallen tenminste één keer per maand voorkomen; bij ruim 8 procent van de slachtoffers is dit het geval (zie tabel 2 in bijlage A). Dit is 0,3 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder. Omgerekend gaat het dan om ongeveer 45 duizend personen. Eén procent van de slachtoffers maakt (bijna) dagelijks fysiek geweld mee, 3 procent wekelijks en 5 procent maandelijks. Dreigen met lichamelijke pijn, schoppen en stompen hebben naar verhouding vaak een structureel karakter. Zo geeft 11 procent van de slachtoffers die in de afgelopen 12 maanden geschopt zijn aan dat dit maandelijks of vaker gebeurde.

3.2.1 Structureel fysiek geweld in huiselijke kring^{1,2}, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

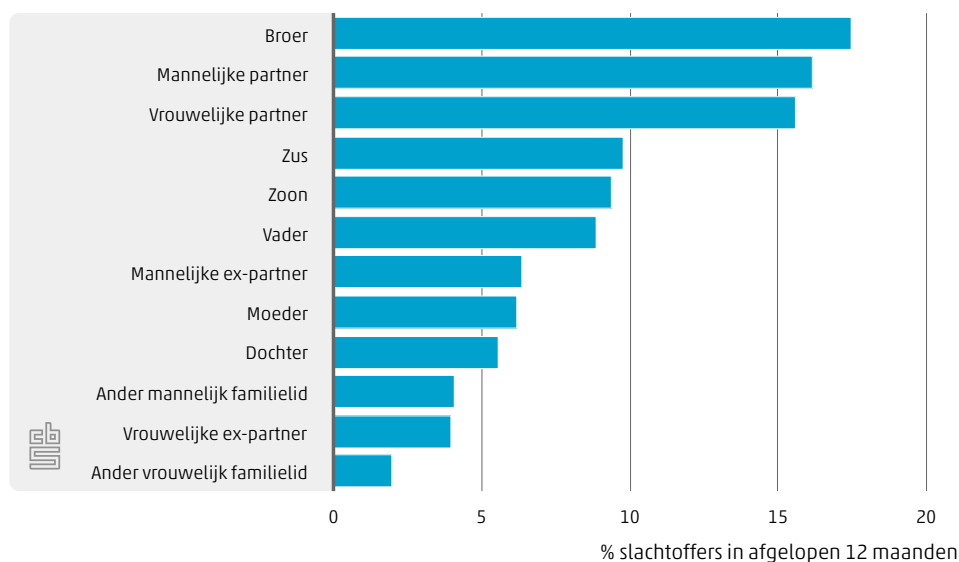
²⁾ De voorvallen 'expres brandwonden veroorzaken', 'pogen te verstikken of verwurgen' en 'verwonden met een mes of ander wapen' ontbreken i.v.m. te weinig waarnemingen.

3.3 Plegers fysiek geweld in huiselijke kring

Bijna een derde van de personen die aangeven in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van fysiek geweld in de huiselijke kring, zegt dat de partner dit deed. Dit betreft vrijwel even vaak een vrouwelijke als mannelijke partner. Ook broers worden naar verhouding vaak genoemd als pleger van fysiek geweld (zie tabel 3 in bijlage A).

De pleger(s) van fysiek geweld verschillen nagenoeg niet tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers.

3.3.1 Plegers fysiek geweld in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

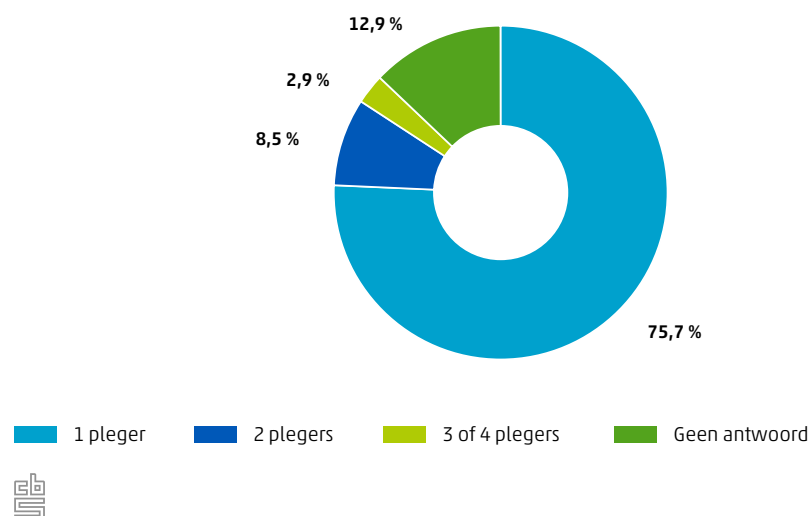
De plegers zijn vaker man dan vrouw: van de slachtoffers is 47 procent door een man gewelddadig behandeld en 32 procent door een vrouw. Acht procent had zowel met mannelijke als met vrouwelijke plegers te maken; 13 procent heeft niet aangegeven wie de pleger was. Bij vrouwelijke slachtoffers is de pleger vaker man (62 procent) dan vrouw (19 procent), terwijl voor mannelijke slachtoffers het omgekeerde geldt (30 procent man als pleger tegen 46 procent vrouw). Het percentage dat zowel met mannelijke als vrouwelijke plegers te maken krijgt verschilt niet naar geslacht.

Aantal plegers fysiek geweld in huiselijke kring

Bij ongeveer driekwart van de slachtoffers wordt het fysieke geweld gepleegd door één pleger.²⁾ Ruim een op de tien (11 procent) heeft te maken met meerdere plegers, waarvan de meesten met twee. Eveneens ruim een op de tien (13 procent) geeft geen antwoord op de vraag wie uit hun huiselijke kring hen fysiek gewelddadig heeft behandeld.

²⁾ Het gaat hier om pleger(s) in de huiselijke kring met dezelfde relatie tot het slachtoffer. Het kan voorkomen dat het slachtoffer met meerdere individuele plegers van doen heeft maar dat deze dezelfde relatie tot het slachtoffer hebben, bijvoorbeeld twee broers. In dat geval zijn deze twee broers geteld als 1 pleger. Wanneer daarentegen een broer en een zus pleger zijn dan zijn deze beide, dus als 2 plegers geteld.

3.3.2 Aantal plegers fysiek geweld in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden, 2020

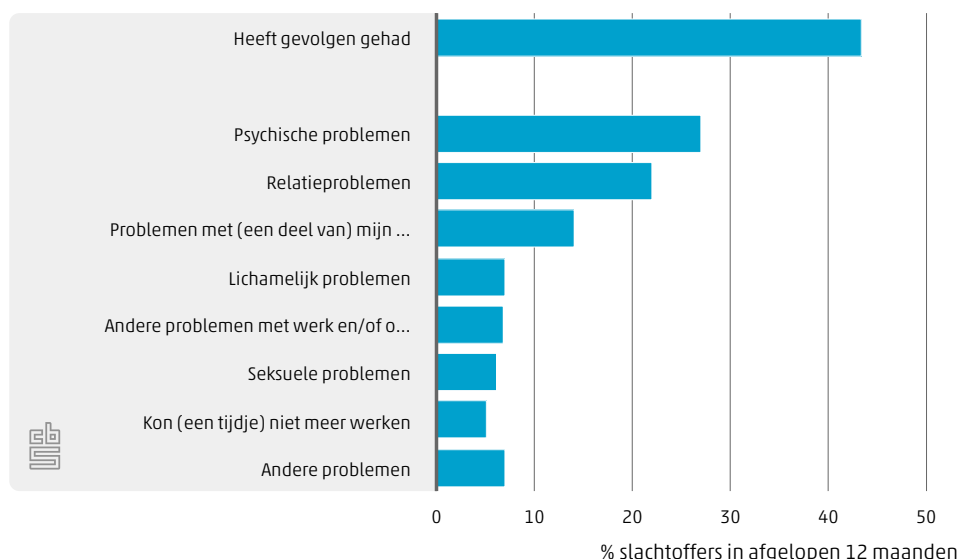
Bron: CBS, WODC

3.4 Gevolgen fysiek geweld in huiselijke kring

Ruim de helft van de slachtoffers (54 procent) zegt dat het fysieke geweld in de afgelopen 12 maanden geen gevolgen voor hen heeft gehad (zie tabel 4 in bijlage A); 44 procent geeft aan dat dit wel gevolgen heeft gehad en drie procent heeft geen antwoord gegeven. Het percentage dat gevolgen heeft ondervonden van het fysieke geweld is bij structurele slachtoffers groter dan bij incidentele slachtoffers (49 tegen 40 procent), maar door het te kleine aantal waarnemingen van structurele slachtoffers is dit verschil niet statistisch significant.

Ruim een kwart (27 procent) van de slachtoffers heeft als gevolg van het fysieke geweld psychische problemen. Ook relatieproblemen worden met 22 procent relatief vaak genoemd, evenals problemen met (een deel van) de familie (14 procent). Zeven procent heeft lichamelijke problemen overgehouden aan het fysieke geweld. Ruim drie kwart van hen (78 procent) heeft hierbij weleens een snee, blauwe plek, kneuzing, botbreuk of andere verwonding opgelopen. Voor 20 procent geldt dit niet en twee procent geeft geen antwoord. Zes procent geeft aan seksuele problemen te hebben ervaren als gevolg van het fysieke geweld.

3.4.1 Gevolgen fysiek geweld in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

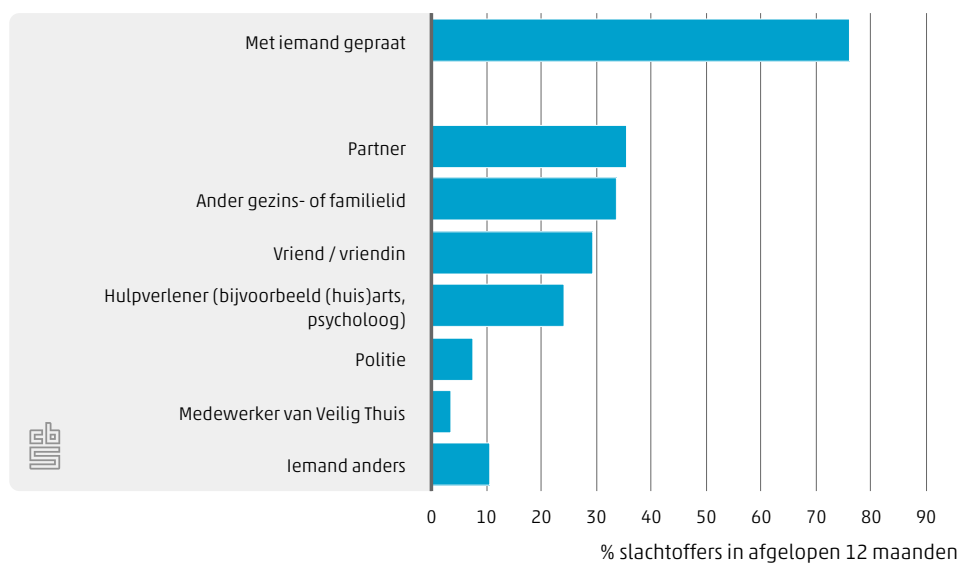
¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

3.5 Praten over fysiek geweld in huiselijke kring

Ruim een vijfde (22 procent) van de personen die in de afgelopen 12 maanden slachtoffer waren van fysiek geweld heeft met niemand gesproken over wat hen overkomen is (zie tabel 5 in bijlage A). Een ruime meerderheid van 76 procent heeft er wel met iemand over gepraat; 1 procent wil niet zeggen of ze er met iemand over gesproken hebben. Vrouwelijke slachtoffers praten er vaker over dan mannelijke slachtoffers (81 tegen 71 procent). Structurele slachtoffers en slachtoffers die incidenteel met fysiek geweld te maken hebben gehad, verschillen hierin niet van elkaar.

Slachtoffers die erover praten doen dit met name binnen hun informele netwerk: met de partner (36 procent), een ander familie- of gezinslid (34 procent) of een vriend(in) (30 procent). Bijna een kwart (24 procent) praat erover met een hulpverlener zoals een (huis)arts, psycholoog of maatschappelijk werker. Minder vaak is er contact met een medewerker van Veilig Thuis (4 procent). Acht procent heeft erover gesproken met de politie, waarvan ruim de helft aangifte heeft gedaan van één of meer ervaringen.

3.5.1 Gepraat over fysiek geweld in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van personen met wie gepraat is waren meerdere antwoorden mogelijk.

4. Dwingende controle in huiselijke kring

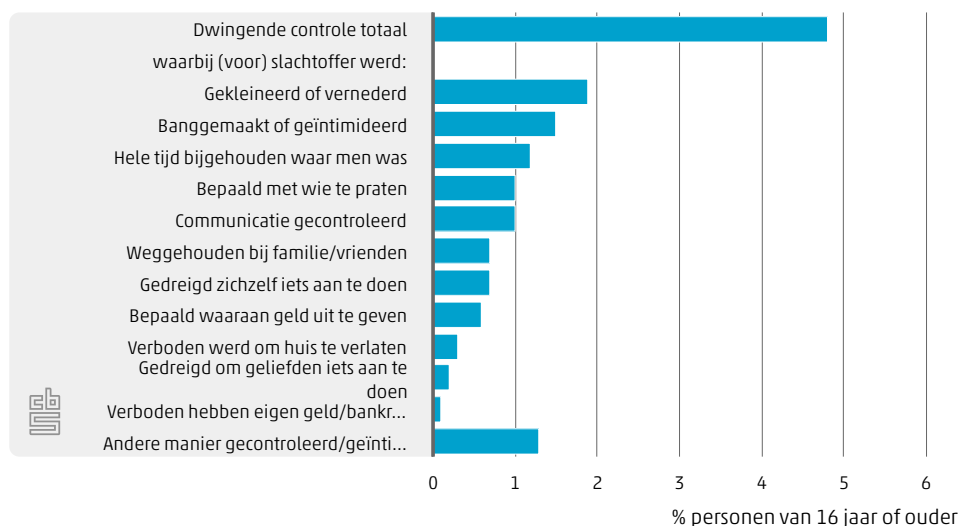
Dwingende controle, ook wel *coercive control* genoemd, is een vorm van huiselijk geweld waarbij één persoon de ander sterk domineert. Het slachtoffer kan daarbij bepaalde vrijheden worden ontnomen door de ander, zoals het onderhouden van sociale contacten of het hebben van eigen geld en zelf te bepalen waaraan dit uit te geven. Ook kan de plegger dreigen zichzelf, het slachtoffer, of haar of zijn geliefden iets aan te doen. Het kan daarbij gaan om zowel fysiek als psychisch geweld. Alle vormen van dwingende controle hebben een zich herhalend, structureel karakter.

4.1 Slachtoffers van dwingende controle in huiselijke kring

In 2020 zei ruim 9 procent van de bevolking van 16 jaar of ouder dat zij in de afgelopen vijf jaar slachtoffer zijn geweest van een of meerdere vormen van dwingende controle door iemand uit de huiselijke kring. Bijna 5 procent werd in de afgelopen 12 maanden slachtoffer; dit komt neer op ruim 680 duizend personen.¹⁾ Regelmatig of de hele tijd gekleineerd of vernederd worden kwam het vaakst voor (2 procent).

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor dwingende controle in de afgelopen 5 jaar 8 procent bedragen, en het slachtofferpercentage in de afgelopen 12 maanden 12 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

4.1.1 Slachtoffers dwingende controle in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

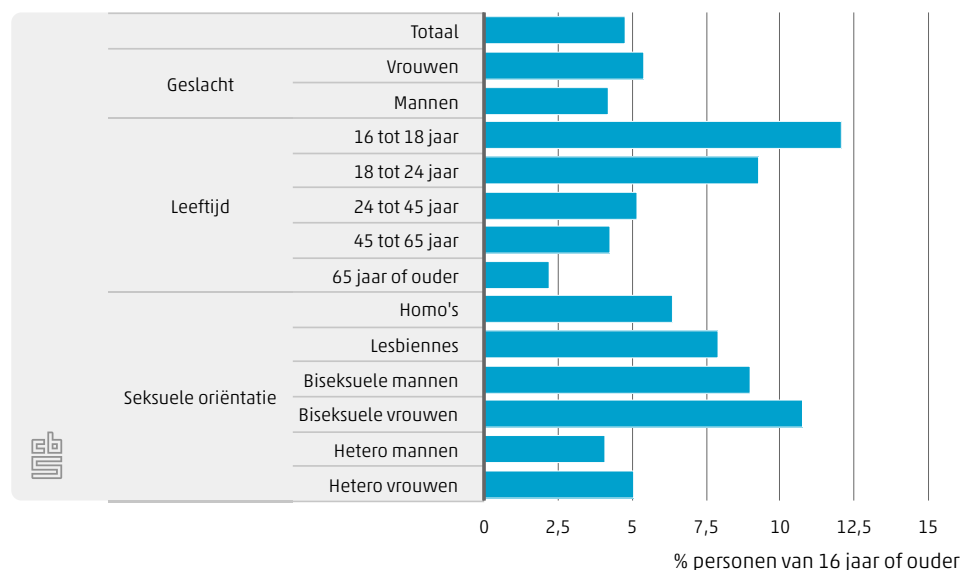
Met behulp van een Principale Componenten Analyse (PCA)²⁾ zijn de 12 bevraagde vormen van dwingende controle gereduceerd tot een drietal hoofdcomponenten: sociale controle (weghouden bij familie/vrienden, bepalen met wie te praten, hele tijd bijhouden waar men was, communicatie controleren), dreiging/intimidatie (dreigen om geliefden iets aan te doen, dreigen zichzelf iets aan te doen, bang maken of intimideren, kleineren of vernederen, op een andere manier controleren of intimideren) en het wegnemen van zelfstandigheid (verbieden huis te verlaten, bepalen waaraan geld uit te geven, verbieden hebben eigen geld of bankrekening). Van dreiging/intimidatie werd ruim 3 procent van alle 16-plussers in de afgelopen 12 maanden slachtoffer, van sociale controle bijna 3 procent en van het wegnemen van zelfstandigheid 1 procent.

Slachtoffers dwingende controle in huiselijke kring naar kenmerken

Er bestaat een duidelijke relatie tussen leeftijd en het slachtofferschap van dwingende controle door iemand uit de huiselijke kring: naarmate de leeftijd toeneemt, daalt het percentage slachtoffers (zie tabel 1b in bijlage A). Van de jongeren in de leeftijd van 16 tot 18 jaar geeft 12 procent aan hier in de afgelopen 12 maanden slachtoffer van te zijn geweest; van de 65-plussers is dit 2 procent. Vrouwen geven iets vaker aan slachtoffer van dwingende controle te zijn geweest dan mannen: 5 tegen 4 procent. Verder zijn biseksuele vrouwen (11 procent) en biseksuele mannen (9 procent) vaker slachtoffer dan hetero vrouwen en hetero mannen (respectievelijk 5 en 4 procent).

²⁾ Voor meer informatie over PCA en de analyses in deze publicatie, zie de onderzoeksverantwoording.

4.1.2 Slachtoffers dwingende controle in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

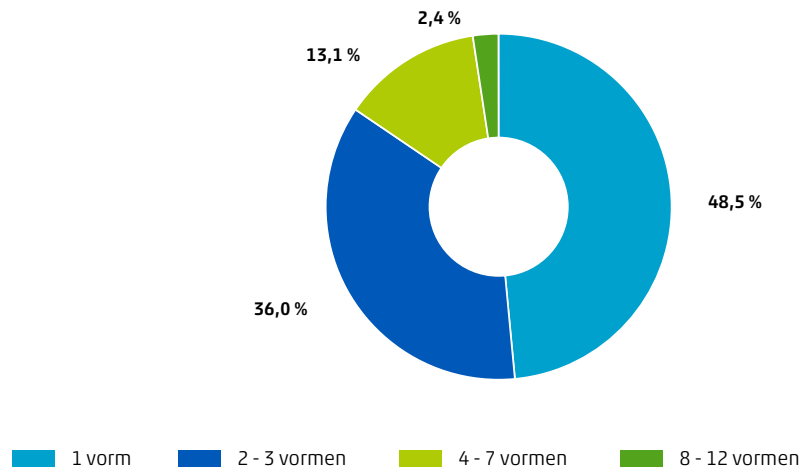
Personen in huishoudens met een lager welvaartsniveau krijgen vaker met dwingende controle te maken dan personen in huishoudens met een hoger welvaartsniveau. Zo is bijna 7 procent van de personen in huishoudens met de laagste welvaart slachtoffer, tegen bijna 4 procent van de personen in huishoudens met de hoogste welvaart (zie tabel 1b in bijlage). Alleenstaande ouders met één of meerdere kinderen van 12 jaar of jonger kregen vaker te maken met dwingende controle dan alleenstaande ouders met alleen kinderen van 13 jaar of ouder (16 tegen 6 procent). Ook personen die nog bij hun ouders thuis wonen waren relatief vaak slachtoffer van dwingende controle (9 procent).

Wanneer er specifiek wordt gekeken naar de onderliggende hoofdcomponenten van dwingende controle blijkt dat vrouwen iets vaker slachtoffer zijn van dreiging/intimidatie (4 procent) dan van sociale controle (3 procent). Bij mannen is er geen verschil tussen beide componenten van dwingende controle. Verder zijn met name 16- tot 18-jarigen en 18- tot 24-jarigen met respectievelijk 6 procent en 2 procent vaker dan gemiddeld (1 procent) slachtoffer van het wegnemen van zelfstandigheid.

Aantal vormen van dwingende controle in huiselijke kring

Bijna de helft van de slachtoffers (49 procent) heeft in de afgelopen 12 maanden één vorm van dwingende controle meegemaakt. Bij 36 procent ging het om 2 of 3 vormen, bij 13 procent om 4 tot en met 7 vormen, en 2 procent van de slachtoffers kreeg met 8 of meer vormen te maken.

4.1.3 Aantal vormen van dwingende controle in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden, 2020

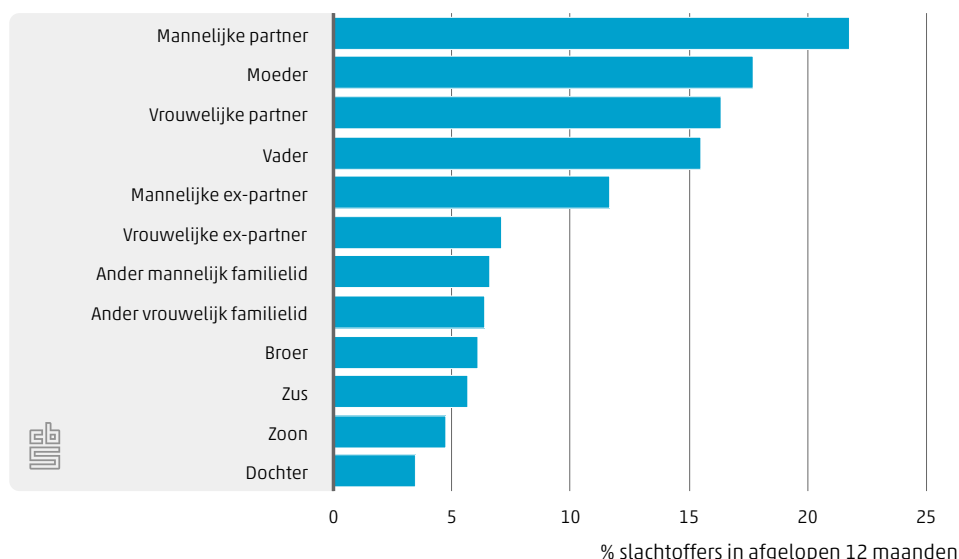

Bron: CBS, WODC

4.2 Plegers dwingende controle in huiselijke kring

Van de personen die aangeven in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van dwingende controle, zegt 22 procent dat hun mannelijke partner dit heeft gedaan (zie tabel 3 in bijlage A). Vrouwelijke partners worden door 16 procent als pleger genoemd. Ook ouders worden relatief vaak genoemd (moeder door 18 procent; vader door 16 procent).

4.2.1 Plegers dwingende controle in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

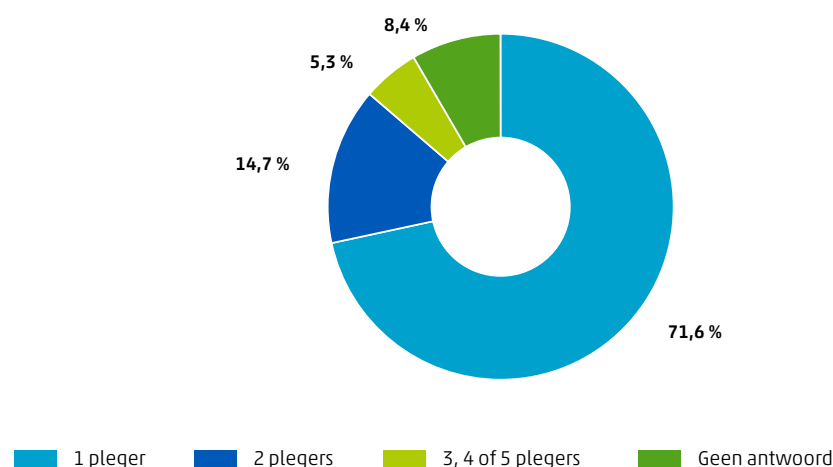
Het zijn vaker mannen die dwingende controle uitoefenen. Van de slachtoffers is 43 procent dwingend gecontroleerd door een man en 33 procent door een vrouw. Vijftien procent had zowel met mannelijke als met vrouwelijke plegers te maken. Acht procent van de slachtoffers heeft niet aangegeven wie de pleger(s) waren. Bij vrouwelijke slachtoffers is de pleger vaker man (63 procent) dan vrouw (15 procent), terwijl voor mannelijke slachtoffers het omgekeerde geldt (16 procent man als pleger tegen 58 procent vrouw). Het percentage dat zowel met mannelijke als vrouwelijke plegers te maken krijgt verschilt niet naar geslacht.

Aantal plegers dwingende controle in huiselijke kring

Bij ruim 7 op de 10 slachtoffers vindt de dwingende controle plaats door één pleger.³⁾ Twee op de tien hebben te maken met meerdere plegers, waarvan de meesten met twee. Bijna 1 op de 10 (8 procent) geeft geen antwoord op de vraag wie uit hun huiselijke kring de pleger is van dwingende controle.

³⁾ Het gaat hier om pleger(s) in de huiselijke kring met dezelfde relatie tot het slachtoffer. Het kan voorkomen dat het slachtoffer met meerdere individuele plegers van doen heeft maar dat deze dezelfde relatie tot het slachtoffer hebben, bijvoorbeeld twee broers. In dat geval zijn deze twee broers geteld als 1 pleger. Wanneer daarentegen een broer en een zus pleger zijn dan zijn deze beide, dus als 2 plegers geteld.

4.2.2 Aantal plegers dwingende controle in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden, 2020

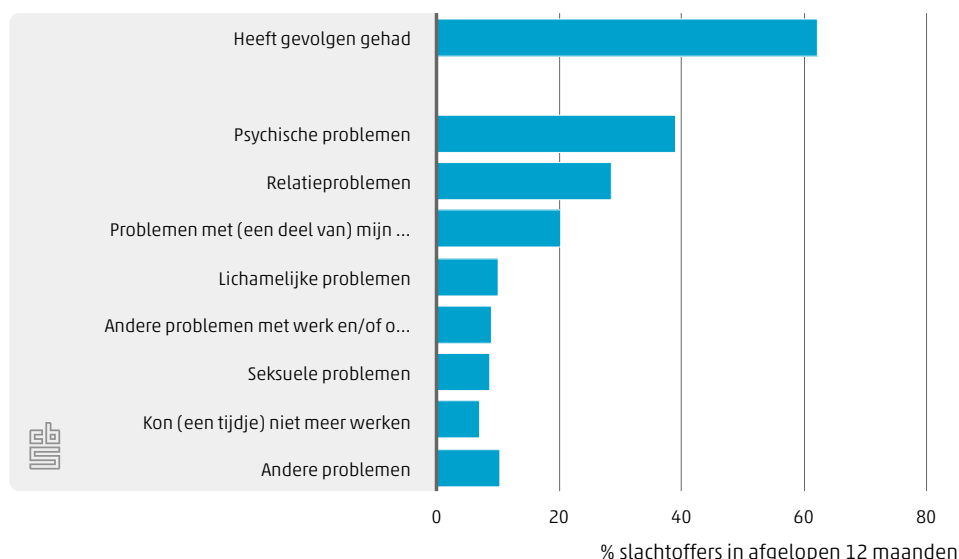
Bron: CBS, WODC

4.3 Gevolgen dwingende controle in huiselijke kring

Ruim 6 op de 10 (62 procent) slachtoffers van dwingende controle in de afgelopen 12 maanden zegt dat dit gevolgen heeft gehad (zie tabel 4 in bijlage A). Vrouwelijke slachtoffers ervaren met 69 procent vaker gevolgen dan mannelijke slachtoffers (54 procent).

Psychische problemen worden met 39 procent het vaakst ondervonden. Ook relatieproblemen (29 procent) en problemen met familie (20 procent) worden door slachtoffers van dwingende controle relatief vaak genoemd. 7 procent heeft geen antwoord gegeven.

4.3.1 Gevolgen dwingende controle in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

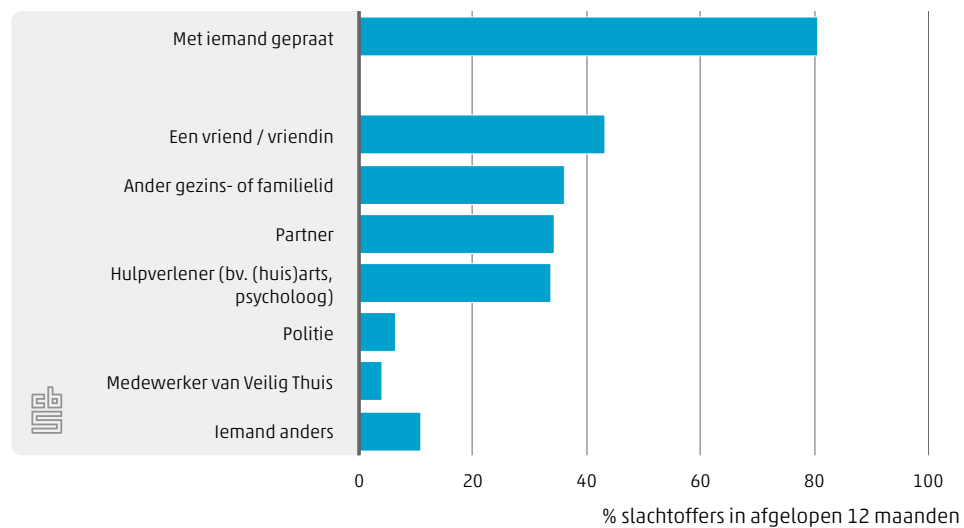
¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

4.4 Praten over dwingende controle in huiselijke kring

Acht op de tien (81 procent) slachtoffers van dwingende controle in de afgelopen 12 maanden heeft met iemand gesproken over wat hen overkomen is (zie tabel 5 in bijlage A). Bij vrouwen is dat aandeel groter dan bij mannen (87 tegen 73 procent).

Een vriend of vriendin (43 procent) wordt het vaakst in vertrouwen genomen. Ook met (andere) gezins- of familieleden (36 procent) en de partner (34 procent) wordt relatief vaak gepraat over wat er is gebeurd. Dat geldt ook voor hulpverleners zoals een (huis)arts of psycholoog (34 procent). Met de politie (6 procent) of een medewerker van Veilig Thuis (4 procent) wordt duidelijk minder vaak gepraat over de ervaringen.

4.4.1 Gepraat over dwingende controle in huiselijke kring¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van personen met wie gepraat is waren meerdere antwoorden mogelijk.

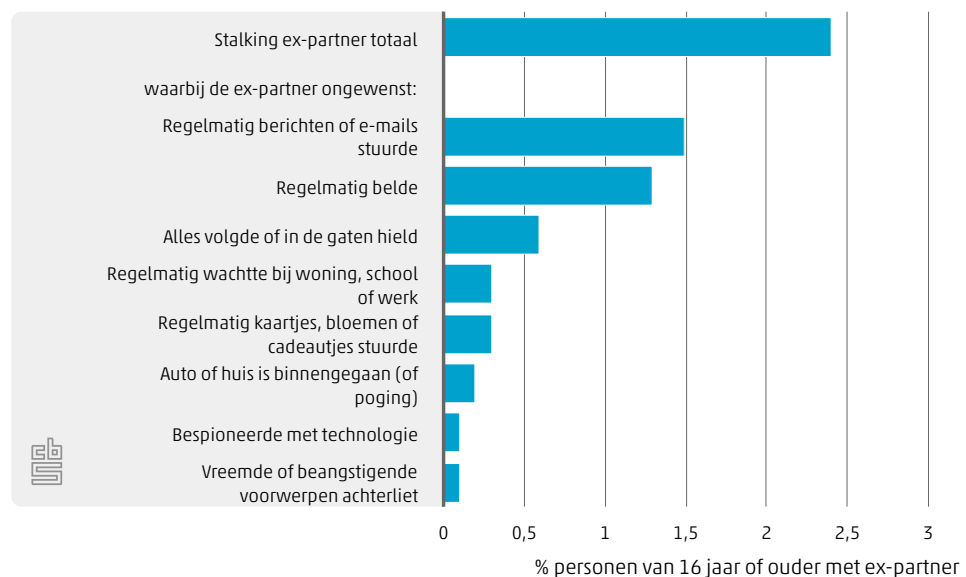
5. Stalking door ex-partner

Bijna zes op de tien personen van 16 jaar of ouder geven aan dat zij in het verleden een (andere) relatie hebben gehad; ruim vier op de tien zeggen geen eerdere relatie te hebben gehad, met name jongeren en ouderen. Sommige personen die een relatie hadden krijgen te maken met stalking door hun ex-partner, dat wil zeggen dat zij herhaaldelijk en opzettelijk door hem of haar worden lastiggevallen. Deze structurele vorm van intimidatie staat in dit hoofdstuk centraal. Stalking kan ook plaatsvinden door andere personen. Dit is in dit onderzoek niet meegenomen. Er wordt dus geen volledig beeld geschetst van de prevalentie van stalking in Nederland.

5.1 Slachtofferschap stalking door ex-partner

In 2020 gaf 6 procent van de 16-plussers met een ex-partner aan in de afgelopen vijf jaar door hem of haar gestalkt te zijn en 2 procent was hier in de afgelopen 12 maanden slachtoffer van (omgerekend ongeveer 190 duizend personen).¹⁾ Het stalken vindt vaak plaats in de vorm van het regelmatig ontvangen van berichtjes en mailtjes (1,5 procent) en telefoontjes (1,3 procent) van de ex-partner.

5.1.1 Slachtoffers stalking door ex-partner in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

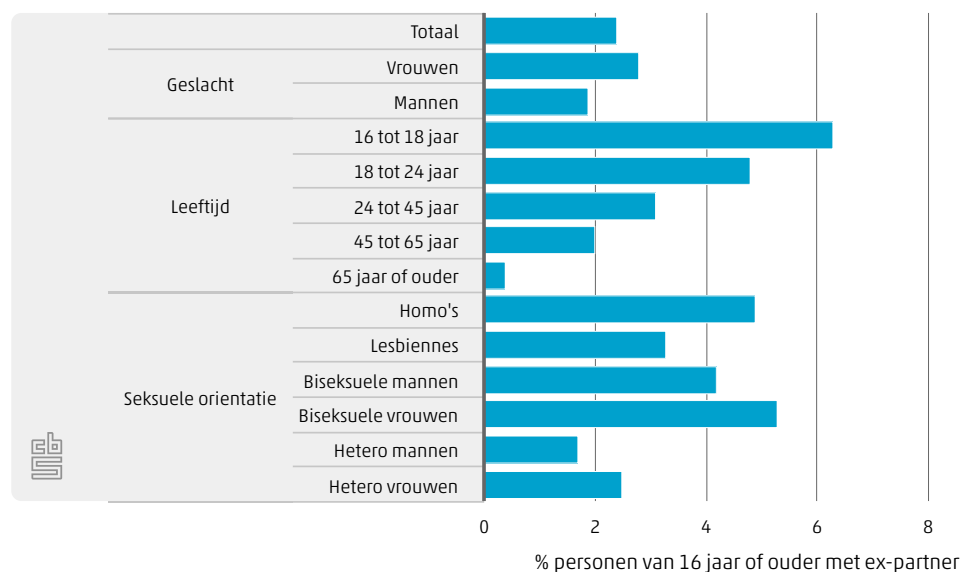
¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft mee-gemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor stalking in de afgelopen 5 jaar 8 procent bedragen, en het slachtofferpercentage in de afgelopen 12 maanden 4 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

Slachtoffers stalking door ex-partner naar kenmerken

Van degenen bij wie ooit een relatie is geëindigd verschilt het slachtofferschap van stalken naar leeftijd: hoe ouder, des te kleiner het percentage slachtoffers van stalking door een ex-partner. Zo kreeg 6 procent van de 16- tot 18-jarigen hier in de afgelopen 12 maanden mee te maken tegen 0,4 procent van de 65-plussers. Daarnaast worden vrouwen iets vaker gestalkt dan mannen. Stalking treft dan ook vooral jonge vrouwen. Hetero vrouwen en hetero mannen zijn minder vaak slachtoffer van stalking dan personen met een andere seksuele oriëntatie.

5.1.2 Slachtoffers stalking ex-partner in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

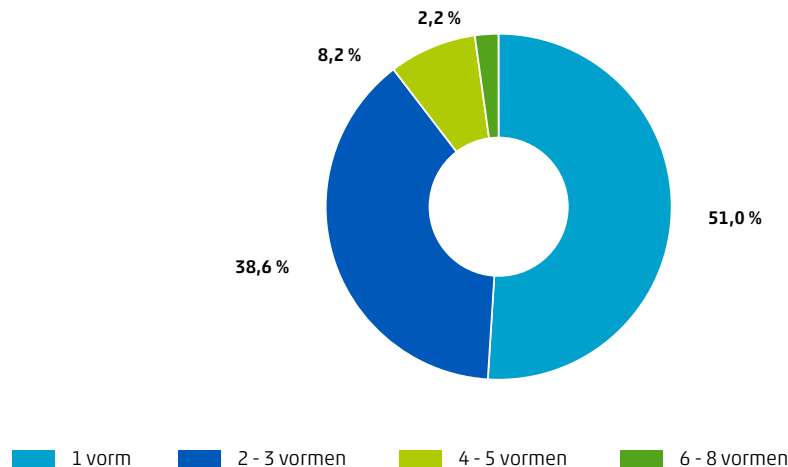
Vooraf alleenstaande ouders hebben last van een ex-partner: 8 procent geeft aan in de afgelopen 12 maanden te zijn gestalkt (zie tabel 1b in bijlage A). Personen met een nieuwe partner hebben hier duidelijk het minste last van: van hen kreeg ongeveer 1 procent met stalking door een ex-partner te maken. Na controle voor persoonskenmerken blijken personen met een partner en kinderen het minst vaak slachtoffer te zijn van stalking door een ex-partner.

Verder geven personen in huishoudens met een lage welvaart iets vaker aan slachtoffer te zijn geweest dan personen in huishoudens met een hoge welvaart. Dit verschil valt echter weg als er rekening mee wordt gehouden dat personen in huishoudens met een lage welvaart naar verhouding jonger zijn en minder vaak een partner hebben.

Aantal vormen van stalking door ex-partner

Ongeveer de helft van de slachtoffers van stalking werd in de afgelopen 12 maanden op één manier lastiggevallen door hun ex-partner; de andere helft werd op meerdere manieren gestalkt. Vaak gaat het dan om twee of drie verschillende vormen (39 procent). Tien procent was slachtoffer van meer dan drie vormen.

5.1.3 Aantal vormen van stalking door ex-partner in afgelopen 12 maanden, 2020

Bron: CBS, WODC

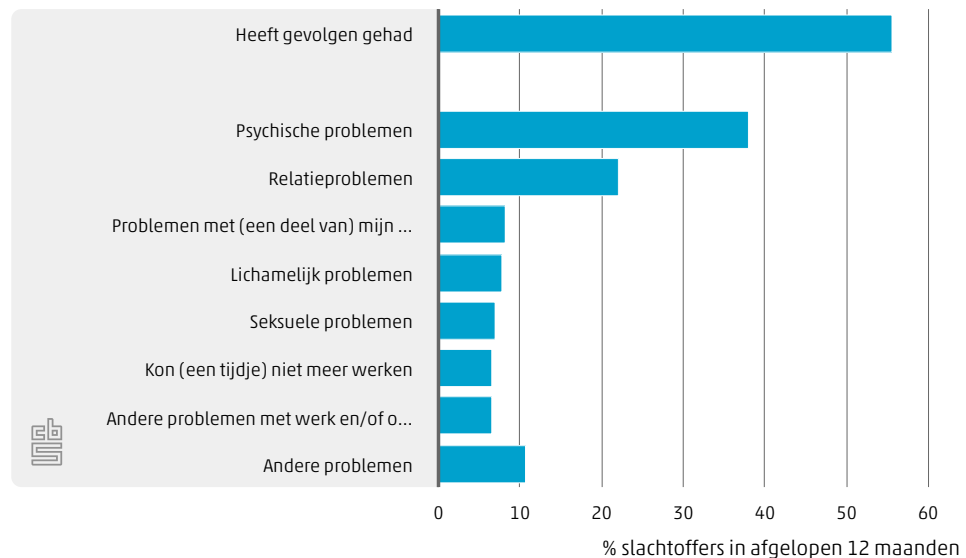
5.2 Stalker: man of vrouw?

In de meeste gevallen was de ex-partner die stalkte een man: 63 procent van de personen die hier in de afgelopen 12 maanden mee te maken hebben gehad gaf dit aan. Bij 36 procent ging het om een vrouw en bij 0,2 procent om een man en een vrouw; 1 procent wilde of kon niet zeggen wat het geslacht van de stalker was.

5.3 Gevolgen stalking door ex-partner

Voor de meeste slachtoffers (56 procent) heeft het stalken door de ex-partner gevolgen gehad (zie tabel 4 in bijlage A). Vaak gaat het dan om psychische problemen (38 procent) of om relatieproblemen (22 procent). 38 procent geeft aan dat het stalken hen geen problemen heeft opgeleverd. Zes procent heeft geen antwoord gegeven.

5.3.1 Gevolgen stalking door ex-partner¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

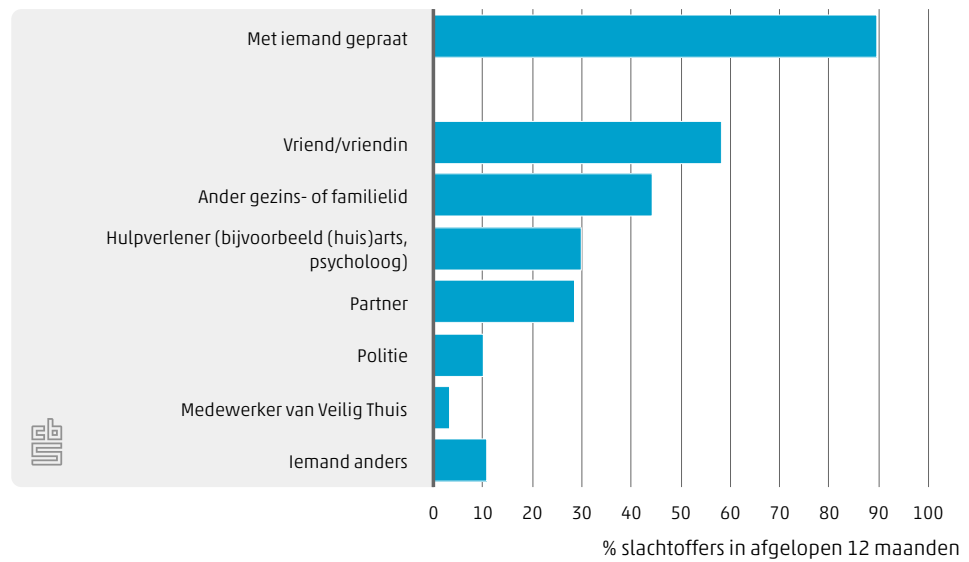
¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

5.4 Praten over stalking door ex-partner

Over het stalkgedrag van een ex-partner wordt vaak met anderen gesproken; 90 procent van de slachtoffers heeft hun ervaringen gedeeld (zie tabel 5 in bijlage A). Negen procent heeft hierover met niemand gesproken en één procent wil of kan dit niet zeggen.

Een vriend of vriendin wordt met 58 procent het vaakst opgezocht om te praten over het stalkgedrag van een ex-partner. Binnen de familie wordt hierover vaker gesproken met andere gezins- of familieleden (44 procent) dan met de partner (29 procent). Dertig procent heeft contact gezocht met een hulpverlener zoals een (huis)arts, psycholoog of maatschappelijk werker. Medewerkers van Veilig Thuis worden met ruim 3 procent minder vaak benaderd. Verder heeft 10 procent van de slachtoffers hierover met de politie gepraat. Van alle slachtoffers zegt 6 procent aangifte te hebben gedaan.

5.4.1 Gepraat over stalking door ex-partner¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van personen met wie gepraat is waren meerdere antwoorden mogelijk.

6. Niet-fysieke seksuele intimidatie

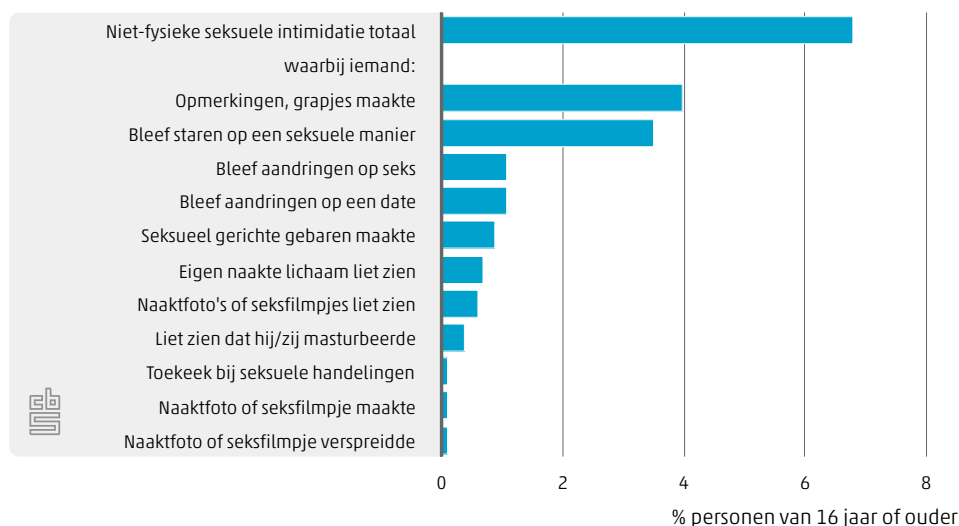
Dit hoofdstuk gaat over ervaringen met seksuele intimidatie waarbij er geen lichamelijk contact was. Het betreft uitsluitend ervaringen die in de 'echte wereld', dus niet online plaatsvonden. Fysiek seksueel geweld komt in hoofdstuk 7 aan de orde en online seksuele intimidatie in hoofdstuk 8. Niet-fysieke seksuele intimidatie kan variëren van seksueel getinte opmerkingen tot het moeten aanschouwen van seksuele handelingen. De incidenten kunnen binnen en buiten de huiselijke kring hebben plaatsgevonden.

6.1 Slachtofferschap niet-fysieke seksuele intimidatie

In 2020 gaf 12 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder aan in de afgelopen vijf jaar weleens op een seksuele manier geïntimideerd te zijn, waarbij er geen lichamelijk contact was met de pleger maar de pleger wel fysiek aanwezig was. Zeven procent, ongeveer 975 duizend personen, zei dit in afgelopen 12 maanden te hebben meegemaakt.¹⁾ In de meeste gevallen werden kwetsende seksueel getinte opmerkingen of grapjes gemaakt (4 procent) of werden de slachtoffers aangestaard met een wellustige blik (3,5 procent).

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor niet-fysieke seksuele intimidatie in de afgelopen 5 jaar 14 procent bedragen, en het slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden 9 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

6.1.1 Slachtoffers niet-fysieke seksuele intimidatie in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

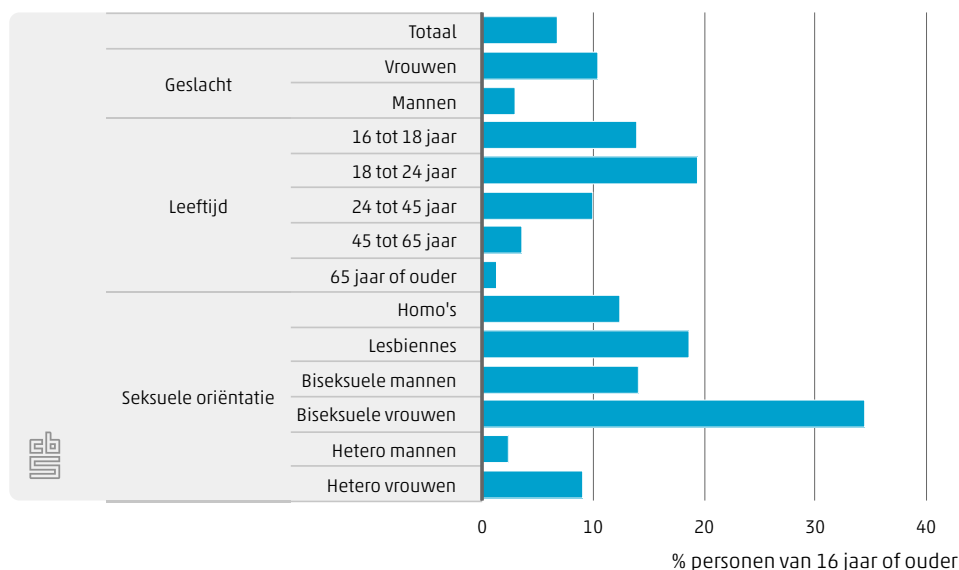
¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

Slachtoffers niet-fysieke seksuele intimidatie naar kenmerken

Vrouwen zijn vaker slachtoffer van seksuele intimidatie dan mannen, en jongeren (met name 18- tot 24-jarigen) vaker dan ouderen. Jonge vrouwen maken dit het vaakst mee: 33 procent van de vrouwen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar voelde zich in de afgelopen 12 maanden geïntimideerd (zie tabel 1b in bijlage A). Dit is vijf keer zo vaak als hun mannelijke leeftijdsgenoten.

Heteroseksuele personen worden minder vaak seksueel geïntimideerd dan personen met een andere seksuele oriëntatie. Biseksuelen maken seksuele intimidatie het vaakst mee, en dan met name de vrouwen. Ruim een derde (35 procent) van de biseksuele vrouwen werd in het afgelopen jaar geïntimideerd; bij lesbiennes is dit 19 procent en bij hetero vrouwen 9 procent. Bij mannen is er nauwelijks verschil tussen biseksuelen en homoseksuelen (14 tegen 13 procent). Van de hetero mannen werd 3 procent slachtoffer.

6.1.2 Slachtoffers niet-fysieke seksuele intimidatie in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

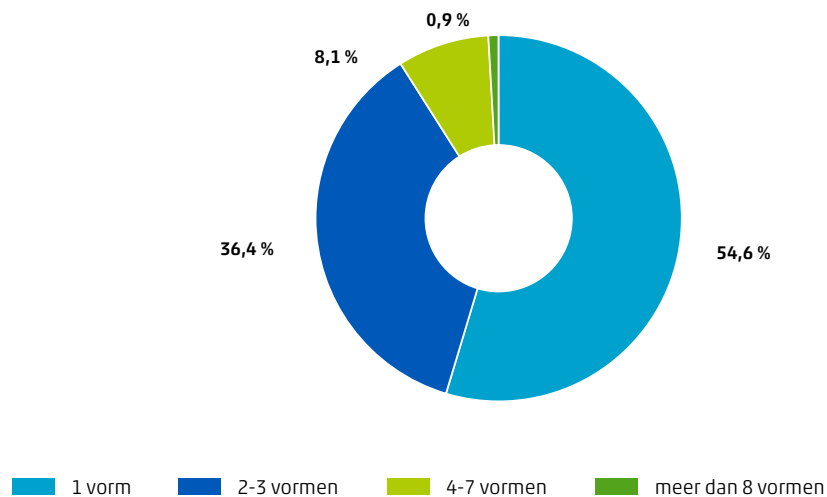
Bron: CBS, WODC

Alleenstaanden worden het vaakst slachtoffer van niet-fysieke seksuele intimidatie; personen met een partner én kinderen het minst vaak (zie tabel 1b bijlage A). Daarnaast zijn welvaart, migratieachtergrond en stedelijkheid van belang voor de kans om seksueel geïntimideerd te worden. Personen met een niet-westerse migratieachtergrond worden minder vaak slachtoffer dan personen met een westerse of Nederlandse achtergrond, ook als rekening gehouden wordt met het relatief hoge aantal dat (sommige) vragen niet beantwoordt. Personen in huishoudens met een laag welvaartsniveau en inwoners van zeer sterk stedelijke gemeenten worden vaker slachtoffer. Er bestaat echter een grote samenhang tussen sommige kenmerken: jongeren (die relatief vaak slachtoffer zijn) zijn bijvoorbeeld gemiddeld minder welvarend. Als gecorrigeerd wordt voor de samenhang tussen kenmerken worden sommige relaties dan ook afgezwakt of verdwijnen, bijvoorbeeld het verschil in slachtofferschap tussen verschillende welvaartsgroepen

Aantal vormen van niet-fysieke seksuele intimidatie

Van de slachtoffers maakte 55 procent in de afgelopen 12 maanden één vorm van seksuele intimidatie mee. Dat betekent dat 45 procent op meerdere manieren werd geïntimideerd. Bij 36 procent ging het om 2 of 3 van de onderzochte vormen en 9 procent maakte meer dan 3 verschillende vormen mee.

6.1.3 Aantal vormen van niet-fysieke seksuele intimidatie, 2020

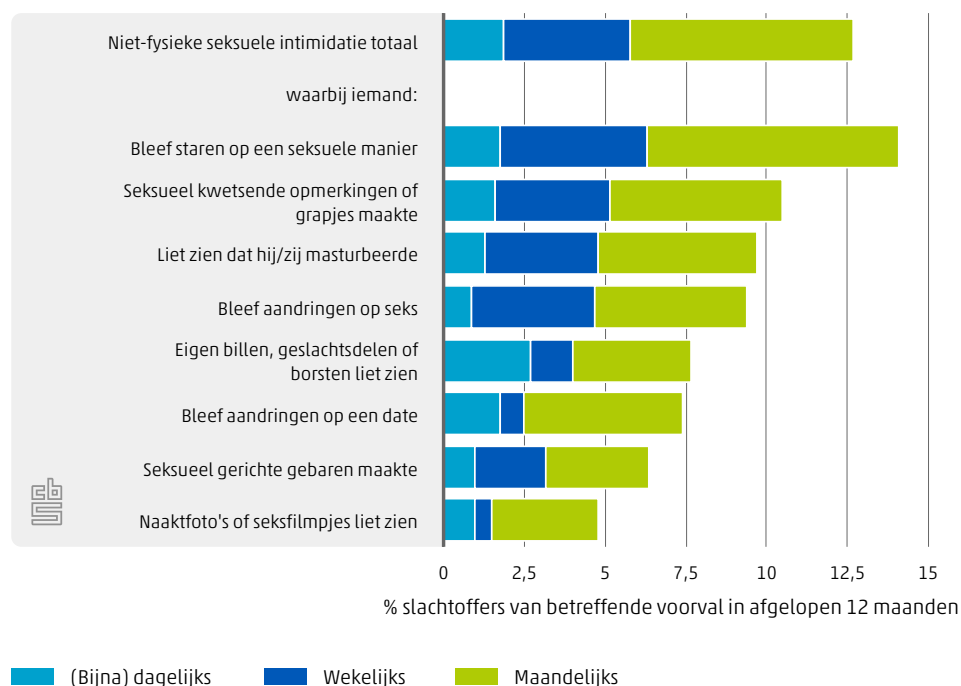

Bron: CBS, WODC

6.2 Structurele niet-fysieke seksuele intimidatie

Bij 13 procent van de slachtoffers van de afgelopen 12 maanden had de intimidatie een structureel karakter, dat wil zeggen dat ze ten minste één keer per maand werden geïntimideerd (zie tabel 2 in bijlage A). Omgerekend gaat het om 124 duizend personen. Dat is 1 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder. De meesten van hen, 7 procent, gaven aan dat de intimidatie maandelijks gebeurde, 4 procent kreeg hier wekelijks mee te maken en 2 procent (bijna) elke dag. Het seksueel aangestaard worden en het met opmerkingen gekwetst worden hadden het vaakst een structureel karakter: respectievelijk 14 en 11 procent van de slachtoffers gaf aan dat dit structureel gebeurde.

6.2.1 Structurele niet-fysieke seksuele intimidatie¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

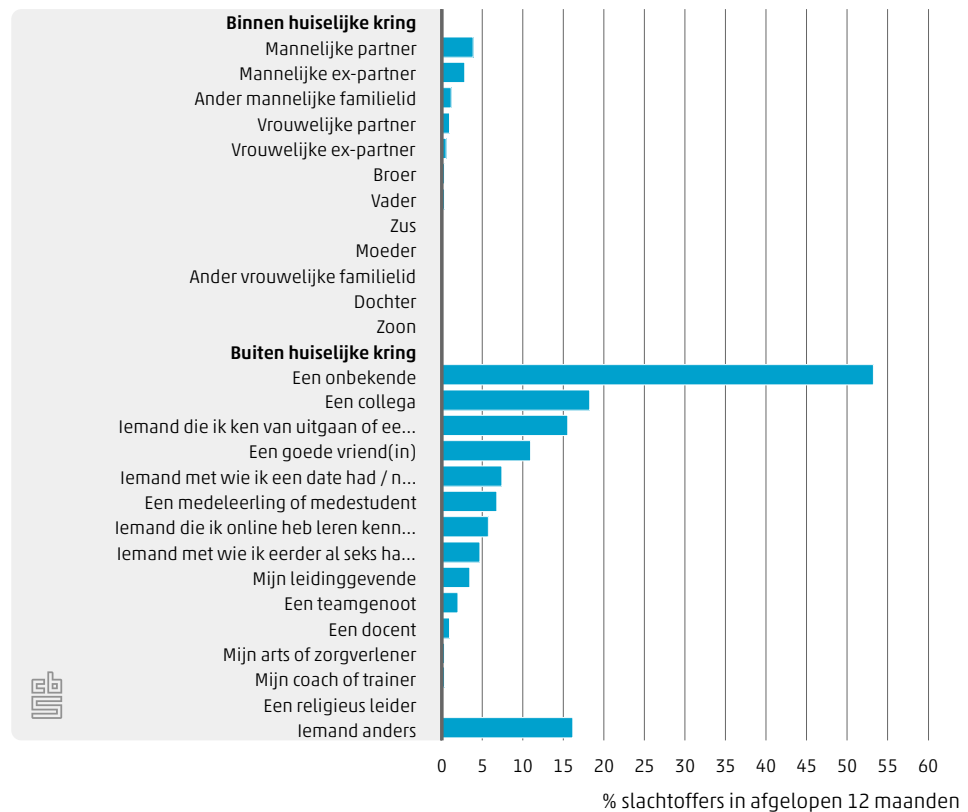
¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

6.3 Plegers niet-fysieke seksuele intimidatie

Verreweg de meeste slachtoffers (89 procent) worden alleen door personen buiten de huiselijke kring geïntimideerd. Bij 5 procent gebeurt het alleen binnen de huiselijke kring, en bij 5 procent zowel binnen als buiten de eigen kring. Meestal zijn de plegers man: 82 procent van de slachtoffers werd geïntimideerd door een man (of meerdere mannen), 8 procent door een vrouw (of meerdere vrouwen). Zeven procent had zowel met mannelijke als met vrouwelijke plegers te maken. Vier procent heeft niet aangegeven wie de pleger was (zie tabel 3 in bijlage A).

Meer dan de helft van de slachtoffers (53 procent) geeft aan door een onbekende geïntimideerd te zijn. Daarnaast worden collega's (18 procent) of iemand uit het uitgaansleven (16 procent) naar verhouding vaak genoemd. Ook goede vrienden (11 procent), nieuwe dates (8 procent), medestudenten (7 procent), online contacten (6 procent) en losse sekspartners (5 procent) werden genoemd als plegers van niet-fysieke seksuele intimidatie (zie tabel 3 in bijlage A).

6.3.1 Plegers niet-fysieke seksuele intimidatie¹⁾, 2020

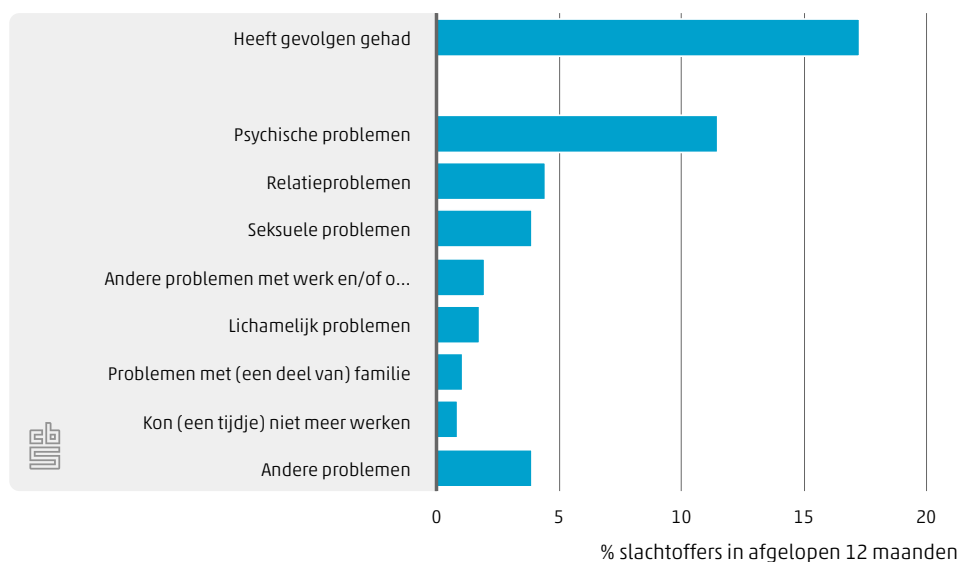
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

6.4 Gevolgen van niet-fysieke seksuele intimidatie

Bij een op de zes (17 procent) slachtoffers heeft de intimidatie gevolgen gehad (zie ook tabel 4 in bijlage A). Psychische problemen werden het vaakst genoemd: 12 procent van alle slachtoffers kreeg hier last van. Minder dan 5 procent noemde seksuele problemen of relatieproblemen als gevolg van niet-fysieke seksuele intimidatie.

6.4.1 Gevolgen niet-fysieke seksuele intimidatie¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

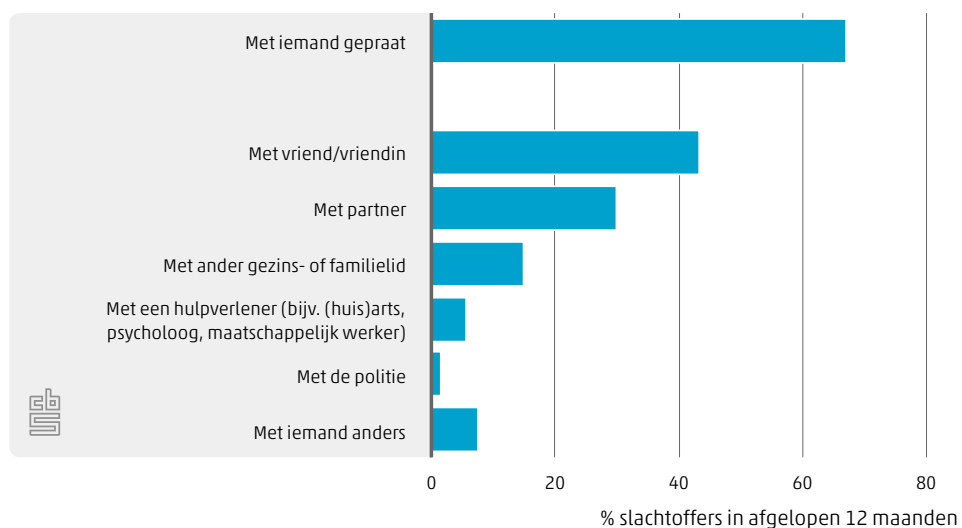
6.5 Praten over niet-fysieke seksuele intimidatie

Twee derde (67 procent) van de slachtoffers heeft met iemand over de seksuele intimidatie gesproken (zie ook tabel 5 in bijlage A). Een derde (31 procent) heeft er met niemand over gepraat. Degenen die structureel werden geïntimideerd praten vaker over de voorvallen: 73 procent van hen sprak erover tegen 66 procent van degenen die incidenteel zijn lastiggevallen.

Meestal praat men met een vriend of vriendin (43 procent), partner (30 procent) of een ander gezins- of familielid (15 procent). Professionele hulpverlening wordt bij niet-fysieke seksuele intimidatie verhoudingsgewijs weinig ingeschakeld, namelijk door 6 procent van de slachtoffers.

Vrouwen praten vaker over hun ervaringen dan mannen: van de vrouwelijke slachtoffers heeft bijna drie kwart (72 procent) met iemand gepraat over wat hen overkomen is, van de mannen deed dat de helft (50 procent) (zie Maatwerktable).

6.5.1 Gepraat over ervaringen niet-fysieke seksuele intimidatie¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van personen met wie gepraat is waren meerdere antwoorden mogelijk.

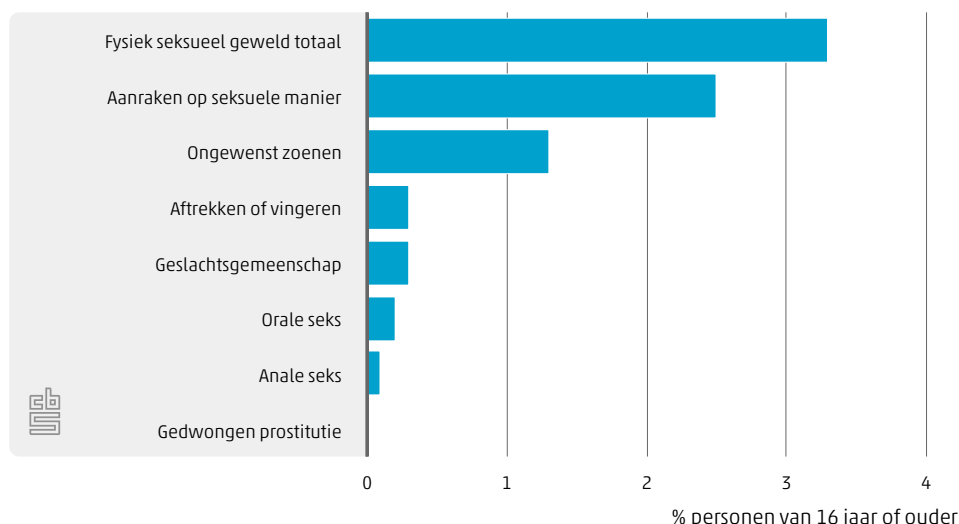
7. Fysiek seksueel geweld

Bij fysiek seksueel geweld gaat het om alle vormen van seksuele intimidatie waarbij lichamelijk contact plaatsvond, variërend van ongewenste aanrakingen tot verkrachting. Dit fysieke seksuele geweld kan gebeuren binnen of buiten de huiselijke kring.

7.1 Slachtofferschap fysiek seksueel geweld

In 2020 gaf 8 procent van de 16-plussers aan in de afgelopen 5 jaren slachtoffer te zijn geweest van fysiek seksueel geweld. Drie procent zei dat ze dit in de afgelopen 12 maanden hebben meegemaakt.¹⁾ Omgerekend zijn dit 470 duizend personen. Ongewenst aangeraakt worden komt het vaakst voor (2,5 procent), gevolgd door ongewenst zoenen (1,3 procent). Seksuele handelingen zoals aftrekken en geslachtsgemeenschap worden minder vaak genoemd.

7.1.1 Slachtoffers fysiek seksueel geweld in afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

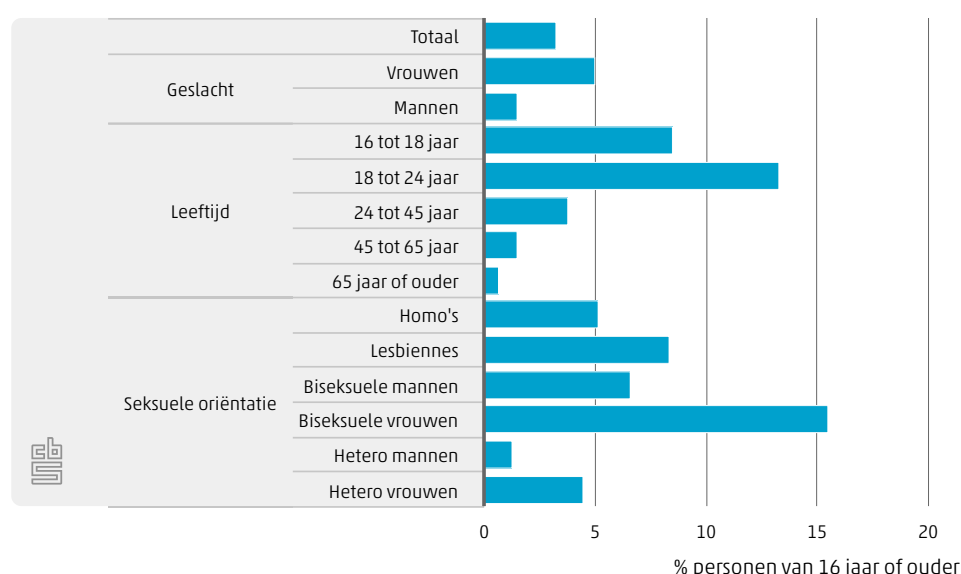
¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor fysiek seksueel geweld in de afgelopen 5 jaar 10 procent bedragen, en het slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden 5 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

Slachtoffers fysiek seksueel geweld naar kenmerken

Jongeren (met name 18- tot 24-jarigen) worden vaker slachtoffer van fysiek seksueel geweld dan ouderen, en vrouwen vaker dan mannen. Jonge vrouwen maken dit het vaakst mee: 22 procent van de vrouwen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar heeft in de afgelopen 12 maanden fysiek seksueel geweld meegemaakt (zie tabel 1b in bijlage A). Dit is vier keer zo vaak als hun mannelijke leeftijdgenoten.

Heteroseksuele personen maken minder vaak fysiek seksueel geweld mee dan personen met een andere seksuele oriëntatie. Biseksuele vrouwen worden het vaakst slachtoffer: 16 procent van hen was in het afgelopen jaar slachtoffer van seksueel geweld; van de lesbiennes is dit 8 procent en van de hetero vrouwen 5 procent.

7.1.2 Slachtoffers fysiek seksueel geweld in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

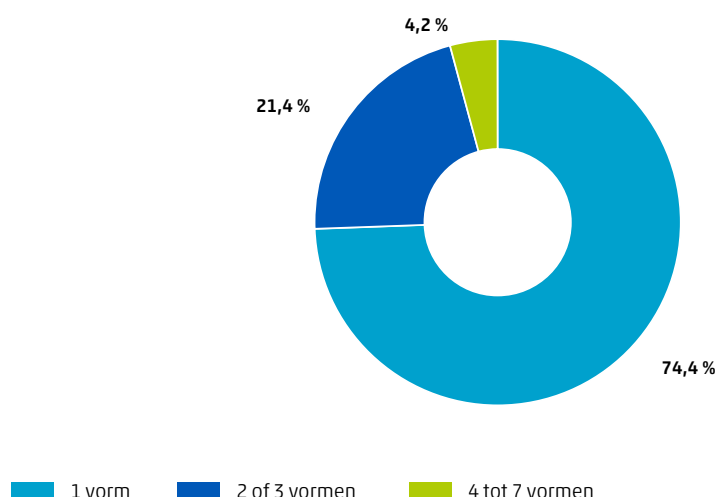
Bron: CBS, WODC

Mensen met kinderen en mensen met een partner zijn minder vaak slachtoffer van fysiek seksueel geweld dan mensen zonder kinderen respectievelijk partner. Degenen met een partner én kinderen maken dit het minst vaak mee en alleenstaanden het vaakst (zie tabel 1b in bijlage A). Personen in huishoudens met een laag welvaartsniveau en inwoners van zeer sterk stedelijke gemeenten zijn relatief vaak slachtoffer. Er bestaat echter een grote samenhang tussen sommige kenmerken: jongeren (die relatief vaak slachtoffer zijn) zijn bijvoorbeeld minder welvarend. Als gecorrigeerd wordt voor de samenhang tussen kenmerken worden sommige relaties dan ook afgezwakt of verdwijnen geheel, bijvoorbeeld de verschillen tussen welvaartsgroepen.

Aantal vormen van fysiek seksueel geweld

De meeste personen die in de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geworden van fysiek seksueel geweld hebben één vorm meegemaakt (74 procent). Bij 21 procent ging het om twee of drie van de onderzochte vormen en bij 4 procent om meer dan drie.

7.1.3 Aantal vormen van fysiek seksueel geweld, 2020

Bron: CBS, WODC

7.2 Structureel fysiek seksueel geweld

Bij 4 procent van de slachtoffers in de afgelopen 12 maanden had het fysieke seksuele geweld een structureel karakter, dat wil zeggen dat ze dit ten minste één keer per maand mee maakten (zie tabel 2 in bijlage A). Omgerekend gaat het om 20 duizend personen; 0,1 procent van de totale bevolking van 16 jaar en ouder. De meesten van hen, 3 procent, gaven aan dat het maandelijks gebeurde, 1 procent ervaarde dit wekelijks en minder dan een half procent (bijna) elke dag.

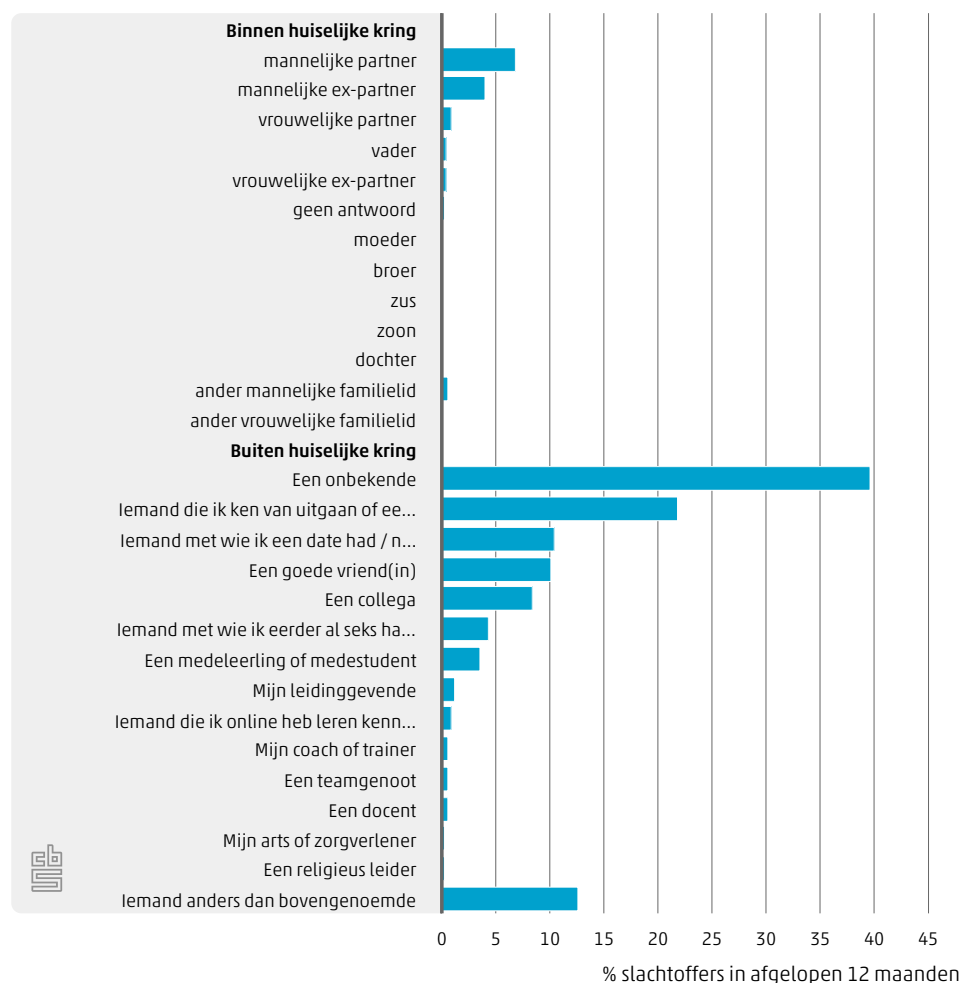
7.3 Plegers fysiek seksueel geweld

Verreweg de meeste slachtoffers (85 procent) hebben fysiek seksueel geweld ervaren door personen buiten de huiselijke kring. Bij 10 procent gebeurt het alleen door personen binnen de huiselijke kring, en bij 3 procent door personen zowel binnen als buiten de eigen kring. De plegers zijn meestal van het mannelijk geslacht: 79 procent van de slachtoffers werd seksueel mishandeld door een man (of meerdere mannen), 15 procent door een vrouw (of meerdere vrouwen). Drie procent had zowel met mannelijke als met vrouwelijke plegers te maken en 3 procent heeft niet aangegeven wie de pleger was (zie tabel 3 in bijlage A). Bijna een op de twaalf slachtoffers (8 procent) zegt dat fysiek seksueel geweld is gebruikt door een partner.

40 procent van de slachtoffers gaf aan dat het seksueel geweld gepleegd werd door een onbekende. Daarnaast kenden de slachtoffers de pleger vaak uit het uitgaansleven (22 procent). Verder werden nieuwe dates (10 procent) of goede vrienden (10 procent) relatief vaak genoemd. Drie procent van de slachtoffers gaf aan dat het fysieke seksuele

geweld gepleegd is door iemand in een hogere hiërarchische positie buiten de huiselijke kring, zoals een leidinggevende, docent, trainer of religieus leider.

7.3.1 Plegers fysiek seksueel geweld¹⁾, 2020

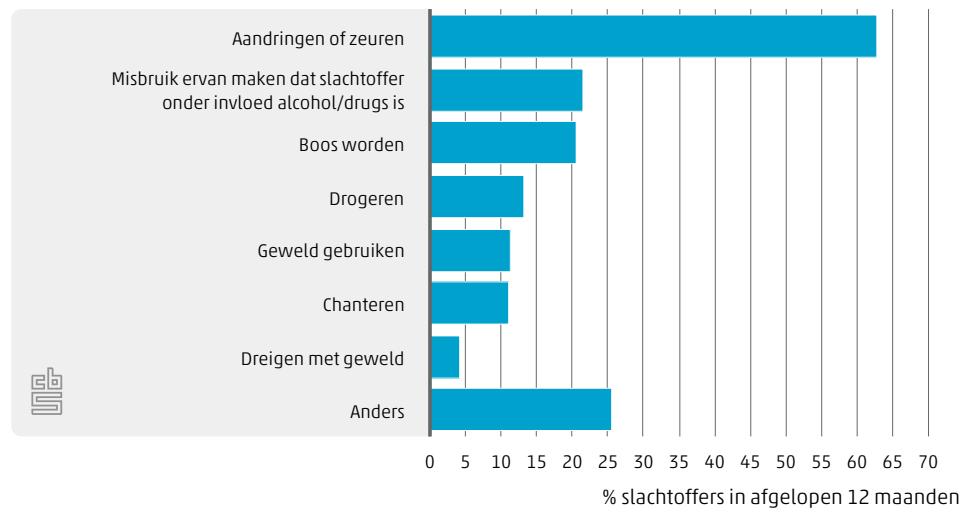
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

Aan slachtoffers van geweld waarbij expliciete seksuele handelingen²⁾ werden gepleegd, is gevraagd wat de pleger deed voordat het gebeurde (pressiemiddelen). In de meeste gevallen ging het om aandringen of zeuren; dit werd door bijna twee derde (63 procent) van de slachtoffers genoemd. Bij ruim een op de vijf slachtoffers werd er misbruik van gemaakt dat het slachtoffer zelf onder invloed van alcohol of drugs was toen het gebeurde (22 procent), of werd de pleger agressief (21 procent). Ruim een op de tien werd gedrogeerd (13 procent), en bij een vergelijkbaar deel was er sprake van gebruik van geweld (11 procent) of van chantage (11 procent). Bij 4 procent van de slachtoffers werd bedreigd met geweld.

²⁾ Hiermee worden bedoeld tegen de eigen wil aftrekken of vingeren, orale seks, geslachtsgemeenschap, anale seks, en gedwongen prostitutie. Tegen de eigen wil aanraken op een seksuele manier en tegen de eigen wil zoenen blijven buiten beschouwing.

7.3.2 Pressiemiddelen fysiek seksueel geweld ¹⁾²⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

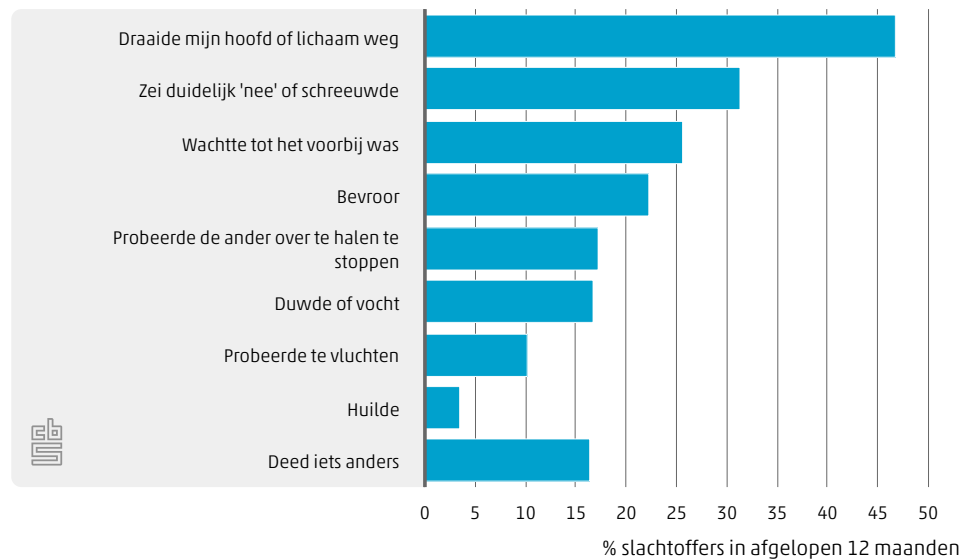
¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

²⁾ Exclusief de voorvallen tegen de eigen wil aanraken op een seksuele manier en tegen de eigen wil zoenen.

7.4 Reactie en gevolgen fysiek seksueel geweld

Op het moment van de ervaring met fysiek seksueel geweld was de meest voorkomende reactie 'wegdraaien': bijna de helft (47 procent) van de slachtoffers zegt instinctief het hoofd of lichaam te hebben weggedraaid. Andere naar verhouding vaak voorkomende reacties waren schreeuwen of duidelijk 'nee' zeggen (31 procent), wachten tot het voorbij was (26 procent), bevriezen (22 procent), overhalen te stoppen (17 procent) of duwen of vechten (17 procent).

7.4.1 Reactie op fysiek seksueel geweld¹⁾, 2020

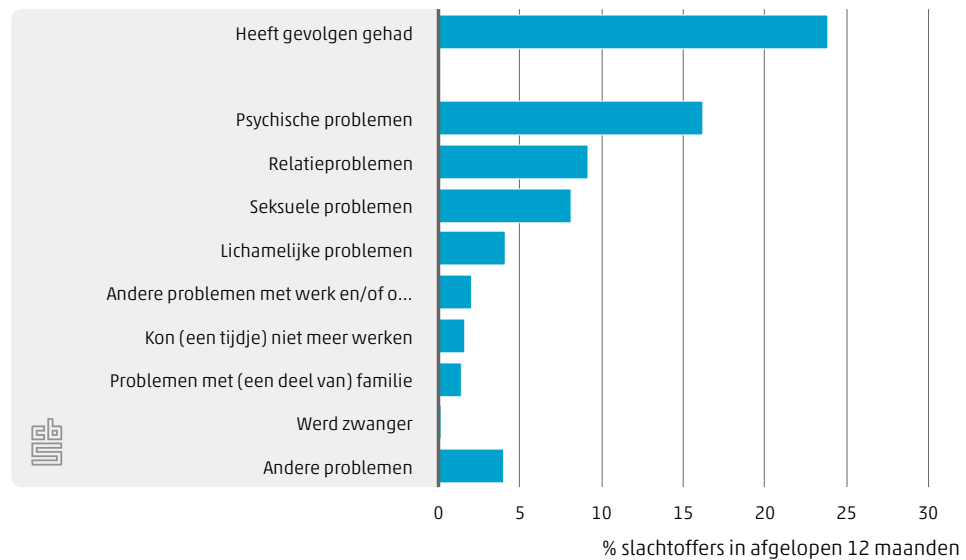
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

Een kwart van de slachtoffers (24 procent) gaf aan dat het fysieke seksuele geweld gevolgen heeft gehad. Het meest genoemd werden psychische problemen (16 procent), gevolgd door relatieproblemen (9 procent), seksuele problemen (8 procent) en lichamelijke problemen (4 procent).

Wanneer alleen de expliciete seksuele handelingen (dus de ongewenste ervaringen met aftrekken of vingeren, orale seks, geslachtsgemeenschap, anale seks of prostitutie) worden beschouwd, blijkt dat die grotere gevolgen hebben: ruim zes op de tien slachtoffers (62 procent) hiervan zei gevolgen te ondervinden. Ook hierbij werden psychische problemen (44 procent) het vaakst genoemd, gevolgd door relatieproblemen en seksuele problemen (beide 29 procent); 18 procent kreeg lichamelijke problemen.

7.4.2 Gevolgen fysiek seksueel geweld¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

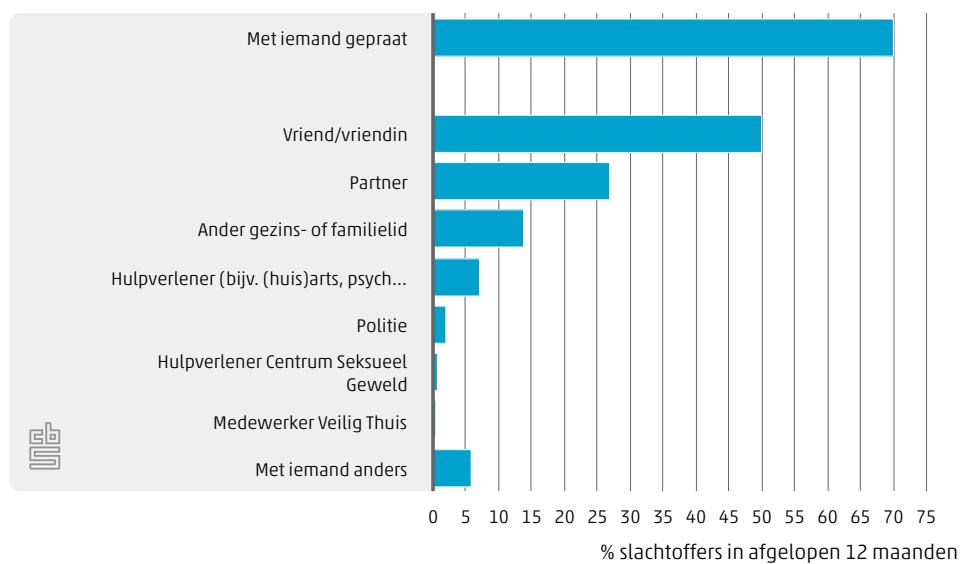
¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

7.5 Praten over fysiek seksueel geweld

Zeven op de tien slachtoffers van fysiek seksueel geweld hebben met iemand gesproken over hun ervaringen. Meestal praatte men met een vriend of vriendin (50 procent), gevolgd door een partner (27 procent) of een ander gezins- of familielid (14 procent). Door ruim 8 procent van de slachtoffers van fysiek seksueel geweld werd professionele hulpverlening ingeschakeld. De meesten van hen (ruim 7 procent) praatten met een (huis)arts, psycholoog of maatschappelijk werker. Minder dan 1 procent heeft met iemand van Veilig Thuis gepraat en eveneens minder dan 1 procent met iemand van het Centrum Seksueel Geweld. Met de politie heeft 2 procent gesproken; 1 procent heeft aangifte gedaan.

Mannelijke slachtoffers van fysiek seksueel geweld praten hierover minder vaak dan vrouwelijke slachtoffers, namelijk 62 tegen 73 procent.

7.5.1 Gepraat over fysiek seksueel geweld¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Bij het noemen van personen met wie gepraat is waren meerdere antwoorden mogelijk.

8. Online seksuele intimidatie

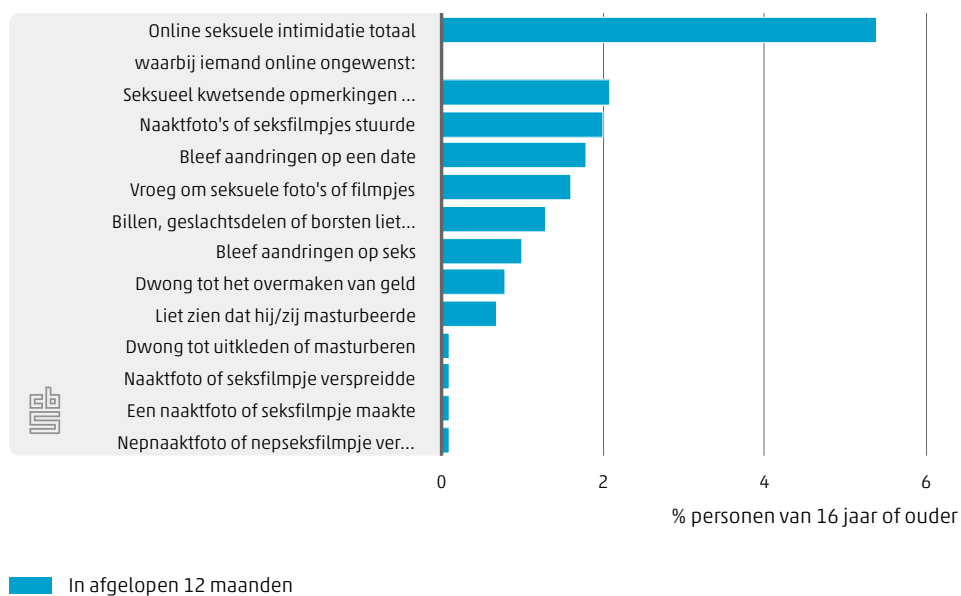
Vervelende seksueel getinte opmerkingen, ongewenste aanrakingen of gedwongen worden om seksuele dingen te doen: dit zijn allemaal voorbeelden van ongewenst seksueel gedrag. Dit kan thuis of op straat gebeuren (zie hoofdstuk 6) maar ook via het internet, bijvoorbeeld via sociale media, WhatsApp, (video)chat of e-mail. In dit hoofdstuk gaat het over ongewenste seksuele ervaringen op het internet.

8.1 Slachtofferschap online seksuele intimidatie

In 2020 gaf bijna één op de tien personen van 16 jaar of ouder (9 procent) aan dat zij in de afgelopen vijf jaar online één of meerdere ongewenste seksuele ervaringen hebben meegemaakt. Ruim 5 procent overkwam dit in de afgelopen 12 maanden; dit zijn ongeveer 770 duizend personen.¹⁾ Zij maakten het vaakst mee dat iemand online seksueel kwetsende opmerkingen of grapjes maakte (2,1 procent) of dat iemand ongewenst naaktfoto's of seksfilmpjes stuurde (2,0 procent). Ook kwam het regelmatig voor dat iemand bleef aandringen op een date (1,8 procent) of aandrang op het toesturen van persoonlijke seksuele foto's of filmpjes (1,6 procent).

¹⁾ Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben als slachtoffer worden meegeteld, zou het slachtofferpercentage voor online seksuele intimidatie in de afgelopen 5 jaar 11 procent bedragen, en het slachtofferpercentage in de afgelopen 12 maanden 8 procent. Zie ook de Onderzoeksverantwoording (in paragraaf 4 het aandachtspunt Ontbrekende waarden).

8.1.1 Slachtoffers online seksuele intimidatie in afgelopen 12 maanden, 2020

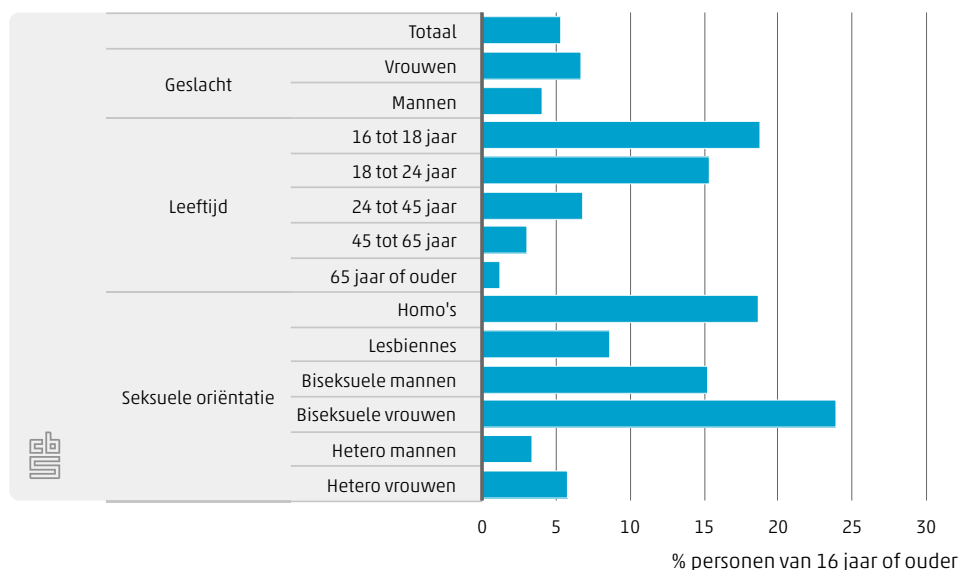

Bron: CBS, WODC

Slachtoffers online seksuele intimidatie naar kenmerken

Vrouwen geven ongeveer anderhalf keer zo vaak aan als mannen dat zij in de afgelopen 12 maanden ongewenst seksueel gedrag hebben meegemaakt op internet. Daarbij krijgen biseksuelen en homo's er vaker mee te maken dan lesbiennes en heteroseksuelen. Jongeren zijn duidelijk het vaakst slachtoffer van online seksuele intimidatie, en dan met name jonge vrouwen (zie tabel 1b in bijlage A). Bijna 30 procent van de 16- tot 18-jarige vrouwen en 23 procent van de 18- tot 24-jarige vrouwen geeft aan hier in de afgelopen 12 maanden mee te zijn geconfronteerd tegen respectievelijk 9 en 8 procent van hun mannelijke leeftijdgenoten.

8.1.2 Slachtoffers online seksuele intimidatie in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

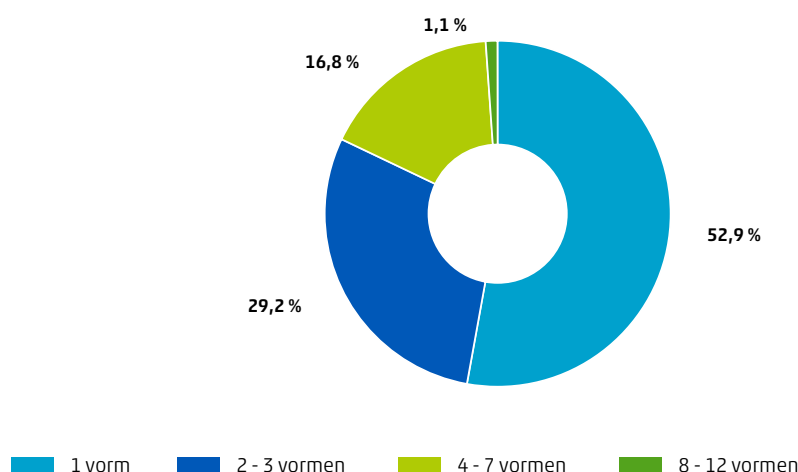
Personen met een partner zijn met ongeveer 3 procent het minst vaak slachtoffer van online seksuele intimidatie, ongeacht of er kinderen in het huishouden zijn. Alleenstaanden (7 procent) en alleenstaande ouders (8 procent) krijgen hier vaker mee te maken. Wanneer rekening gehouden wordt met verschillen in leeftijd, blijken personen met een partner zonder kinderen vaker slachtoffer van online seksueel gedrag te zijn dan personen met een partner en kinderen.

Personen in huishoudens met een laag welvaartsniveau worden vaker met online seksuele intimidatie geconfronteerd dan personen in huishoudens met een hoger welvaartsniveau. Dit komt doordat personen in huishoudens met een laag welvaartsniveau naar verhouding jonger zijn en vaker alleenstaand. Ook inwoners van zeer sterk stedelijke gemeenten geven relatief vaak aan online te maken te hebben gehad met ongewenst seksueel gedrag. Dit komt eveneens doordat deze doorgaans jonger zijn.

Aantal vormen van online seksuele intimidatie

Ruim de helft (53 procent) is in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van één vorm van online seksuele intimidatie, de overige 47 procent kreeg met meerdere vormen te maken. Bij 29 procent ging het om 2 of 3 vormen en bij 18 procent om meer dan drie vormen.

8.1.3 Aantal vormen van online seksuele intimidatie in afgelopen 12 maanden, 2020

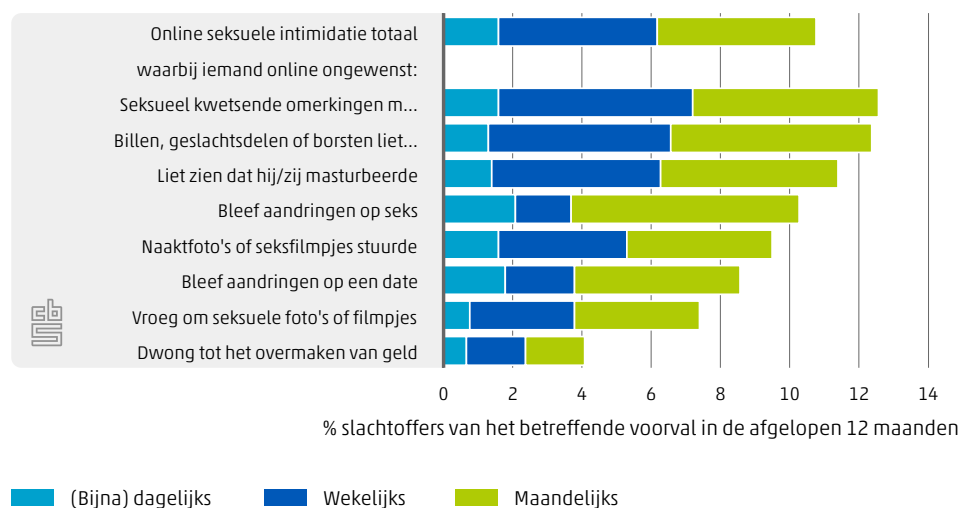

Bron: CBS, WODC

8.2 Structurele online seksuele intimidatie

Een tiende (11 procent) van de slachtoffers van online seksuele intimidatie in de afgelopen 12 maanden heeft structureel, dat wil zeggen minstens één keer per maand, hiermee te maken gehad (zie ook tabel 2 in bijlage A). Dit is 0,6 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder. Dit zijn omgerekend 83 duizend personen. Het gaat naar verhouding vaak om seksueel kwetsende opmerkingen of grapjes, en om het laten zien van billen, geslachtsdelen of borsten door de pleger. Bij het grootste deel van de slachtoffers gaat het om eenmalige of om enkele ervaringen.

8.2.1 Structurele online seksuele intimidatie^{1,2}, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ meerdere antwoorden mogelijk.

²⁾ De voorvallen 'dwong tot uitkleden of masturberen', 'een naaktfoto of seksfilmpje maakte', 'naaktfoto of seksfilmpje verspreidde' en 'nepnaaktfoto of nepseksfilmpje verspreidde' ontbreken i.v.m. te weinig waarnemingen.

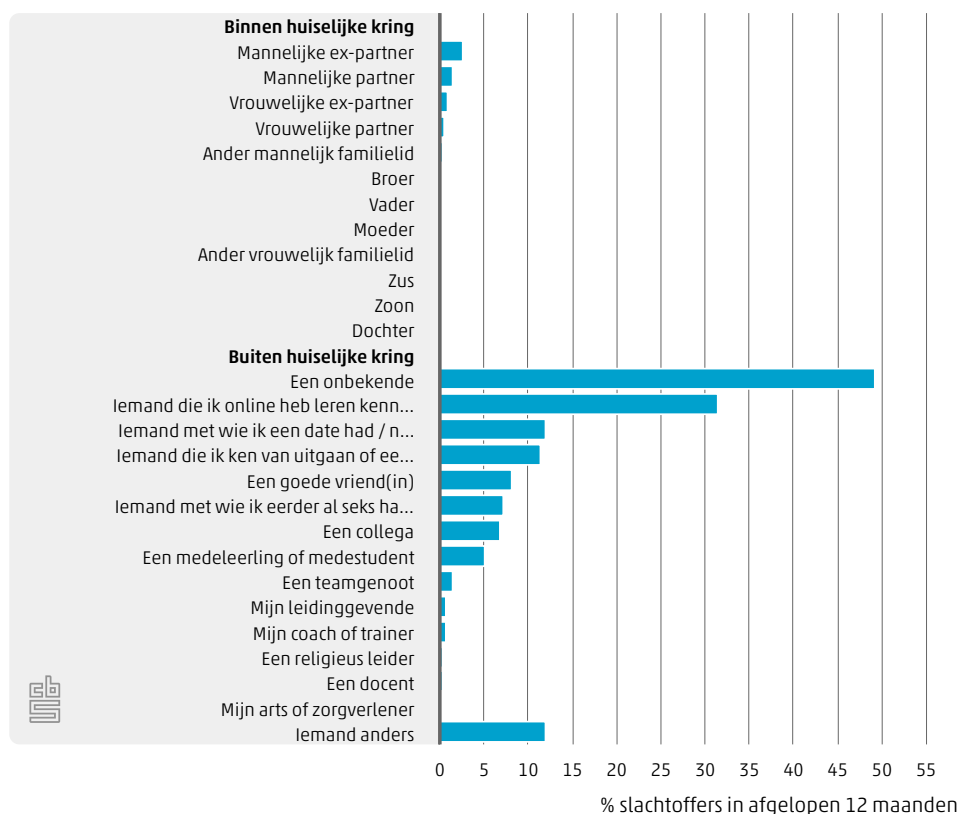
8.3 Plegers online seksuele intimidatie

De pleger(s) van online seksueel gedrag behoren vaak niet tot de huiselijke kring van gezin, familie, partner of ex-partner. Bij 92 procent van de slachtoffers komt de pleger van buiten deze kring. Bij 3 procent gaat het wel om een gezins- of familielid of om een (ex)-partner. Eveneens 3 procent geeft aan dat zij met plegers binnen en buiten de huiselijke kring te maken heeft gehad. Twee procent heeft geen antwoord gegeven.

Ongeveer de helft van de slachtoffers van online seksuele intimidatie geeft aan dat de pleger(s) onbekenden zijn. De andere helft kent de pleger(s) wel. Het gaat naar verhouding vaak om iemand die ze niet in het echt hebben ontmoet, maar enkel via het internet kennen (31 procent), om iemand die ze niet goed kennen, zoals een date of iemand die ze net hebben ontmoet (12 procent) of om iemand die ze kennen van het uitgaan of een feestje (11 procent).

Vaak gaat het om mannelijke plegers. Bijna 70 procent van de slachtoffers zegt dat een man of meerdere mannen hen seksueel geïntimideerd hebben op het internet. Bij 10 procent ging het om een vrouwelijke pleger of plegers. Zeven procent kreeg te maken met zowel mannelijke als vrouwelijke pleger(s). Verder wil of kan een relatief groot deel van 16 procent niet aangeven wat het geslacht van de pleger(s) is.

8.3.1 Plegers online seksuele intimidatie¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

8.4 Gevolgen online seksuele intimidatie

Het grootste deel (84 procent) van de slachtoffers gaf aan geen gevolgen te hebben ondervonden van de ongewenste seksuele ervaringen die zij online hebben opgedaan. Bij 13 procent was dit wel het geval (zie ook tabel 4 in bijlage A). Drie procent heeft geen antwoord gegeven.

Het percentage dat gevolgen ondervindt van online seksuele intimidatie verschilt nagenoeg niet tussen structurele en incidentele slachtoffers. Wel is de groep die niet kan of wil zeggen of het voor hen gevolgen heeft gehad bij de structurele slachtoffers ongeveer drie keer zo groot als bij de incidentele slachtoffers (7 tegen 2 procent).

Bij 9 procent van de slachtoffers heeft de online seksuele intimidatie geleid tot psychische problemen. Andersoortige problemen komen minder vaak voor.

8.4.1 Gevolgen online seksuele intimidatie¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

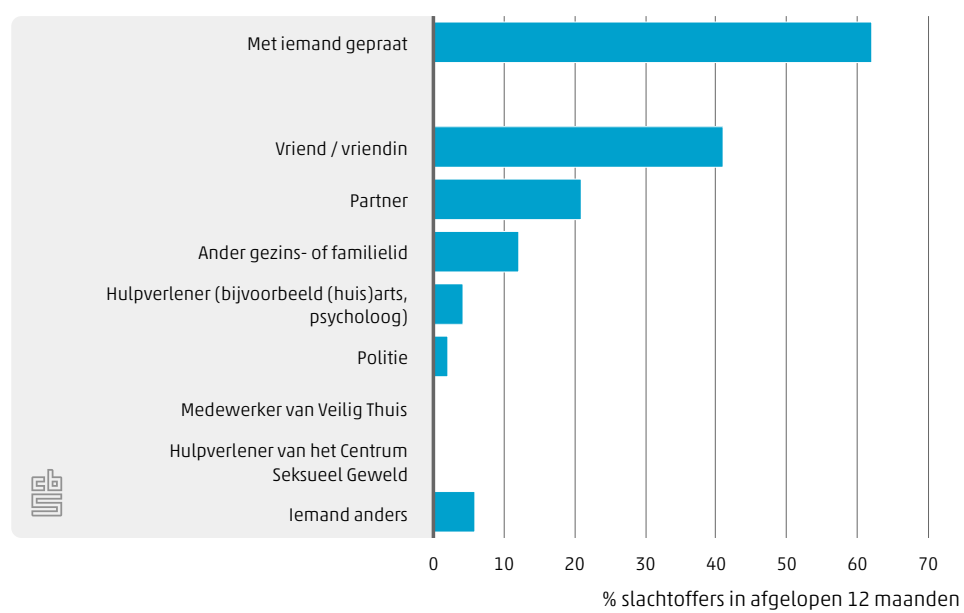
¹⁾ Bij het noemen van problemen waren meerdere antwoorden mogelijk.

8.5 Praten over online seksuele intimidatie

Ruim zes op de tien slachtoffers (62 procent) hebben met iemand gesproken over wat ze op het internet hebben meegemaakt (zie ook tabel 5 in bijlage A). Ruim een derde (36 procent) heeft deze ervaringen voor zich gehouden en 1 procent wil of kan niet zeggen of ze er met iemand over hebben gepraat. Het percentage dat met iemand gesproken heeft over de ongewenste seksuele gebeurtenissen op het internet verschilt niet tussen structurele en incidentele slachtoffers.

Vooraf met personen uit het informele netwerk wordt over ongewenste seksuele gebeurtenissen op het internet gesproken: 41 procent heeft erover gepraat met een vriend of vriendin, 21 procent met de partner en 12 procent met een ander gezins- of familielid. Met hulpverleners zoals een (huis)arts, psycholoog of maatschappelijk werker (4 procent), Veilig Thuis (0,3 procent), het Centrum Seksueel Geweld (0,3 procent) en de politie (2 procent) wordt duidelijk minder vaak contact gezocht. Eén procent van de slachtoffers geeft aan aangifte te hebben gedaan.

8.5.1 Gepraat over online seksuele intimidatie, 2020

Bron: CBS, WODC

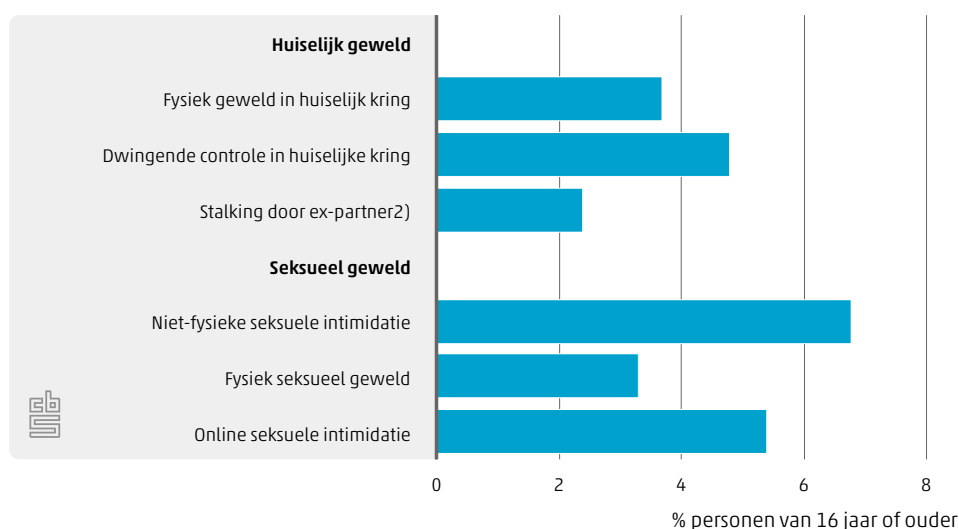
9. Huiselijk geweld en seksueel geweld in samenhang bekeken

In de hoofdstukken 2 tot en met 8 zijn de onderzochte vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld achtereenvolgens de revue gepasseerd. In dit hoofdstuk worden deze vormen van huiselijk en seksueel geweld in samenhang beschreven. Extra thema's die aan bod komen zijn slachtofferschap in de kinderjaren en zelfplegerschap.

9.1 Slachtofferschap huiselijk geweld en seksueel geweld

Van de onderzochte vormen van huiselijk geweld kwam dwingende controle (5 procent) het vaakst voor, gevolgd door fysiek geweld (4 procent) en ten slotte stalking door een ex-partner met 2 procent. Bij de onderzochte vormen van seksueel geweld waren er met 7 procent de meeste slachtoffers van niet-fysieke seksuele intimidatie. Van online seksuele intimidatie was 5 procent van de personen van 16 jaar of ouder in de afgelopen 12 maanden slachtoffer en van fysiek seksueel geweld 3 procent. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er een kleine overlap is in het slachtofferschap van huiselijk geweld en het slachtofferschap van seksueel geweld (zie ook paragraaf 10.1 in hoofdstuk 10).

9.1.1 Slachtoffers huiselijk geweld en seksueel geweld in de afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij huiselijk geweld niet meegeteld.

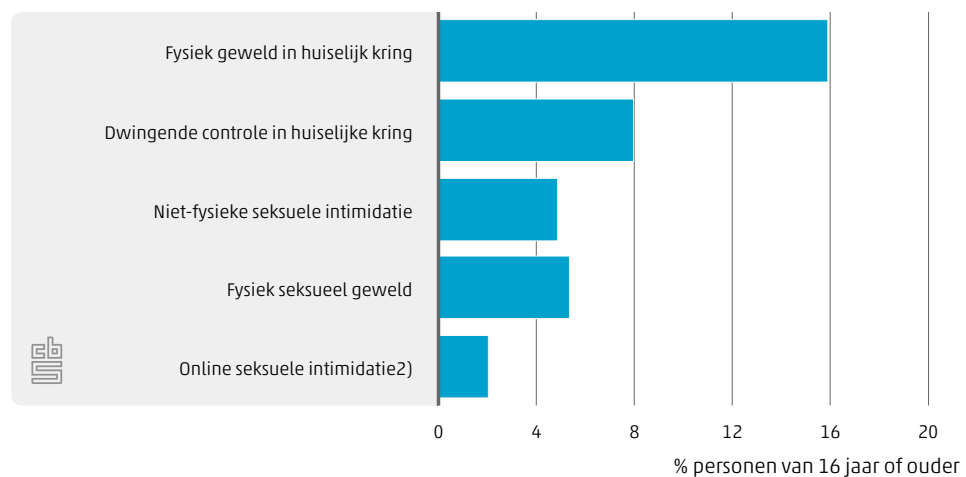
9.2 Slachtofferschap huiselijk geweld en seksueel geweld in de kinderjaren

Ruim een vijfde (22 procent) van de bevolking van 16 jaar en ouder geeft aan dat zij in de kinderen jaren, dat wil zeggen voor de leeftijd van 12 jaar, slachtoffer zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk en/of seksueel geweld.

Van fysiek geweld in huiselijke kring was 16 procent in hun kinderjaren slachtoffer.

Acht procent gaf aan voor het 12e levensjaar slachtoffer te zijn geweest van dwingende controle in huiselijk kring. Ongeveer 5 procent van de 16-plussers was in hun kinderjaren slachtoffer van respectievelijk niet-fysieke seksuele intimidatie en van fysiek seksueel geweld. Online seksuele intimidatie kan alleen de relatief jongere generaties hebben getroffen omdat er vroeger nog geen internet was, en werd door 2 procent van de 16-plussers als kind meegemaakt.

9.2.1 Slachtoffers huiselijk geweld en seksueel geweld in kinderjaren¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

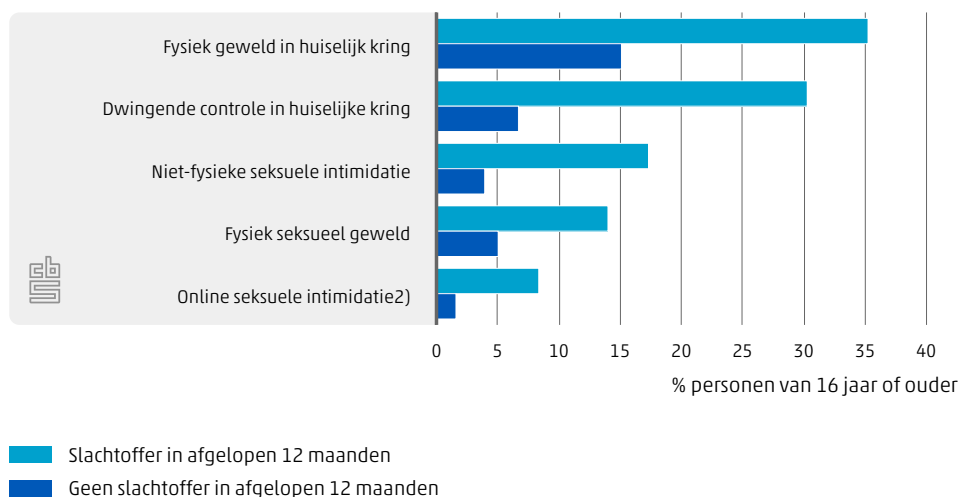
¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring en stalking door ex-partner zijn hier buiten beschouwing gebleven.

²⁾ Bij personen die in 2020 ca. 45 jaar of ouder waren kan online slachtofferschap op logische gronden niet voorkomen.

Van de personen die in 2020 aangaven in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van huiselijk en/of seksueel geweld gaf 44 procent aan ook in de kinderjaren hiervan slachtoffer te zijn geweest. Van degenen die in de afgelopen 12 maanden geen slachtoffer zijn geweest, gaf 18 procent dit aan.

Wanneer gekeken wordt naar de verschillende vormen van geweld blijkt dat 35 procent van de personen die in de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geweest van fysiek geweld in huiselijke kring hiervan ook in de kinderjaren slachtoffer zijn geweest. Bij dwingende controle in huiselijke kring is dit 30 procent, en bij niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld en online seksuele intimidatie respectievelijk 17, 14 en 8 procent.

9.2.2 Huiselijk geweld en seksueel geweld in kinderjaren naar slachtofferschap¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring en stalking door ex-partner zijn hier buiten beschouwing gebleven.

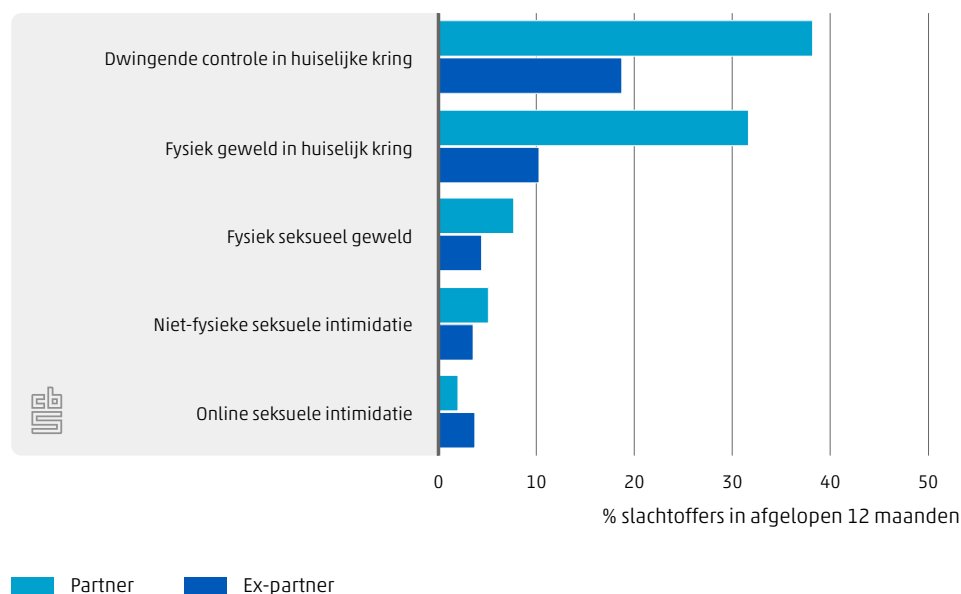
²⁾ Bij personen die in 2020 ca. 45 jaar of ouder waren kan online slachtofferschap op logische gronden niet voorkomen.

9.3 Plegers huiselijk geweld en seksueel geweld

Huiselijk geweld wordt het vaakst door een partner of ex-partner gepleegd. Bij dwingende controle zijn deze percentages iets hoger dan bij fysiek geweld. Bij seksuele voorvallen zijn de plegers voor het overgrote deel afkomstig van buiten de huiselijke kring (zie tabel 3 in bijlage A). In grofweg de helft van de gevallen gaat het om onbekenden. Andere plegers van buiten de huiselijke kring die relatief vaak worden genoemd zijn dates, goede vrienden/vriendinnen, collega's, kennissen van het uitgaan/feestjes en – bij online seksuele intimidatie – online kennissen.

Bij seksueel geweld zijn de plegers voor het overgrote deel man (zie tabel 3 in bijlage A). Ook bij fysiek geweld in huiselijke kring en bij dwingende controle in huiselijke kring is de pleger vaker man dan vrouw, maar hier is het verschil veel kleiner dan bij seksueel geweld.

9.3.1 Huiselijk geweld en seksueel geweld door (ex-)partner, 2020

Bron: CBS, WODC

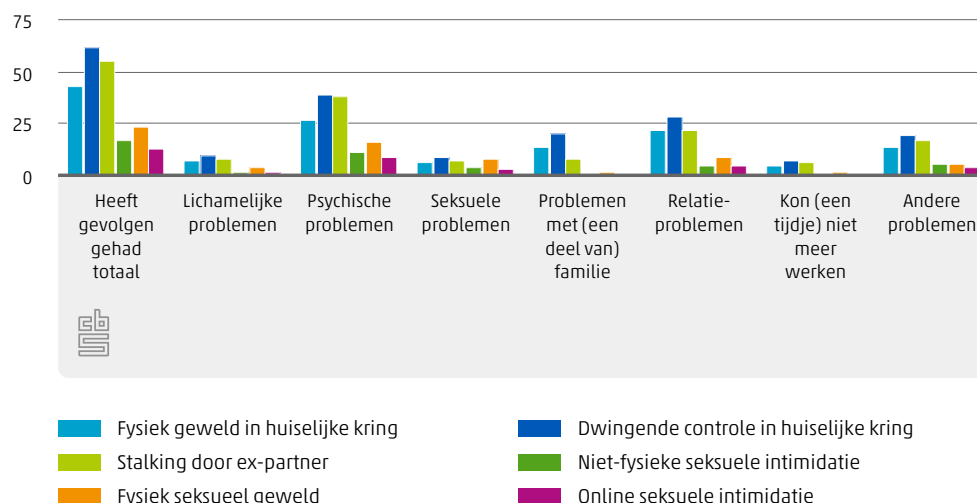
9.4 Gevolgen huiselijk geweld en seksueel geweld

Bij de interpretatie van de cijfers over de gevolgen moet er rekening mee worden gehouden dat de onderliggende vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld qua ernst van de ervaring en de impact ervan op het slachtoffer sterk uiteenlopen. Ze variëren bijvoorbeeld van voorvallen zoals ongewenste aanrakingen tot vergrijpen als fysieke mishandeling.

Bij huiselijk geweld zeggen meer slachtoffers dat de ervaringen gevolgen voor hen hebben gehad dan bij seksueel geweld. Zo zegt een meerderheid van de slachtoffers van dwingende controle in huiselijk kring gevolgen te hebben gehad (62 procent); hetzelfde geldt voor de slachtoffers van stalking door de ex-partner (56 procent). De percentages bij niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld en online seksuele intimidatie zijn met respectievelijk 17, 24 en 13 procent duidelijk lager. Bij fysiek seksueel geweld moet worden opgemerkt dat van de slachtoffers van de expliciete seksuele handelingen een ruime meerderheid (62 procent) hiervan gevolgen heeft gehad. In het algemeen komen psychische problemen het meest voor.

9.4.1 Gevolgen huiselijk geweld en seksueel geweld¹⁾, 2020

% slachtoffers in afgelopen 12 maanden

Bron: CBS, WODC

¹⁾ De antwoordcategorie 'zwangerschap' (alleen gevraagd bij fysiek seksueel geweld) ontbreekt en de antwoordcategorieën 'andere problemen met werk/opleiding' en 'andere problemen' zijn samengevoegd. Zie tabel 4 in bijlage A.

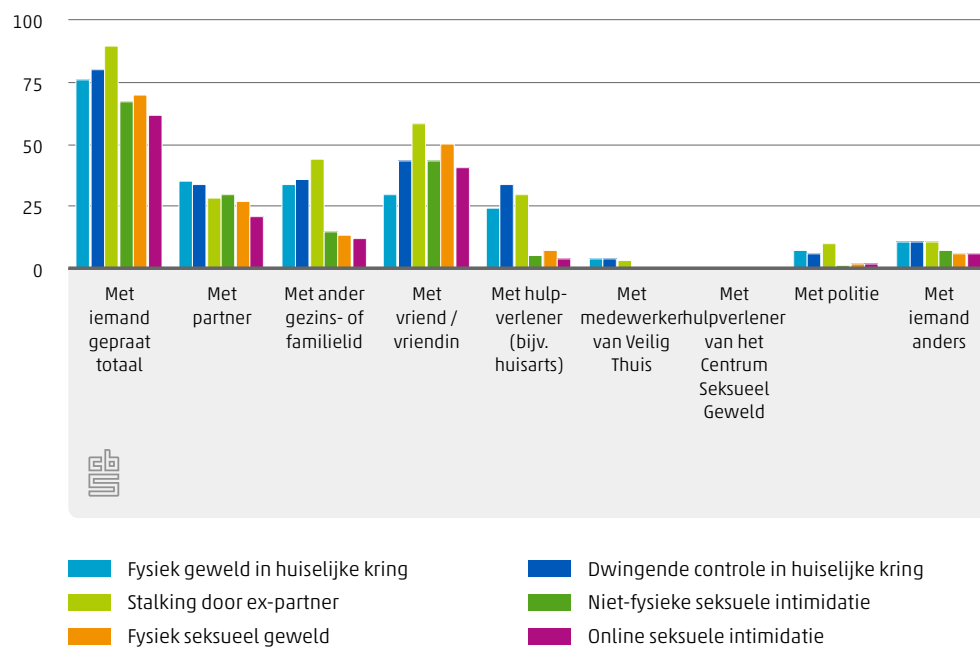
9.5 Praten over huiselijk geweld en seksueel geweld

De meerderheid van de slachtoffers van huiselijk geweld en seksueel geweld praat met iemand over hun ervaringen. Slachtoffers van huiselijk geweld zoeken nog meer contact dan slachtoffers van seksueel geweld. Van de slachtoffers van huiselijk geweld zeggen grofweg 8 à 9 op de 10 met iemand te hebben gepraat, van de slachtoffers van seksueel geweld zeggen dit 6 à 7 op de 10.

Het meest wordt gesproken met personen in het eigen, informele circuit: vooral met vrienden/vriendinnen, partner, en – bij huiselijk geweld – met andere gezins- of familieleden. Bij huiselijk geweld worden ook professionele hulpverleners zoals (huis)artsen, psychologen of maatschappelijk werkers relatief vaak geconsulteerd. Met andere instanties zoals de politie, Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld wordt naar verhouding weinig contact gelegd, waarbij voor wat betreft deze laatste twee instanties opgemerkt moet worden dat deze zich op specifieke doelgroepen richten. Veilig Thuis-organisaties zijn de advies- en meldpunten voor (vermoedens van) huiselijk en seksueel geweld in huiselijke kring en de Centra Seksueel Geweld richten zich met name op slachtoffers van recent seksueel geweld.

9.5.1 Gepraat over huiselijk geweld en seksueel geweld, 2020

% slachtoffers in afgelopen 12 maanden

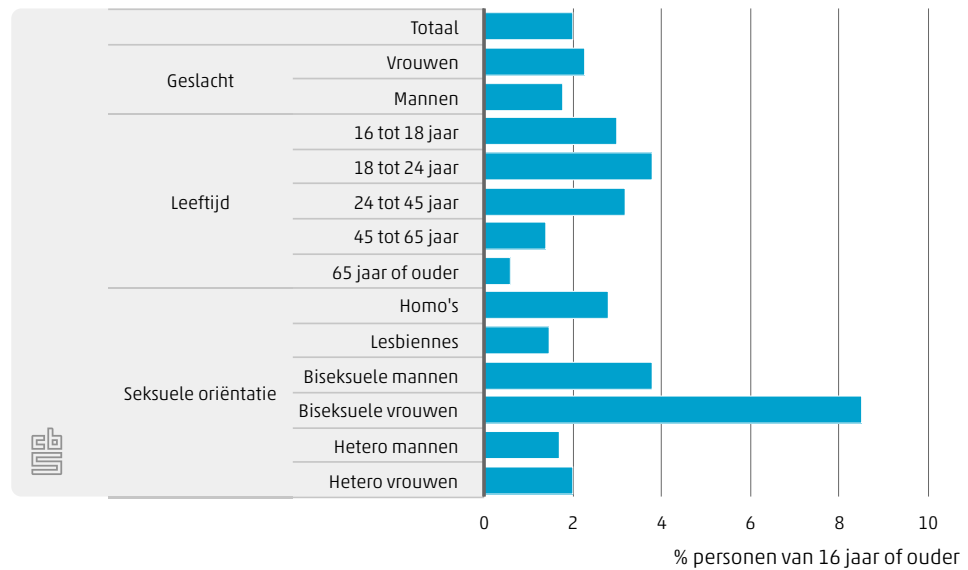

9.6 Zelf pleger van huiselijk geweld en/of seksueel geweld

Twee procent van bevolking van 16 jaar en ouder geeft aan in de afgelopen 12 maanden zelf weleens lichamelijk agressief, controlerend en/of intimiderend te zijn geweest tegen iemand in de huiselijke kring, een ex-partner te hebben gestalkt of ongewenst seksueel gedrag te hebben vertoond (zie Maatwerktabel). Dit zijn ongeveer 290 duizend personen. Het gaat hier om een totaalbeeld. Er is niet nagevraagd om welk gedrag het nu precies ging. Daarbij zullen niet alle plegers van huiselijk geweld en seksueel geweld eerlijk zijn over hetgeen waar zij zich schuldig aan hebben gemaakt, resulterend in een onderschatting van het percentage plegers van huiselijk of seksueel geweld.

Vrouwen zeggen iets vaker dan mannen (2,3 tegen 1,8 procent) dat zij in de afgelopen 12 maanden weleens agressief, controlerend of intimiderend gedrag hebben vertoond in de huiselijke kring. Ook 45-minners (ruim 3 procent) geven dit vaker aan in vergelijking met 45-tot 65-jarigen (1,4 procent) en 65-plussers (0,6 procent). Verder blijken biseksuele vrouwen zich naar verhouding vaak schuldig te maken aan agressief, controlerend of intimiderend gedrag in de huiselijke kring. Opvallend is dat vrouwen, jongeren en biseksuele vrouwen ook relatief vaak aangeven slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld en seksueel geweld.

9.6.1 Zelf pleger van huiselijk en/of seksueel geweld in huiselijke kring in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

Wanneer het slachtofferschap en het plegerschap van huiselijk en/of seksueel geweld in de huiselijke kring aan elkaar worden gerelateerd, blijkt dat er inderdaad een relatie is. Twaalf procent van de slachtoffers van huiselijk geweld geeft aan zelf ook agressief, controlerend of intimiderend gedrag te hebben vertoond in de huiselijke kring. Van de personen die geen slachtoffer zijn geweest is dit 1 procent.

10. Totaal huiselijk geweld en totaal seksueel geweld

In het vorige hoofdstuk zijn de verschillende vormen van huiselijk geweld en seksueel geweld in samenhang beschreven. In dit afsluitende hoofdstuk staat het slachtofferschap van huiselijk geweld in totaliteit en seksueel geweld in totaliteit centraal. Hiermee ontstaat een totaalbeeld van de twee kernthema's van deze PHGSG: huiselijk geweld enerzijds en seksueel geweld anderzijds. Er worden geen totaalcijfers voor huiselijk en seksueel geweld *samen* gegeven want een dergelijke samenvoeging zou geen recht doen aan de inhoudelijke en beleidsmatig relevante verschillen tussen beide vormen van geweld.

10.1 Totaal slachtofferschap

In de periode maart-april 2020 gaf 8 procent van de personen van 16 jaar of ouder aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk geweld.¹⁾²⁾ Dit zijn omgerekend 1,2 miljoen personen. Huiselijk geweld omvat een of meer vormen van fysiek geweld in huiselijke kring, dwingende controle in huiselijke kring, stalking door een ex-partner en seksueel geweld in huiselijke kring.

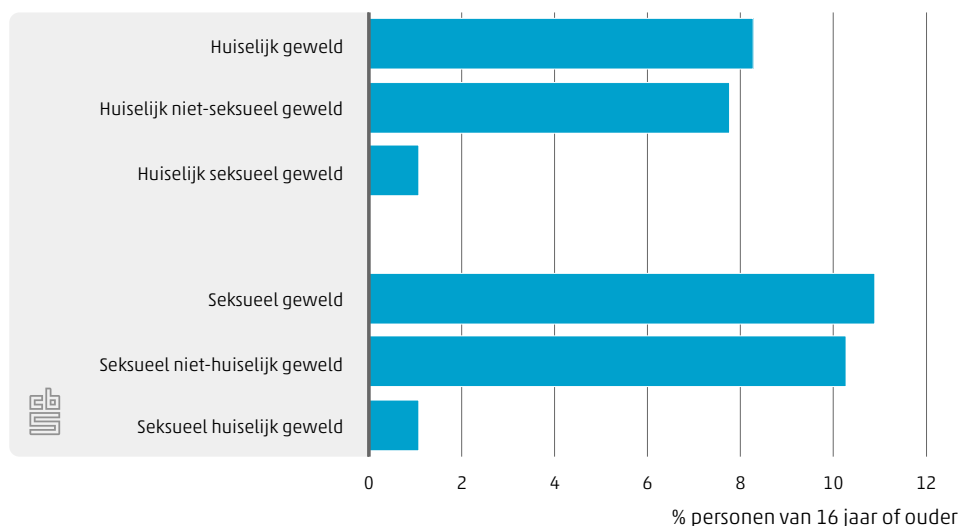
Van seksueel geweld werd 11 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder in de afgelopen 12 maanden slachtoffer. Dit zijn 1,6 miljoen personen. Seksueel geweld omvat een of meer vormen van niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld en online seksuele intimidatie. Hierbij worden zowel de voorvallen die binnen als buiten de huiselijke kring voorkwamen meegenomen.

Huiselijk geweld kan seksueel van aard zijn, en – andersom – kan seksueel geweld in huiselijke kring plaatsvinden. Deze overlap tussen huiselijk geweld en seksueel geweld is klein: 1 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder werd slachtoffer van seksueel geweld door iemand uit de huiselijke kring, terwijl 8 procent slachtoffer werd van huiselijk geweld dat geen seksueel karakter had. Omgekeerd vindt seksueel geweld voor het grootste deel niet in de huiselijke kring plaats: 10 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder is slachtoffer geweest van seksueel geweld buiten de huiselijke kring. Bij 1 procent gebeurde dit binnen de huiselijke kring.

1) Verbale agressie is hierbij niet meegeteld. Het percentage huiselijk geweld inclusief verbale agressie bedraagt 33 procent.

2) Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft ingevuld wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft mee-gemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Daarnaast is niet altijd een antwoord gegeven op de vraag of de pleger uit de huiselijke kring kwam of niet. Dit resulteert in een lichte, door de combinatie van voorvallen niet te bepalen onderschatting.

10.1.1 Slachtoffers huiselijk geweld totaal en seksueel geweld totaal in de afgelopen 12 maanden¹⁾, 2020

Bron: CBS, WODC

¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij huiselijk geweld niet meegeteld.

10.2 Structureel slachtofferschap

Zes procent van de personen van 16 jaar of ouder geeft aan in de afgelopen 12 maanden tenminste een van de vormen van huiselijk geweld structureel, dat wil zeggen (bijna) dagelijks, wekelijks of maandelijks³⁾⁴⁾⁵⁾ te hebben meegemaakt. Dit betreft 820 duizend personen. 0,2 procent was structureel slachtoffer van seksueel geweld door iemand uit de huiselijke kring (27 duizend personen).

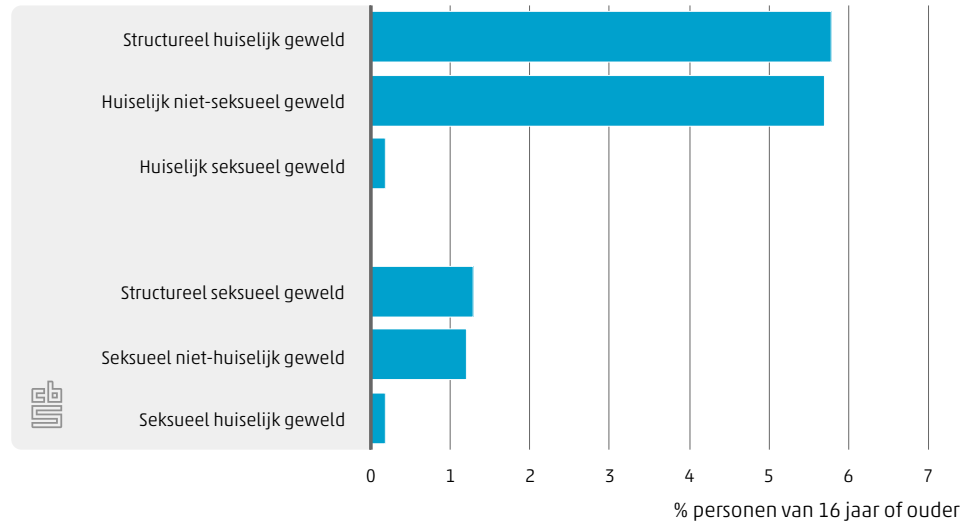
Met structureel seksueel geweld – ook hier gaat het om geweld dat ten minste eens per maand plaatsvond – had in de afgelopen 12 maanden ten minste 1,3 procent van de bevolking van 16 jaar en ouder te maken. Dit zijn omgerekend ongeveer 185 duizend personen. 0,2 procent was structureel slachtoffer van seksueel huiselijk geweld (is dezelfde groep slachtoffers als die van structureel huiselijk seksueel geweld uit de vorige alinea).

³⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is niet meegeteld. Het percentage structureel huiselijk geweld inclusief structurele verbale agressie bedraagt 8 procent.

⁴⁾ Alle vormen van dwingende controle en stalking door ex-partner zijn als structureel meegeteld.

⁵⁾ Het betreft een minimumschatting omdat onbekend is hoeveel personen slachtoffer werden van meerdere vormen van geweld, die afzonderlijk niet structureel voorkwamen maar bij elkaar wel optellen tot 'structureel geweld'. Dit geldt ook voor de schatting van seksueel geweld.

10.2.1 Slachtoffers structureel huiselijk geweld totaal en structureel seksueel geweld totaal¹⁾, 2020

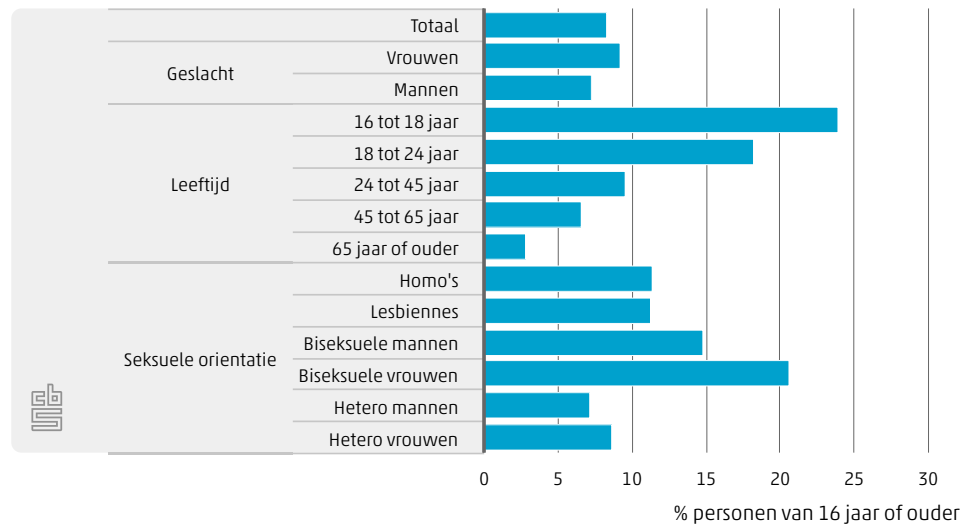
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij structureel huiselijk geweld niet meegeteld.

10.3 Slachtofferschap huiselijk geweld naar kenmerken

Het slachtofferschap van huiselijk geweld neemt sterk af met toenemende leeftijd. Zo werd bijna een kwart (24 procent) van de 16 tot 18-jarigen in de afgelopen 12 maanden slachtoffer, bij de 18 tot 24-jarigen was dat 18 procent en bij de 65-plussers nog 3 procent. Vrouwen zijn iets vaker slachtoffer dan mannen (9 tegen 7 procent). Heteroseksuelen zijn minder vaak slachtoffer dan personen met een andere seksuele oriëntatie. Verder zijn alleenstaande ouders relatief vaak slachtoffer van huiselijk geweld (zie tabel 1b in bijlage A). Ook het welvaartsniveau is gerelateerd aan huiselijk geweld: slachtofferschap komt vaker voor bij personen in huishoudens met een lager welvaartsniveau.

10.3.1 Slachtoffers huiselijk geweld totaal in afgelopen 12 maanden naar kenmerken¹⁾, 2020

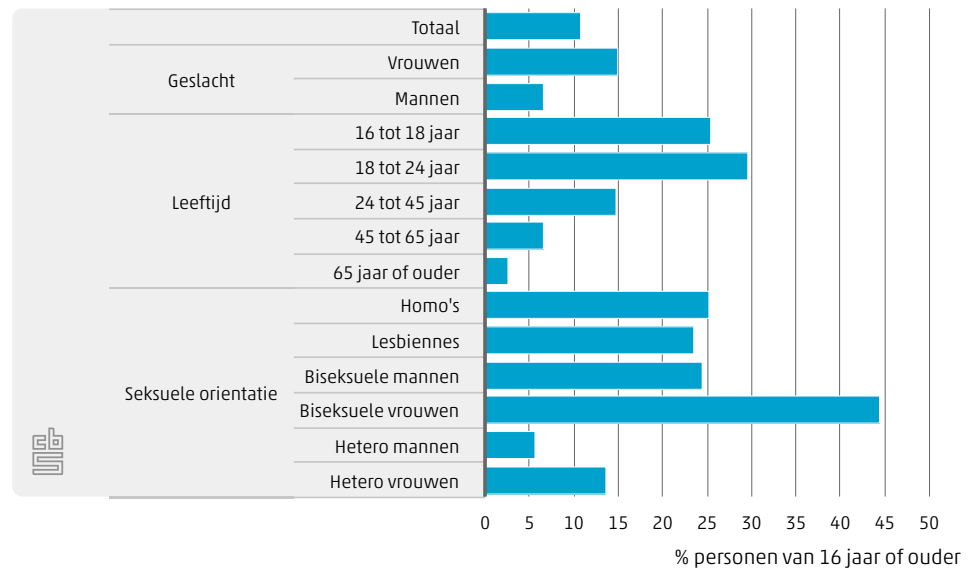
Bron: CBS, WODC

¹⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij huiselijk geweld niet meegeteld.

10.4 Slachtofferschap seksueel geweld naar kenmerken

Het slachtofferschap van seksueel geweld neemt vanaf ongeveer 24-jarige leeftijd af met toenemende leeftijd. 18- tot 24-jarigen zijn met 30 procent iets vaker slachtoffer dan 16- tot 18-jarigen (26 procent). Vrouwen zijn dubbel zo vaak slachtoffer van seksueel geweld als mannen (15 tegen 7 procent). Heteroseksuelen zijn minder vaak slachtoffer dan homoseksuelen en biseksuelen. Vooral biseksuele vrouwen zijn vaak slachtoffer van seksueel geweld (44 procent). Verder krijgen personen zonder partner vaker met seksueel geweld te maken (zie tabel 1b in bijlage A). Ook personen in huishoudens met een lager welvaartsniveau en inwoners van meer verstedelijkte gemeenten zijn relatief vaak slachtoffer van seksueel geweld.

10.4.1 Slachtoffers seksueel geweld totaal in afgelopen 12 maanden naar kenmerken, 2020

Bron: CBS, WODC

Bijlage A. Tabellen

Deze bijlage bevat een vijftal tabellen met de belangrijkste cijfers van de PHGSG:

1a. Percentage slachtoffers huiselijk geweld en seksueel geweld, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwing- ende controle in huiselijke kring	Stalking door ex- partner ¹⁾	Niet- fysieke seksuele intimi- datie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimi- datie	Huiselijk geweld totaal ²⁾	Seksueel geweld totaal
Totaal	%								
In afgelopen 12 maanden	31,4	3,7	4,8	2,4	6,8	3,3	5,4	8,3	10,9
In afgelopen 5 jaar	45,6	6,9	9,3	6,3	11,7	7,6	8,9		
In kinderjaren		15,9	8,0		4,9	5,4	2,1		

¹⁾ Het gaat hier om personen van 16 jaar of ouder met een ex-partner.

²⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij huiselijk geweld niet meegeteld.

1b. Percentage slachtoffers huiselijk geweld en seksueel geweld in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwing- ende controle in huiselijke kring	Stalking door ex- partner ¹⁾	Niet- fysieke seksuele intimi- datie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimi- datie	Huiselijk geweld totaal ²⁾	Seksueel geweld totaal
Geslacht	%								
Vrouwen	32,5	3,9	5,4	2,8	10,5	5,0	6,7	9,2	15,1
Mannen	30,3	3,4	4,2	1,9	3,1	1,5	4,1	7,3	6,7
Leeftijd									
16 tot 18 jaar	55,5	15,7	12,1	6,3	14,0	8,5	18,8	23,9	25,5
18 tot 24 jaar	50,1	10,1	9,3	4,8	19,4	13,3	15,4	18,2	29,6
24 tot 45 jaar	40,4	4,4	5,2	3,1	10,0	3,8	6,8	9,6	14,9
45 tot 65 jaar	29,4	2,3	4,3	2,0	3,7	1,5	3,1	6,6	6,7
65 jaar of ouder	11,5	0,6	2,2	0,4	1,4	0,7	1,2	2,8	2,7
Geslacht x leeftijd									
Vrouwen, 16 tot 18 jaar	59,8	16,7	11,6	9,5	21,7	13,9	28,5	24,3	37,8
Vrouwen, 18 tot 24 jaar	56,1	11,0	11,1	6,6	33,2	21,6	23,2	21,9	47,0
Vrouwen, 24 tot 45 jaar	42,2	5,0	6,4	3,8	15,9	5,9	8,3	11,3	21,2
Vrouwen, 45 tot 65 jaar	30,3	2,2	4,9	2,0	5,4	2,3	3,2	7,3	8,4
Vrouwen, 65 jaar of ouder	11,1	0,5	2,0	0,2	1,5	0,9	0,8	2,7	2,6
Mannen, 16-17 jaar	51,2	14,6	12,6	3,3	6,4	3,1	9,3	23,4	13,4
Mannen, 18 tot 24 jaar	44,3	9,3	7,7	2,8	6,4	5,5	8,0	14,7	13,2
Mannen, 24 tot 45 jaar	38,6	3,8	4,1	2,2	4,1	1,8	5,2	7,9	8,6
Mannen, 45 tot 65 jaar	28,4	2,3	3,6	1,9	2,1	0,7	3,0	5,9	4,9
Mannen, 65 jaar of ouder	12,0	0,6	2,3	0,5	1,2	0,6	1,6	3,0	2,9
Migratieachtergrond									
Nederlander	32,6	3,8	4,7	2,3	7,0	3,4	5,3	8,3	11,1
Westers	31,1	3,5	5,2	2,5	7,7	3,3	6,3	8,6	12,3
Niet-westers	24,2	3,3	4,9	2,9	5,3	2,5	5,0	7,9	8,9

1b. Percentage slachtoffers huiselijk geweld en seksueel geweld in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020 (vervolg)

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwing- ende controle in huiselijke kring	Stalking door ex- partner ¹⁾	Niet- fysieke seksuele intimi- datie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimi- datie	Huiselijk geweld totaal ²⁾	Seksueel geweld totaal
Seksuele oriëntatie	%								
Hetero vrouwen	32,0	3,7	5,1	2,5	9,2	4,5	5,8	8,7	13,7
Biseksuele vrouwen	55,9	8,5	10,8	5,3	34,5	15,5	23,9	20,6	44,4
Lesbiennes	38,2	5,3	7,9	3,3	18,6	8,4	8,7	11,3	23,6
Hetero mannen	30,8	3,5	4,1	1,7	2,5	1,3	3,4	7,2	5,7
Biseksuele mannen	44,2	5,9	9,0	4,2	14,2	6,6	15,3	14,8	24,5
Homo's	32,7	2,7	6,4	4,9	12,5	5,2	18,7	11,4	25,2
Positie in het huishouden									
Thuiswonend kind	49,5	10,4	9,3	4,7	14,1	8,7	14,0	18,0	23,7
Alleenstaande	22,2	2,9	4,9	2,4	9,5	4,7	7,3	8,2	14,4
Partner, geen kinderen	23,8	1,8	3,1	1,3	4,6	1,9	2,9	5,1	7,3
Partner, met kinderen	38,8	3,2	3,9	0,8	3,8	1,2	2,5	6,6	6,2
Alleenstaande ouder	35,0	4,9	9,4	7,8	8,8	3,1	7,9	14,3	14,2
Kinderen in het huishouden									
Geen kinderen	37,6	5,8	6,1	3,0	12,7	6,6	10,3	11,8	19,8
1 kind	30,4	3,0	3,9	2,6	5,4	1,6	3,5	6,7	7,9
2-3 kinderen	27,5	2,3	3,9	1,7	3,0	1,3	2,3	6,0	5,2
Meer dan 3 kinderen	24,6	1,9	4,9	2,4	2,2	1,0	1,9	6,6	4,4
Kind aanwezig	27,7	2,4	4,0	2,0	3,3	1,3	2,5	6,2	5,7
Minstens 1 kind jonger dan 13	43,1	4,6	5,9	3,2	5,5	1,8	3,9	9,6	8,8
Geen kind jonger dan 13	21,4	1,5	3,3	1,3	2,4	1,1	1,9	4,8	4,4
Welvaart									
Eerste (laagste) kwintiel	27,4	4,5	6,5	3,5	9,8	4,7	7,3	10,6	14,8
Tweede kwintiel	28,9	4,2	5,7	3,2	7,2	3,1	5,5	9,5	10,9
Derde kwintiel	31,9	3,7	4,7	2,0	6,3	2,9	5,5	7,9	10,6
Vierde kwintiel	33,4	3,7	4,4	1,8	6,6	3,3	5,0	8,0	10,8
Vijfde (hoogste) kwintiel	33,7	3,0	3,7	1,8	5,6	3,0	4,4	6,8	9,2
Stedelijkheid gemeente									
Zeer sterk stedelijk	32,5	3,6	4,4	2,5	9,5	4,5	6,7	8,5	14,6
Sterk stedelijk	31,0	3,8	4,9	2,3	6,9	3,1	5,3	8,4	10,8
Matig stedelijk	33,0	4,1	5,3	2,4	5,9	3,1	5,1	8,8	10,1
Weinig stedelijk	29,6	3,4	4,6	2,0	4,9	2,6	4,6	7,7	8,4
Niet stedelijk	31,1	3,4	5,0	2,5	5,2	2,3	4,5	7,8	8,6

¹⁾ Het gaat hier om personen van 16 jaar of ouder met een ex-partner.

²⁾ Verbale agressie in huiselijke kring is bij huiselijk geweld niet meegeteld.

2. Percentage slachtoffers structureel huiselijk geweld en seksueel geweld in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020¹⁾

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Niet-fysieke seksuele intimidatie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimidatie
Structureel slachtofferschap totaal	10,8	8,5	12,7	4,3	10,8
waarvan					
(bijna) dagelijks	1,6	0,8	1,9	0,4	1,6
wekelijks	3,9	3,2	3,9	1,1	4,6
maandelijks	5,3	4,5	6,9	2,8	4,6

¹⁾ Op logische gronden is bij sommige vormen van huiselijk geweld (in dit geval bij dwingende controle in huiselijke kring en bij stalking door de ex-partner) niet gevraagd naar de frequentie van het slachtofferschap. Deze vormen hebben altijd een zich herhalend, structureel karakter.

3. Plegers huiselijk geweld en seksueel geweld, in percentage slachtoffers in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020¹⁾

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwingende controle in huiselijke kring	Niet-fysieke seksuele intimidatie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimidatie
Relatie tot pleger(s) binnen de huiselijke kring						
Mannelijke partner	27,2	16,2	21,8	4,0	6,8	1,6
Vrouwelijke partner	25,8	15,6	16,4	1,1	1,0	0,5
Mannelijke ex-partner	4,2	6,4	11,7	2,9	4,0	2,7
Vrouwelijke ex-partner	3,0	4,0	7,1	0,7	0,4	1,0
Vader	12,1	8,9	15,5	0,4	0,5	0,2
Moeder	14,4	6,2	17,7	0,2	0,0	0,2
Broer	10,4	17,5	6,1	0,4	0,0	0,2
Zus	10,3	9,8	5,7	0,3	0,0	0,0
Zoon	11,5	9,4	4,8	0,0	0,0	0,0
Dochter	11,3	5,6	3,5	0,0	0,0	0,0
Ander mannelijke familielid	4,0	4,1	6,6	1,3	0,7	0,4
Ander vrouwelijke familielid	3,6	2,0	6,4	0,2	0,1	0,0
Geen antwoord	12,5	12,9	8,4	0,4	0,3	0,4
Relatie tot pleger(s) buiten de huiselijke kring						
Iemand met wie ik een date had/net ontmoet had				7,5	10,5	12,0
Een goede vriend(in)				11,1	10,2	8,3
Mijn leidinggevende				3,6	1,3	0,8
Een collega				18,4	8,4	6,9
Mijn coach of trainer				0,5	0,7	0,7
Een teamgenoot				2,0	0,7	1,5
Een religieus leider				0,3	0,3	0,4
Een docent				1,1	0,6	0,4
Een medeleerling of medestudent				6,9	3,6	5,2
Mijn arts of zorgverlener				0,5	0,3	0,1
Iemand die ik ken van uitgaan of een feestje				15,7	21,9	11,5
Iemand die ik online heb leren kennen, maar nog niet in het echt had ontmoet				5,9	1,0	31,5
Iemand met wie ik eerder al seks had, maar geen relatie				4,7	4,4	7,3
Een onbekende				53,3	39,7	49,3
Iemand anders dan bovengenoemde				16,3	12,6	12,0
Geen antwoord				2,5	1,3	2,6

3. Plegers huiselijk geweld en seksueel geweld, in percentage slachtoffers in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020¹⁾ (vervolg)

	Verbale agressie in huiselijke kring	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwingende controle in huiselijke kring	Niet-fysieke seksuele intimidatie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimidatie
	%					
Hiërarchische relatie tot pleger buiten de huishoudelijke kring						
Gelijk (vriend(in), collega, medeleerling, teamgenoot)				31,6	20,6	18,2
Lager (pleger is leidinggevende, coach, docent of religieus leider)				5,2	2,7	2,2
Geslacht van de pleger(s)						
Man(nen)	33,3	47,2	42,9	80,9	78,9	67,6
Vrouw(en)	32,5	31,6	33,4	7,6	15,4	9,6
Mannen en vrouwen	21,7	8,3	15,4	6,4	2,5	6,8
Geen antwoord	12,5	12,9	8,4	5,1	3,3	15,9

¹⁾ Op logische gronden is bij stalking door de ex-partner niet gevraagd naar de pleger.

4. Gevolgen huiselijk en seksueel geweld, in percentage slachtoffers in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020¹⁾

	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwingende controle in huiselijke kring	Stalking door ex-partner ²⁾	Niet-fysieke seksuele intimidatie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimidatie
	%					
Heeft gevolgen gehad	43,5	62,3	55,7	17,3	23,95	13,1
Lichamelijk problemen	7,0	10,1	7,8	1,8	4,1	1,9
Psychische problemen	27,0	39,3	38,0	11,5	16,2	9,0
Seksuele problemen	6,2	8,9	7,0	3,9	8,2	3,4
Problemen met (een deel van) familie	14,2	20,4	8,2	1,1	1,4	0,9
Relatieproblemen	22,0	28,6	22,2	4,5	9,2	4,7
Kon (een tijdje) niet meer werken	5,1	7,1	6,7	0,9	1,7	1,0
Andere problemen met werk en/of opleiding	6,9	9,0	6,6	2,0	2,1	1,3
Zwangerschap					0,2	
Andere problemen	7,0	10,5	10,7	3,9	4,0	2,8
Geen antwoord	2,8	7,1	6,1	3,3	4,1	2,9

¹⁾ Bij verbale agressie in huiselijke kring is niet gevraagd naar de gevolgen.

²⁾ Het gaat hier om personen van 16 jaar of ouder met een ex-partner.

5. Met iemand gepraat over huiselijk en seksueel geweld, in percentage slachtoffers in afgelopen 12 maanden, bevolking van 16 jaar en ouder, 2020¹⁾

	Fysiek geweld in huiselijke kring	Dwingende controle in huiselijke kring	Stalking door ex-partner ²⁾	Niet-fysieke seksuele intimidatie	Fysiek seksueel geweld	Online seksuele intimidatie
	%					
Met iemand gepraat	76,2	80,6	89,9	67,1	70,2	62,2
Met partner	35,6	34,3	28,6	30,1	27,0	21,1
Met ander gezins- of familielid	33,7	36,3	44,2	15,1	13,9	12,3
Met vriend/vriendin	29,6	43,4	58,3	43,4	50,2	41,0
Met hulpverlener (bijv. huisarts, psycholoog, maatschappelijk werker)	24,3	33,9	30,0	5,7	7,2	4,4
Met medewerker van Veilig Thuis	3,8	4,1	3,5	0,2	0,6	0,3
Met hulpverlener van het Centrum Seksueel Geweld				0,2	0,8	0,3
Met politie	7,6	6,4	10,2	1,6	2,1	2,2
Met iemand anders	10,6	10,9	11,0	7,3	5,9	5,9
Geen antwoord	1,4	3,0	1,3	1,9	1,0	1,3

¹⁾ Bij verbale agressie in huiselijke kring is niet gevraagd naar het praten over de ervaringen.

²⁾ Het gaat hier om personen van 16 jaar of ouder met een ex-partner.

Deze tabellen in Excel zijn [hier](#) te vinden. Voor meer cijfers inclusief boven- en ondergrenzen zie de Maatwerktabel ([bijlage C](#)).

Bijlage B. Onderzoeksverantwoording

In deze onderzoeksverantwoording worden de opzet en uitvoering van de Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld beknopt beschreven. Achtereenvolgens komen aan de orde:

1. Dataverzameling
2. Vragenlijst
3. Operationalisering huiselijk en seksueel geweld
4. Aandachtspunten bij onderzoeksresultaten
5. Gebruikte analysemethoden
6. Plausibiliteit: vergelijking met ander onderzoek.
7. Huiselijk en seksueel geweld en corona
8. Toegang tot databestanden.

Over deze en andere onderwerpen die te maken hebben met de opzet en uitvoering van de PHGSG is meer informatie beschikbaar in de [Onderzoeksdokumentatie](#).

1. Dataverzameling

Doelpopulatie en steekproef

De doelpopulatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen van 16 jaar of ouder bij de start van het veldwerk, die geregistreerd zijn als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) en die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen (IIT), worden voor dit onderzoek niet benaderd. Er is een aselechte steekproef getrokken. Deze bestaat uit 100 duizend personen. Dit aantal is vastgesteld omdat in overleg met opdrachtgever WODC is vastgesteld dat het aantal respondenten minimaal 23 duizend moet bedragen en een respons van 23 procent wordt verwacht.

Veldwerk

Het veldwerk heeft plaatsgevonden van begin maart tot en met eind april. De steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief met daarin het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek en de bijbehorende inloggegevens. Daarnaast wordt in de brief ingegaan op het doel van het onderzoek. Bij de aanschrijfbrief wordt een maatwerk folder bijgevoegd. Drie weken na de aanschrijfbrief wordt aan steekproefpersonen een eerste rappelbrief verstuurd met daarin opnieuw het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek. Deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan geen respons is ontvangen. Zes weken na de aanschrijfbrief wordt aan steekproefpersonen een tweede rappelbrief verstuurd met opnieuw het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek. Ook deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan nog

geen respons is ontvangen. In de brief staat een uiterste datum tot wanneer de vragenlijst kan worden ingevuld.

Het veldwerk was net een week gaande toen de effecten van het coronavirus zich in volle omvang manifesteerden in Nederland (rond 15 maart) en het uitdrukkelijk verzoek uitging van de overheid om zoveel als mogelijk thuis te werken (de zogeheten intelligente lockdown). De antwoorden van de respondenten die vóór 15 maart reageerden wijken af van de antwoorden van degenen die daarna aan het onderzoek meededen. Het is niet duidelijk of en op welke manier dit veroorzaakt wordt door de coronamaatregelen in huiselijke kring (zie ook paragraaf 7, huiselijk en seksueel geweld en corona).

Respons

Van de 100 duizend personen die voor het onderzoek zijn benaderd hebben in totaal 30 459 personen meegedaan, een responspercentage van 30,5 procent; 7,5 procent boven verwachting. Uit de responsanalyse is gebleken dat er sprake is van een selectieve respons die overeenstemt met de selectiviteit van respons in andere CBS-onderzoeken. Zo nemen jongeren minder deel dan ouderen, personen met een niet-westerse migratieachtergrond minder dan personen met een westerse migratieachtergrond of met een Nederlandse achtergrond, en personen met een lager inkomen minder dan personen met een hoger inkomen. Voor deze selectiviteit in de respons is door weging zodanig gecorrigeerd dat de deelnemers aan het onderzoek een representatieve vertegenwoordiging vormen van de doelpopulatie (voor meer informatie over de selectiviteit van de respons en de weging zie de Onderzoeksdocumentatie).

2. Vragenlijst

De vragenlijst heeft betrekking op ervaringen met geweld en intimidatie in de huiselijke kring en ongewenste seksuele ervaringen (zowel binnen als buiten de huiselijke kring). De vragenlijstblokken die huiselijk geweld (inclusief stalking door ex-partner) meten zijn ontwikkeld door het WODC. Dat is gebeurd op basis van bestaande vragenlijsten voor huiselijk geweld en het concept van de vragenlijst is voorgelegd aan een groep experts op het gebied van huiselijk geweld. Van die bijeenkomst is een verslag gemaakt, maar er is geen uitgebreider onderzoeksverslag beschikbaar. De vragenlijstblokken die seksuele intimidatie en seksueel geweld meten, zijn in opdracht van het WODC ontwikkeld door Rutgers en een aantal deskundigen op het gebied van seksualiteit en seksueel geweld. Het verslag dat over de ontwikkeling van dat deel is geschreven, is [hier](#) te vinden. De vragenlijst bestaat in totaliteit uit de volgende blokken met voorbeelden van vragen c.q. ervaringen¹⁾:

¹⁾ Bij de beschrijving van de verschillende vormen van seksueel geweld is in deze publicatie afgeweken van de volgorde in de vragenlijst. De onderzoeksresultaten van het vragenblok Hands-off online worden (in hoofdstuk 8 Online seksuele intimidatie) als laatste beschreven. Er is voor gekozen eerst de 'traditionele' vormen van seksueel geweld te beschrijven en daarna de relatief nieuwe, online vorm van seksueel geweld.

Blok in vragenlijst	Gebruikte begrip in publicatie	Voorbeelden van vragen c.q. ervaringen
Meningsverschillen en verbale agressie	Verbale agressie in huiselijke kring	– Iemand beledigde u en/of vloekte tegen u – Iemand schreeuwde en/of gilte tegen u – Iemand kleinerde of vernederde u
Lichamelijke agressie	Fysiek geweld in huiselijke kring	– Iemand dreigde een mes of ander wapen tegen u te gebruiken – Iemand heeft u geschopt – Iemand heeft geprobeerd om u te verstikken of te wurgen
Coercive control	Dwingende controle in huiselijke kring	– Iemand hield u de hele tijd weg bij uw familie en/of vrienden – Iemand bepaalde voor u waaraan u uw geld mocht uitgeven – Iemand controleerde regelmatig of de hele tijd uw post, telefoontjes, berichten, e-mails, of sociale media
Stalking	Stalking door ex-partner	– Een ex-partner belde u regelmatig, terwijl u dit niet wilde (inclusief opgehangen, voicemail en berichten) – Een ex-partner bespioneerde u bijvoorbeeld met een verborgen camera, opname apparatuur of andere technologie – Een ex-partner is uw auto of huis binnen gegaan zonder uw toestemming, of heeft dit geprobeerd
Hands-off online	Online seksuele intimidatie	– Iemand maakte online seksueel kwetsende opmerkingen of grapjes – Iemand bleef online aandringen op seks met hem/haar, terwijl u dat niet wilde – Iemand maakte online een naaktfoto of seksfilmpje van u, terwijl u dat niet wilde
Hands-off offline	Niet-fysieke seksuele intimidatie	– Iemand bleef aandringen op een date, terwijl u dat niet wilde – Iemand staarde naar u op een seksuele manier, terwijl u dat niet wilde – Iemand maakte een naaktfoto of seksfilmpje van u, terwijl u dat niet wilde
Hands-on	Fysiek seksueel geweld	– Iemand zoende u, terwijl u dat niet wilde – Orale seks (seks met de mond), terwijl u dat niet wilde – Iemand dwong u om seks met iemand anders te hebben voor geld en/of goederen

In de vragenlijst wordt aan respondenten gevraagd of ze in de afgelopen 5 jaar slachtoffer zijn geweest van een of meer van bovenstaande ervaringen (zie rechterkolom van het overzicht). En zo ja, hoe vaak dit in de afgelopen 12 maanden is voorgekomen en wie de pleger was. Deze vragen worden per ervaring gesteld. Eventuele gevolgen van het slachtofferschap en het praten met anderen (inclusief de politie en Veilig Thuis) over het slachtofferschap zijn ook onderwerpen die aan bod komen in de vragenlijst. Deze vragen worden aan het einde van elk blok over alle ervaringen in dat blok tezamen gesteld. De vragenlijst²⁾ PHGSG 2020 is [hier](#) beschikbaar.

3. Operationalisering huiselijk geweld en seksueel geweld

De concepten huiselijk geweld en seksueel geweld zijn gebaseerd op samenvoegingen en selecties van 6 afzonderlijke vormen van huiselijk en seksueel geweld. Verbale agressie in huiselijke kring is hierbij niet meegeteld omdat het twijfelachtig is of bij deze vorm van agressie, die vaak voorkomt, wel altijd sprake is van geweld.

2) Het vragenlijstdocument bevat naast de vraagteksten ook informatie die noodzakelijk is voor het ontwerp van de internetvragenlijst. De vragenlijst zelf is alleen digitaal afgenomen. Een papieren versie ervan is daarom niet beschikbaar.

Huiselijk geweld en seksueel geweld, concepten en operationalisering

Concept	Operationalisering
Huiselijk geweld	Een of meer vormen van: – Fysiek geweld in huiselijke kring – Dwingende controle in huiselijke kring – Stalking door ex-partner – Niet-fysieke seksuele intimidatie in huiselijke kring – Fysiek seksueel geweld in huiselijke kring – Online seksuele intimidatie in huiselijke kring
Huiselijk niet-seksueel geweld	Een of meer vormen van: – Fysiek geweld in huiselijke kring – Dwingende controle in huiselijke kring – Stalking door ex-partner
Huiselijke seksueel geweld	Een of meer vormen van: – Niet-fysieke seksuele intimidatie in huiselijke kring – Fysiek seksueel geweld in huiselijke kring – Online seksuele intimidatie in huiselijke kring
Seksueel geweld	Een of meer vormen van: – Niet-fysieke seksuele intimidatie – Fysiek seksueel geweld – Online seksuele intimidatie
Seksueel geweld binnen huiselijke kring	Een of meer vormen van: – Niet-fysieke seksuele intimidatie binnen huiselijke kring – Fysiek seksueel geweld binnen huiselijke kring – Online seksuele intimidatie binnen huiselijke kring
Seksueel geweld buiten huiselijke kring	Een of meer vormen van: – Niet-fysieke seksuele intimidatie buiten huiselijke kring – Fysiek seksueel geweld buiten huiselijke kring – Online seksuele intimidatie buiten huiselijke kring

4. Aandachtspunten bij onderzoeksresultaten

Hieronder volgt een aantal aandachtspunten waarmee bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten rekening moet worden gehouden.

Samenstelling afzonderlijke vormen van huiselijk en seksueel geweld

De samenstelling van de zeven vormen van huiselijk en seksueel geweld (verbale agressie in huiselijke kring, fysiek geweld in huiselijke kring, dwingende controle in huiselijke kring, stalking door ex-partner, niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld, online seksuele intimidatie) is gebaseerd op een set van onderliggende items die in het betreffende vragenblok in de PHGSG-vragenlijst zijn uitgevraagd. Deze items kunnen fors variëren in ernst van de gebeurtenis/ervaring. Bij fysiek geweld in huiselijke kring bijvoorbeeld lopen de gevraagde items uiteen van voorvallen als iemand stompvoeten tot misdrijven als pogingen om iemand te verstikken of te verwonden met een wapen. Bij fysiek seksueel geweld variëren de voorvallen van ongewenst gezoend worden tot pogingen tot verkrachting. In overleg met de opdrachtgever is bepaald dat de gepresenteerde onderzoeksresultaten voor de totalen van de afzonderlijke vormen van huiselijk en seksueel geweld gebaseerd zijn op de complete set

van onderliggende items, en dat dus geen onderzoeksresultaten voor selecties van items worden gepresenteerd. Er is ook in overleg besloten dat verbale agressie in huiselijke kring niet meegeteld wordt bij het totaalcijfer huiselijk geweld, omdat – zoals ook in paragraaf 3 beschreven – het twijfelachtig is of bij deze vorm van agressie, die vaak voorkomt, wel altijd sprake is van geweld. Het is niet aan onderzoekers om te bepalen wat ernstig is en wat minder erg. Alleen in hoofdstuk 7 bij fysiek seksueel geweld is hierop bij de bespreking van de gevolgen voor de slachtoffers een uitzondering gemaakt.

Ontbrekende waarden

Indien een respondent de vraag over slachtofferschap bij een item niet heeft beantwoord wordt verondersteld dat hij/zij dit item niet heeft meegemaakt. Deze veronderstelling zal niet altijd juist zijn omdat sommige slachtoffers om hun moverende redenen die vragen niet hebben willen of kunnen beantwoorden. Hierdoor zijn de gepresenteerde slachtofferpercentages waarschijnlijk een onderschatting. Deze omgang met ontbrekende waarden is in Nederland gebruikelijk is voor slachtofferschapsenquêtes, en deze zal ook gehanteerd worden in volgende edities van de PHGSG, zodat de onderzoeksresultaten vergelijkbaar zijn. Om toch een beeld te geven van de (maximale) onderschatting is in de hoofdstukken 2 t/m 8 in de betreffende paragraaf in een voetnoot aangegeven wat de slachtofferpercentages zouden zijn wanneer degenen die de vragen niet beantwoord hebben allemaal als slachtoffer worden meegeteld.

5-jaarsprevalentie en jaarprevalentie slachtofferschap

In deze publicatie staan de cijfers over het slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden – de jaarprevalentie – centraal. Aangezien het veldwerk in maart-april 2020 heeft plaatsgevonden hebben de jaarprevalenties dus betrekking op de periode maart/april 2019 tot maart/april 2020. Daarnaast zijn in beperkte mate ook cijfers opgenomen over het slachtofferschap in afgelopen vijf jaar. Bekend is dat naarmate de referentieperiode langer wordt, de kans op *forward telescoping* toeneemt. Dit betekent dat de respondent geneigd is om voorvallen die verder in het verleden liggen als recenter gebeurd in te schatten. Met name bij de langere referentieperiode van 5 jaar bekend dit dat er mogelijk sprake is van een overschatting van het slachtofferschap in deze periode.

Prevalentieschattingen naar achtergrondkenmerken

Een van de onderzoeksvragen bij start van het onderzoek was: is er verschil in aard en omvang van slachtofferschap tussen de verschillende bevolkingsgroepen? De prevalentieschattingen zijn daarom uitgesplitst naar geslacht, leeftijd, geslacht x leeftijd, migratieachtergrond, seksuele oriëntatie, positie van de persoon in het huishouden, het hebben van kinderen en het aantal kinderen, het welvaartsniveau van het huishouden en de stedelijkheid van de gemeente. De uitsplitsing naar migratieachtergrond was in de meeste gevallen niet mogelijk omdat degenen met een niet-westerse migratieachtergrond relatief vaak de prevalentievragen niet beantwoordden. Het is niet duidelijk wat hier speelt: wellicht taalproblemen, wellicht gevoeligheden. Alleen bij de vormen van geweld waarbij personen met een niet-westerse migratieachtergrond zelfs na includeren van ontbrekende

antwoorden nog duidelijk afwijken van personen met een andere achtergrond is dit kenmerk beschreven.

In de vragenlijst zijn geen vragen opgenomen over het opleidingsniveau van de respondenten. Bovendien is het opleidingsniveau voor oudere respondenten niet altijd beschikbaar in registers. Daarom zijn de onderzoeksresultaten niet uitgesplitst naar opleidingsniveau.

Bij de prevalentieschattingen uitgesplitst naar achtergrondkenmerken zijn ook analyses uitgevoerd waarbij gecorrigeerd is voor de onderlinge samenhang tussen bepaalde kenmerken (zie ook paragraaf 5, gebruikte analysemethoden).

Schatting structureel slachtofferschap en zelfplegerschap

In navolging van eerder onderzoek (Ten Boom & Wittebrood, 2019) is ook in dit onderzoek 'structureel geweld' gedefinieerd als geweld dat ten minste één keer per maand voorkomt. Twee huiselijke vormen van geweld, dwingende controle en stalking, hebben per definitie een structureel karakter.

De gepresenteerde cijfers voor structureel slachtofferschap zijn minimumschattingen. Het is namelijk niet bekend hoeveel personen slachtoffer werden van meerdere vormen van geweld die afzonderlijk niet structureel voorkwamen, maar bij elkaar wel optellen tot 'structureel geweld'.

In de enquête is gevraagd of de respondent zelf huiselijk of seksueel geweld in huiselijke kring heeft gepleegd. Verwacht wordt dat niet iedereen dit toegeeft en dat het ook bij deze cijfers om een onderschatting gaat.

Betrouwbaarheidsmarges

De PHGSG is gebaseerd op steekproefonderzoek. Dit betekent dat de gepresenteerde cijfers schattingen zijn, waarvan de werkelijke uitkomsten binnen betrouwbaarheidsmarges (aangegeven met een boven- en ondergrens) liggen. In dit onderzoek is een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent gekozen. Dit betekent dat de werkelijke waarde in 95 van de 100 steekproeven zal liggen tussen de boven- en ondergrens die hoort bij de schatting. De betrouwbaarheidsmarges behorende bij de in deze publicatie gepresenteerde cijfers zijn opgenomen in de Maatwerktabel die aan de publicatie is toegevoegd.

5. Gebruikte analysemethoden

De analysemethoden waarvan in deze PHGSG gebruik is gemaakt worden hieronder kort toegelicht.

Bivariate analyses

In bivariate analyses is de relatie tussen twee variabelen bekeken, in dit geval de relatie tussen de doelvariabelen van huiselijk en seksueel geweld en de achtergrondkenmerken. Met behulp van significantietoetsing is onderzocht of het verband tussen twee variabelen in de populatie statistisch significant is op basis van het steekproefresultaat.

Principale Componenten Analyse (PCA)

In hoofdstuk 5 (Dwingende controle in huiselijke kring) is een PCA gebruikt om de variatie in de dataset samen te vatten en samenhang tussen de gegevens zichtbaar te maken. Het is een vorm van factoranalyse waarbij op een exploratieve manier wordt bekeken of een hoeveelheid aspecten te reduceren is tot een beperkt aantal componenten. De Cronbach's alpha (CA) van die componenten bepaalt hoe valide het construct is en meet de interne consistentie (op een schaal tussen 0 en 1; vanaf 0,7 wordt een component als acceptabel gezien). Met de PCA zijn de twaalf (5-jaars) indicatoren voor dwingende controle in huiselijke kring ingedikt tot drie constructen: sociale controle (CA van 0,93), dreiging/intimidatie (CA van 0,95), en het wegnemen van zelfstandigheid (eveneens CA van 0,95). Deze PCA is vervolgens ook uitgevoerd voor 3 leeftijdsgroepen: 16–23 jaar, 24–74 jaar en 75 jaar of ouder om te kijken of dezelfde constructen naar boven kwamen en of de interne consistentie ook zo sterk is als in de totale PCA. Bij jongeren blijken er bij automatische selectie (op basis van eigenwaarde) slechts 2 componenten naar voren te komen, terwijl in de groep van 75-plussers het 'verbieden van eigen geld te hebben' los lijkt te staan van de andere vormen van 'wegnemen van zelfstandigheid' en samen met 'dreigen zichzelf of de kinderen wat aan te doen' een vierde component vormt. Als echter de validiteit van de drie constructen zoals hierboven beschreven wordt nagegaan voor elk van de drie leeftijdscategorieën, dan zijn ze nog steeds zeer valide (CA tussen 0,79 en 0,84 voor jongeren; tussen 0,93 en 0,95 voor de middelste leeftijdsgroep en alle gelijk aan 0,98 voor de ouderen). Daarom is besloten deze drie constructen te handhaven in de analyse. In onderstaand schema is voor elk van deze drie indikkingen weergegeven wat de achterliggende indicatoren hiervoor zijn:

Indikking	Indicatoren
Sociale controle	– Iemand hield u de hele tijd weg bij uw familie en/of vrienden – Iemand bepaalde voor u met wie u wel of niet mocht praten – Iemand hield de hele tijd bij waar u was en wat u deed – Iemand controleerde regelmatig of de hele tijd uw post, telefoontjes, berichten, e-mails, of sociale media
Dreiging/ intimidatie	– Iemand dreigde regelmatig om uw kinderen of iemand van wie u houdt iets aan te doen – Iemand dreigde regelmatig om zichzelf iets aan te doen of zelfmoord te plegen als hij of zij boos op u was – Iemand maakte u regelmatig bang of intimideerde u, bijvoorbeeld door te schreeuwen, iets van u met opzet kapot te maken of hard op de muren of tafel te slaan – Iemand kleinerde of vernederde u regelmatig of de hele tijd – Iemand heeft u op een andere manier regelmatig of de hele tijd gecontroleerd of geïntimideerd
Wegnemen van zelfstandigheid	– Iemand verbood u regelmatig of de hele tijd om het huis te verlaten – Iemand verbood u om eigen geld of bankrekening te hebben – Iemand bepaalde voor u waaraan u uw geld mocht uitgeven

Een PCA is uitgevoerd op alle (5-jaars) vragen per hoofdstuk, maar alleen bij hoofdstuk 5 (dwingende controle in huiselijke kring) werden duidelijk valide constructen gevonden.

Logistische regressieanalyse

Voor elke hoofdvorm van slachtofferschap (i.e. verbale agressie in huiselijke kring, fysieke agressie in huiselijke kring, dwingende controle in huiselijke kring, stalking door ex-partner, niet-fysieke seksuele intimidatie, fysiek seksueel geweld, en online seksuele intimidatie) en voor huiselijk geweld totaal en voor seksueel geweld totaal is onderzocht welke achtergrondkenmerken typerend kunnen zijn voor het al dan niet slachtoffer worden. Hierbij moet opgemerkt worden dat hiervoor enkel achtergrondenmerken in aanmerking komen die bekend zijn voor zowel slachtoffers als niet-slachtoffers. De opzet en de uitkomsten van de logistische regressieanalyse zijn [hier](#) te vinden.

6. Plausibiliteit: vergelijking met ander onderzoek

Om de plausibiliteit van een onderzoek te bekijken kan een vergelijking worden gemaakt met ander onderzoek dat gedaan is over hetzelfde onderwerp. Dit PHGSG-onderzoek is dit jaar voor het eerst uitgevoerd. Vergelijking met eerdere jaren is dus niet aan de orde.

Wel heeft het CBS in 2017 het onderzoek 'Persoonlijke veiligheid' (PV) middels papier en internet uitgevoerd, in opdracht van het WODC, onder bijna 7 duizend mannen en vrouwen van 18 jaar of ouder. Daarnaast zijn er andere externe onderzoeken geweest op het gebied van huiselijk en seksueel geweld: 'Huiselijk geweld' (HG), een online (panel)enquête onder ruim 6 duizend mannen en vrouwen van 18 jaar of ouder, in 2008 uitgevoerd door Intomart en 'Violence against women', een face-to-face enquête in 2012 uitgevoerd in de EU door FRA- European Union Agency for Fundamental Rights. Voor deze laatste zijn in Nederland 1 500 vrouwen van 18 tot 75 jaar geënquêteerd. Getracht is een vergelijking te maken tussen de uitkomsten van deze onderzoeken en PHGSG 2020.

De conclusie moet worden getrokken dat de landelijke enquête-onderzoeken die in het verleden zijn gedaan naar seksueel geweld of geweld in de huiselijke kring niet kunnen worden gebruikt om de plausibiliteit van PHGSG 2020 te controleren. De onderzoeken lijken qua vraagstelling weliswaar sterk op elkaar, maar de afbakening van de hoofddelicten is in PHGSG iets anders. Daarnaast is het onderzoeksdesign niet hetzelfde, zijn verschillende doelgroepen benaderd en zijn de onderzoeken in andere jaren uitgevoerd. Een voorlopige analyse van de cijfers bevestigt dit.

PHGSG zal om de twee jaar uitgevoerd worden. Er moet vanuit worden gegaan dat de cijfers de werkelijkheid goed benaderen. Het onderzoek zal hierdoor een betrouwbaar beeld geven van de ontwikkelingen door de tijd en een volgende uitvoering van het onderzoek kan dan vergeleken worden met deze versie uit 2020.

7. Huiselijk en seksueel geweld en corona

Het veldwerk was net een week gaande toen het coronavirus zich manifesteerde in Nederland en de 'intelligente lockdown' werd ingesteld. De invloed op het responsverloop lijkt mee te vallen (zie paragraaf 1). De vraag is natuurlijk wel in hoeverre de maatregelen

omtrent de corona-uitbraak het beantwoorden van vragen heeft beïnvloed en in hoeverre de maatregelen invloed hadden op de daadwerkelijke omvang van huiselijk geweld en seksueel geweld. De resultaten van het onderzoek van de respondenten die vóór 15 maart meededen wijken af van de resultaten van de degenen die na 15 maart meededen. Zo meldden de respondenten die de enquête na 15 maart invulden bij alle vormen van geweld minder vaak slachtofferschap. Deze verschillen zijn significant, behalve bij stalking (zie voor meer informatie de Onderzoeksdocumentatie).

Er kan niet direct geconcludeerd worden dat de coronamaatregelen de prevalentiecijfers van huiselijk geweld en seksueel geweld gedrukt hebben omdat er meer speelt. Het kan zijn dat slachtoffers geneigd zijn om eerder met een enquête mee te doen dan niet-slachtoffers en dat daardoor de prevalentiecijfers in het begin van de waarneemperiode hoger liggen. Dit is eerder bevonden in vergelijkbare enquêtes en dit staat dan los van de corona-uitbraak (Reep, 2013).

Als de corona-uitbraak er wel voor gezorgd heeft dat de prevalentiecijfers omlaag gingen is het niet duidelijk of er in het begin van de intelligente lockdown daadwerkelijk minder slachtoffers waren, dat dit het invulgedrag beïnvloedde of dat er een andere groep respondenten mee heeft gedaan die anders niet zou hebben meegedaan. Bij alle vormen van huiselijk en seksueel geweld blijkt dat het percentage van de respondenten dat ná 15 maart geen antwoord gaf op de prevalentievragen hoger ligt dan vóór 15 maart. Mogelijk was de respondent vaker niet alleen en keek er vaker iemand over de schouder mee en heeft dit het invulgedrag beïnvloed. Daarnaast kan het zijn dat een andere groep respondenten na 15 maart heeft meegedaan, doordat men meer tijd heeft gehad om een enquête in te vullen (dus meer niet-slachtoffers).

Misschien is er werkelijk minder geweld geweest. Veel van de bevraagde voorvallen die buiten de huiselijke kring plaatsvinden kunnen tijdens een lockdown immers niet of nauwelijks voorkomen omdat potentiële plegers en slachtoffers elkaar niet kunnen/mogen ontmoeten. Verder was de aandacht wellicht gefocust op corona.

8. Toegang tot databestanden

Onderzoekers kunnen op de volgende manieren toegang krijgen tot 2 verschillende databestanden:

- RA-bestand. Dit is een remote access bestand vergelijkbaar met het microbestand, en is beschikbaar bij het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB). Daar kunnen instellingen met een instellingsmachtiging via RA (tegen betaling) op werken.
- DANS-bestand. Dit is een ingedikt bestand (bijvoorbeeld leeftijd in klassen, regio's ingedikt enz.). Dat is beschikbaar bij DANS (Data Archiving & Network Services) en hier kunnen instellingen en studenten onder bepaalde voorwaarden toegang toe krijgen.

Bijlage C. Meer cijfers

Het achterliggende cijfermateriaal dat behoort bij de in deze publicatie gepresenteerde uitkomsten is inclusief 95% betrouwbaarheidsmarges (boven- en ondergrens) opgenomen in een [Maatwerktabel](#) die aan deze publicatie is toegevoegd.

Bijlage D. Summary

1. Reason for the study

In 2019, a study into the prevalence of domestic violence and child abuse (Ten Boom & Wittebrood, 2019) was presented to the Dutch parliament. This triggered a process that resulted in the creation of this Prevalence Monitor for Domestic Violence and Sexual Violence (PHGSG). The Dutch Minister for Health, Welfare and Sport and the Dutch Minister for Legal Protection indicated that they believed it is important that research into the prevalence of domestic violence (and child abuse) is conducted more frequently than previously was the case (letter dated 5 February 2019). In addition, in response to the social #MeToo debate and the debate in the Dutch parliament on the Committee of Inquiry's report into Sexual Harassment and Abuse in Sports (De Vries Committee), a motion was passed in which, one of the conclusions was that there is no clear picture of the scale and development of cases of sexual harassment and sexual violence. One of the recommendations was that the government should periodically conduct quantitative scientific research, so that the extent of sexual harassment and sexual violence are continuously monitored and the effect of prevention policy can be established.

2. Design of the study

The figures in this PHGSG are based on an internet survey among a sample of the Dutch population aged 16 years and older (approximately 14.3 million people). The survey was conducted from the beginning of March to the end of April 2020. About a week after the start of data gathering a so-called "lockdown" due to the corona pandemic was declared. The possible effects of this lockdown on the investigation is discussed in this publication.

One hundred thousand people were approached for the investigation. More than 30 thousand people have completed the questionnaire, a response of 30.5 percent. This large number of respondents enables us to make reliable and detailed statements about the prevalence of domestic violence and sexual violence in the Netherlands.

3. Subject of the investigation

The PHGSG describes the nature and extent to which domestic violence and sexual violence occur in the Netherlands. Domestic violence involves acts of violence such as physical violence, coercive control, stalking and sexual violence committed by someone in the domestic circle. The term "domestic circle" refers to the social relationship between victim and perpetrator, i.e. family members, relatives and (ex-)partners. "Domestic circle" does not refer to the location: the incidents do not necessarily have to have happened at home. Sexual violence includes all acts of sexual harassment and violence. Sexual violence can occur inside and outside the domestic circle, both in the "real world" and online.

In this monitor the following acts of domestic violence and sexual violence are discussed separately: verbal aggression in the domestic circle, physical violence in the domestic circle, coercive control in the domestic circle, stalking by an ex-partner, non-physical sexual harassment, physical sexual violence, and online sexual harassment. The questions asked refer to violence experienced during the last year. The focus is on victimization. Since the fieldwork of this survey took place in March and April 2020, the annual prevalence of victimization relates to the period from March/April 2019 to March/April 2020. In addition, the following points are also included: to what extent this victimization is structural (i.e. at least monthly), who the perpetrators are, what the consequences are for the victims, and with whom the victims talked about their experiences. The figures on structural victimization are minimum estimates. It is unknown how many people were victim of multiple separate acts of violence that did not occur structurally, but still together add up to "structural violence". Victimization of domestic violence and sexual violence is broken down by relevant respondent characteristics such as gender, age, sexual orientation and migration background, as well as background characteristics such as position in the household, having children and the number of children, the household's prosperity level and urbanity of the municipality.

4. Results of the investigation

Verbal aggression in the domestic circle

In March/April 2020, nearly 1 in 3 (31 percent) people aged 16 or older reported having been a victim of verbal aggression in the domestic circle in the previous 12 months. This is nearly 4.5 million people. These incidents comprise, for example, heated disagreements involving shouting or screaming, taunting or bullying, or belittling or humiliating. For 1 in 10 victims the verbal aggression is structural, i.e. they experience it at least once a month.

Men and women experience verbal aggression in the domestic circle almost equally often. Young people experience it most often. When looking at sexual orientation, it appears that bisexual women often indicate that they have been victim of verbal aggression in the domestic circle. Verbal aggression in the domestic circle most often involves the partner. This is indicated by more than half of the victims.

Physical violence in the domestic circle

Four percent of the population aged 16 and older (more than 520 thousand people) said they had been a victim of physical violence in the domestic circle in the past 12 months. This concerns experiences in which there were threats of violence, the victim was injured or an attempt was made to do so. The incidents range from threats to cause pain to attempted suffocation or injuries caused by weapons. For more than 8 percent of the victims the physical violence was structural.

Women experience physical violence just as often as men. Especially the 16- to 18-year-olds are often a victim of physical violence (16 percent). Almost a third of all victims report that the partner committed the physical violence. Brothers are also often mentioned as the

perpetrator. Almost half of the victims indicate that the physical violence had consequences. Psychological and relationship problems are reported by about 25 percent. Three quarters of the victims talked to someone about their experiences. Mostly this confidant is found in the informal network (partner, other family members or relatives, friends).

Coercive control in the domestic circle

Coercive control is an act of domestic violence in which one person strongly dominates and controls the other. The victim may be denied certain freedoms by the other, such as maintaining social contacts or having their own money. Perpetrators can also threaten to hurt themselves, the victim, or loved ones. Five percent of the population aged 16 and older (more than 580 thousand people) has been victim of coercive control in the domestic circle in the past 12 months. Women are more often victim of coercive control than men, and young people more often than older people. Bisexual people are also relatively often affected. Partners and parents are most often mentioned as perpetrators. More than six in ten victims indicate that the coercive control had consequences. Psychological problems are reported most often (by about 40 percent). Eight out of ten victims talked to someone about their experiences. This is most often done with a friend (more than 40 percent), followed by the partner or other family members or relatives, and professional care providers such as (family)doctors or social workers (together around 35 percent).

Stalking by ex-partner

Two percent of the population aged 16 and older with an ex-partner (190 thousand people) indicated that they had been a victim of stalking by an ex-partner in the past 12 months. Women are more likely to be affected than men, and young people more often than older people. Young women in particular are relatively often victim (10 percent of 16- to 18-year-old women). The stalking had consequences for more than half of the victims. Most often psychological problems were reported (almost 40 percent). Nine out of ten victims talked to someone about their experience. Most often this was a friend (58 percent). Within the domestic circle, victims talk more often with another family member or relative than with their own partner (44 against 29 percent). Three out of ten victims consult a counselor.

Non-Physical Sexual Harassment

Seven percent of the population aged 16 and older (approximately 975 thousand people) said they had been victim of non-physical sexual harassment in the past 12 months. These are experiences with sexual harassment in which there was no physical contact between the perpetrator and the victim and which took place in the "real world", so not online. Non-physical sexual harassment can be anything from explicit sexual comments to having to watch sexual acts. For 13 percent of the victims the harassment was structural, that is they experienced it at least once a month. Women are more often victim than men, and young people (especially 18- to 24-year-olds) more often than older people. Young women are confronted with non-physical sexual harassment relatively most often: 33 percent of 18 to 24 year old women reported having experienced non-physical sexual harassment. Also bisexual women are victim rather often. The incidents can take place inside and outside the domestic circle. 89 percent of the victims indicate that they have been non-physically sexually

harassed only by persons outside the domestic circle. For 5 percent it only happened inside the domestic circle, and for 5 percent both inside and outside their own circle.

More than half of the victims say they were sexually harassed by a stranger. Almost one in six victims had consequences, especially psychological problems. Two thirds of the victims talked about the experiences; most talked with a friend (43 percent). Professional care providers were approached less often (6 percent).

Physical sexual violence

Three percent of the population aged 16 and older (470 thousand people) said they had been victim of physical sexual violence in the past 12 months. These are acts of sexual harassment and sexual violence involving physical contact that range from unwanted touching to rape. For four percent of the victims the physical sexual violence was structural (at least once a month).

Similar to non-physical sexual harassment, women are more often victim than men, and young people (particularly 18- to 24-year-olds) more often than older people. Young women experience physical sexual violence most often: 22 percent of 18 to 24 year old women have been victim in the past 12 months. Physical sexual violence can occur inside or outside the domestic circle. For a vast majority of victims (85 percent) the violence was perpetrated by someone outside the domestic circle. For 10 percent the perpetrator came from inside the domestic circle and for 3 percent of the victims the perpetrators came from both inside and outside the domestic circle.

Forty percent indicated that the sexual violence was committed by a stranger; for 22 percent someone the victim met during an evening out was involved. For 25 percent of the victims the physical sexual violence had consequences. It should be noted that most cases in the category 'physical sexual violence' involve unwanted kissing or unwanted sexual touching. Physical violence involving explicit sexual acts is more likely to have consequences: more than six out of ten victims report that they experienced consequences, most often including psychological problems. Seven out of ten victims of physical sexual violence talked to someone about their experiences. Victims talked mostly with a friend, followed by the partner. Professional care providers were called in by less than one in ten of the victims.

Online Sexual Harassment

Five percent of the population aged 16 and older (770 thousand people) indicated that they have been victim of online sexual harassment in the previous 12 months. This comprises unwanted sexual behavior that took place via the internet, for instance via social media, WhatsApp, (video) chat or e-mail. Examples include malevolent sexual comments or being forced to perform sexual acts online. For 11 percent of the victims the online sexual harassment is structural, that is it occurred at least once a month.

Women are more often victim than men, and young people more often victim than older people. Young women in particular are relatively often confronted with it: 29 percent of 16 to 18 year old women said they had experienced online sexual harassment in the previous 12 months. Bisexual people (especially bisexual women) and gay men are relatively often

victim. For more than nine out of ten victims the perpetrator comes from outside the domestic circle. Half of the victims indicate that the perpetrator was a stranger; three out of ten say it was someone they had met online. The majority (over 80 percent) of victims say their experience of online harassment had no consequences. More than 60 percent of the victims talked to someone about what they experienced on the internet, especially in the informal network (friend, partner or family/relatives). As a result of these experiences, little contact is sought with professional care providers (approximately 5 percent).

Domestic violence and sexual violence compared by perpetrators, consequences and contacts

For all acts of domestic violence the perpetrator is more often a man than a woman. This also applies to all acts of sexual violence, though the differences are larger. Victims of domestic violence indicate more often that the incidents had consequences for them than victims of sexual violence. The majority of victims of domestic violence and sexual violence talk to someone about their experiences. Victims of domestic violence more often seek contact than victims of sexual violence. The victims mostly talk to people in their own, informal circuit, such as friends, partners and other family or relatives. Professional care providers such as (family) doctors, psychologists or social workers are consulted more often for domestic violence than for sexual violence. Relatively little contact is sought with other authorities, such as the police, Veilig Thuis or Centrum Seksueel Geweld.

Total domestic violence and total sexual violence

In 2020, 8 percent of the population aged 16 and older reported having been victim of one or more acts of domestic violence in the past 12 months. This amounts to 1.2 million people. Verbal aggression is not included in the prevalence rate of domestic violence. If verbal aggression were included, then 33 percent would have been victim of domestic violence. 11 percent of the population aged 16 and older has been a victim of sexual violence in the past 12 months. This equates to 1.6 million people.

Domestic violence can be sexual and – vice versa – sexual violence can take place in the domestic circle. However, this overlap between domestic violence and sexual violence is small: 1 percent of the population aged 16 and older (162 thousand people) was a victim of domestic sexual violence, while 8 percent was a victim of domestic violence that had no sexual connotation. On the other hand, sexual violence does for the largest part not take place in the domestic circle: 10 percent of the population aged 16 and older has been the victim of sexual violence outside the domestic circle. For 1 percent this happened inside the domestic circle.

Six percent of people aged 16 or older (820 thousand people) have been a structural victim of domestic violence, that is, they have experienced at least one act of domestic violence (almost) daily, weekly or monthly in the past 12 months. Due to the repeated, structural character of stalking and coercive control in the domestic circle, by definition these acts of violence are seen as structural victimization. Around one percent has been a structural victim of sexual violence (185 thousand people) and 0.2 percent has been structural victim of domestic sexual violence (27 thousand people).

Domestic violence victimization decreases with age, i.e. 24 percent of 16- to 18-year-olds has been victim compared to 3 percent of people over 65. Women have been a victim slightly more often than men (9 to 7 percent). Heterosexuals have been less often victim than people with a different sexual orientation. Young people experience sexual violence more often than older people. This affected 26 percent of 16- to 18-year-olds, 30 percent of 18- to 24-year-olds, and 3 percent of people over 65. Women are twice as often victim of sexual violence than men (15 to 7 percent). Heterosexuals are less often victim than homosexuals and bisexuals. Bisexual women in particular are relatively often victim of sexual violence (44 percent).

Domestic and sexual violence in childhood

In 2020, 22 percent of the population aged 16 and older indicated that they had been a victim of one or more acts of domestic and/or sexual violence in their childhood, i.e. before the age of 12. Most of them (16 percent) experienced physical violence in the domestic circle in their childhood. Childhood victimization correlates with recent victimization. For instance, more than a third (35 percent) of people aged 16 or older who have been victim of physical violence in the past 12 months also experienced this before they were 12 years old. For people who have not been a victim in 2020 this is 15 percent.

Perpetrator of domestic and/or sexual violence in a domestic circle

Two percent of people aged 16 or older (290 thousand people) indicate that, in the past 12 months, it has happened that they themselves were physically aggressive, controlling and/or intimidating in the domestic circle. This also includes unwanted sexual behavior or stalking by an ex-partner.

5. Client, contractor and supervisory committee

The PHGSG was carried out by Statistics Netherlands on behalf of the WODC. The research is supervised by a committee that, in addition to representatives of Statistics Netherlands and WODC, consists of content specific experts and methodological experts from scientific institutions (Amsterdam UMC, Erasmus University Rotterdam, Utrecht University and Verwey-Jonker Institute) and representatives of the Dutch Ministry of Justice and Security and the Dutch Ministry of Health, Welfare and Sport.

The publication will be released as a web publication and in PDF form, and is available via the website of Statistics Netherlands and the WODC.

Bijlage E. Referenties

Boom, A. ten & Wittebrood, K., 2019. De prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling in Nederland. WODC – Meer ruimte in je hoofd, Den Haag. Cahier 2019-1.

Dijk, T. van, Veen, M. van, Cox, E., 2010. Slachtofferschap van huiselijk geweld. Aard, omvang, omstandigheden en hulpzoekgedrag. Intomart GfK, Hilversum.

FRA– European Union Agency for Fundamental Rights, 2015. Violence against women. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Graaf, H. de, Marra, E., 2019. Seksueel Geweld en Grensoverschrijding. Ontwikkeling van een vragenlijst voor de bevolking van 16 jaar en ouder. Rutgers Kenniscentrum Seksualiteit, Utrecht.

Reep, C.M.M. 2013. Responsgedrag bij de Veiligheidsmonitor 2012. Onderzoek naar responsgedrag en selectiviteit bij inzet van internet en papier. Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.

Medewerkers

Auteurs

Drs. Math Akkermans
Willem Gielen MSc
Dr. Rianne Kloosterman
Dr. Elke Moons
Ir. Carin Reep
Dr. Marleen Wingen

Begeleidingscommissie

Prof. Dr. Ellen Laan (voorzitter)
Prof. Dr. Majone Steketee
Dr. Daphne van de Bongardt
Dr. Vera Toepoel
Steven Tjalsma, MSc LLM
Claudia Lucardie
Nanja Flikweert, MSc
Dr. Leontien van der Knaap (projectleider WODC)